

Vlaams
Parlement

ingediend op **15** (2020-2021) – Nr. 5-A
3 december (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Binnenlands Bestuur,
Gelijke Kansen en Inburgering
uitgebracht door Paul Van Miert en Brecht Warnez
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën,
Begroting en Justitie

over het ontwerp van decreet

houdende de uitgavenbegroting
van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2021

Samenstelling van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering:

Voorzitter: Kris Van Dijck.

Vaste leden:

Maike De Vreese, Nadia Sminate, Annabel Tavernier, Kris Van Dijck, Paul Van Miert;
Yves Buysse, Chris Janssens, Sam Van Rooy;
Katrien Partyka, Brecht Warnez;
Tom Ongena, Bart Tommelein;
Celia Groothedde, Jeremie Vaneeckhout;
Maxim Veys.

Plaatsvervangers:

Piet De Bruyn, Andries Gryffroy, Bert Maertens, Freya Perdaens, Elke Sleurs;
Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder;
Jo Brouns, Koen Van den Heuvel;
Stephanie D'Hose, Emmily Talpe;
Meyrem Almaci, An Moerenhout;
Kurt De Loor.

Toegevoegde leden:

Lise Vandecasteele.

Documenten in het dossier:

15	(2020-2021)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet + Bijlagen – Nr. 2 t.e.m. 4: Amendementen
14	(2020-2021)	– Nr. 1: Ontwerp van decreet
13	(2020-2021)	– Nr. 1: Algemene toelichting
13-Q t.e.m. S	(2020-2021)	– Nr. 1: Beleids- en begrotingstoelichtingen
16	(2020-2021)	– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof over de begroting
21	(2020-2021)	– Nr. 1: Meerjarenraming
513	(2020-2021)	– Nr. 1: Ontwerp van programmadecreet

INHOUD

I.	Lokale besturen	5
1.	Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen	5
2.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	9
2.1.	Tussenkoms van Nadia Sminate	9
2.2.	Tussenkoms van Yves Buysse	9
2.3.	Tussenkoms van Koen Van den Heuvel	11
2.4.	Tussenkoms van Tom Ongena	11
2.5.	Tussenkoms van An Moerenhout	13
2.6.	Tussenkoms van Kurt De Loor	14
2.7.	Tussenkoms van Jo Brouns	16
2.8.	Tussenkoms van Brecht Warnez	18
2.9.	Tussenkoms van Kris Van Dijck	19
3.	Antwoorden van de minister	20
3.1.	Transversale en overkoepelende doelstellingen	20
3.2.	ISE Binnenlands Bestuur	22
3.3.	ISE Stedenbeleid	33
3.4.	ISE Audit Lokale Besturen	34
4.	Replieken van de commissieleden	35
5.	Aanvullende antwoorden van de minister	39
II.	Samenleven	40
1.	Toelichting door minister Bart Somers	40
2.	Vragen en opmerkingen van de commissieleden	44
2.1.	Tussenkoms van Maaïke De Vreese	44
2.2.	Tussenkoms van Sam Van Rooy	44
2.3.	Tussenkoms van Katrien Partyka	47
2.4.	Tussenkoms van Tom Ongena	48
2.5.	Tussenkoms van An Moerenhout	49
2.6.	Tussenkoms van Hannelore Goeman	50
2.7.	Tussenkoms van Nadia Sminate	52
2.8.	Tussenkoms van Orry Van de Wauwer	52
3.	Antwoorden van de minister	54
3.1.	Relancemaatregelen	54
3.2.	Werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving	54
3.3.	Inburgering	57
3.4.	Gelijke Kansen	60
3.5.	Afgestemd en onderbouwd Gelijkekansen-, Integratie- en Inburgeringsbeleid	63
4.	Replieken van de commissieleden	67
5.	Aanvullende antwoorden van de minister en slotbeschouwingen	71

III. Hr en Audit	74
1. Toelichting door de minister	74
2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden	76
2.1. Tussenkoms van Brecht Warnez	76
2.2. Tussenkoms van An Moerenhout	76
2.3. Tussenkoms van Kurt De Loor	77
3. Antwoorden van de minister	78
4. Replieken van de commissieleden	84
5. Aanvullende antwoorden van de minister	85
IV. Indicatieve stemming	86
Gebuurkte afkortingen	87
Bijlage: Vooraf ingediende vragen met antwoorden van de minister:	
zie dossierpagina op www.vlaamsparlement.be	

De Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering besprak op 10, 17 en 24 november en 1 december 2020 het ontwerp van decreet houdende de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021. Dit ontwerp van decreet werd besproken in samenhang met het ontwerp van programmadecreet bij de begroting 2021, meer bepaald hoofdstuk 4. Kanselarij, Bestuur, Buitenlandse Zaken en Justitie (*Parl.St. VI.Parl.* 2020-2021, nr. 513/1).

Ter voorbereiding van de bespreking van de begroting 2021 en het bijbehorende programmadecreet kregen de leden van de commissie de mogelijkheid om voorafgaand aan de bespreking hun eerder technische vragen over de begroting vooraf schriftelijk te bezorgen. De schriftelijke antwoorden van de minister werden op 16 december ter beschikking gesteld. De bijlage is terug te vinden op de [dossierpagina](http://dossierpagina.vlaamsparlement.be) van dit document op www.vlaamsparlement.be.

(De vergaderingen werden als videoconferentie georganiseerd.)

I. Lokale besturen

1. Toelichting door Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering en Gelijke Kansen

Vlaams relanceplan

Minister *Bart Somers* verwijst naar de doelstellingen van het relanceplan Vlaamse Veerkracht. In eerste instantie gaat hij in op het zogenaamde project Estland. Met het actieplan Iedereen Digitaal investeert men 30 miljoen euro om kwetsbare mensen en mensen die in armoede leven toegang te verlenen tot computers en internet. Men wil daarbij de lokale besturen ook ondersteunen bij het voeren van een lokaal e-inclusiebeleid, waarvoor 20 miljoen euro voorzien wordt.

Om ervoor te zorgen dat burgers en bedrijven hun administratieve verplichtingen sneller en zonder rompslomp kunnen afhandelen, zal men het project Gemeente zonder gemeentehuis realiseren. Hiermee wil men een maximale digitalisering van de lokale besturen bereiken waardoor de burger (en niet de overheid) kiest of hij al of niet naar het gemeentehuis wil voor zijn dienstverlening. Daarvoor wordt een relancebudget van 35 miljoen euro ter beschikking gesteld.

Naar aanleiding van het project Kopenhagen merkt de minister op dat COVID-19 ons de fiets deed herontdekken. Daarom voorziet hij in het lokale relanceplan in 150 miljoen euro voor de lokale besturen om in te zetten op meer en betere fietsinfrastructuur. Elke 2 euro die lokale besturen inzetten, versterkt de Vlaamse Regering met 1 euro. Zo kan men voor 450 miljoen euro aan extra investeringen voor fietsinfrastructuur realiseren, boven op de budgetten die minister Lydia Peeters daar reeds voor voorziet.

Gedurende vier jaar (2021-2024) voorziet de minister jaarlijks 10 miljoen euro voor het ondersteunen van lokale klimaatprojecten op basis van een jaarlijkse oproep, verder bouwend op de oproep Klimaatacties van dit jaar die in samenwerking met de VVSG loopt. De focus ligt op vier werven: vergroenen, stimuleren van renovaties en hernieuwbare energie, inzetten op deelmobiliteit en de aanpak van de droogteproblematiek. Alle lokale besturen zullen worden uitgenodigd om voor deze oproepen projecten in te dienen.

Tot slot wil de minister oog hebben voor het welzijn en de ontwikkeling van de kinderen in deze coronatijden. Samen met de minister van Onderwijs zal men de gemeenten ondersteunen om zomerscholen te organiseren. Vanuit zijn bevoegdheid

Gelijke Kansen streeft hij ernaar de jongeren enkele handvatten te bieden die ervoor kunnen zorgen dat zij vanuit hun niet-evidente situatie toch het nodige zelfvertrouwen, de vaardigheden, de interesse en natuurlijk de nodige schoolse ondersteuning krijgen om een succesvolle schoolloopbaan af te leggen. Hiervoor wordt jaarlijks 5 miljoen euro uitgetrokken.

Lokale besturen = eerste bestuursniveau

De minister noemt de lokale besturen de belangrijkste partners voor het creëren van welvaart, welzijn en vertrouwen in Vlaanderen. Ze komen als eerste in contact met de Vlaamse burger en zijn daarom niet het laagste, maar het eerste bestuursniveau. De COVID-19-crisis heeft bevestigd dat het lokale bestuursniveau het dichtst bij de burger staat en steeds meer verantwoordelijkheid opneemt. Ze hebben meteen een ongeziene daadkracht en creativiteit getoond om de veiligheidsmaatregelen te implementeren. Het blijft daarom van essentieel belang om het lokale bestuursniveau te versterken.

Omdat er steeds meer bovenlokale structuren zijn opgericht vanuit lokale pragmatiek of Vlaamse sectorale logica, vinden lokale en Vlaamse politici er niet altijd hun weg meer in terug. Er werden enkele jaren geleden meer dan tweeduizend samenwerkingsverbanden geïnventariseerd. Momenteel zullen het er nog meer zijn. Op 9 oktober 2020 heeft de Vlaamse Regering de visie van de minister op de regiovorming goedgekeurd (dertien regio's met burgemeesters als spil, volgens het matroesjкамodel).

Volgend werkjaar zal de minister op basis van een advies van de gouverneurs die nu in overleg zijn met de lokale besturen, en van de collega-ministers een voorstel van definitieve afbakening van de referentieregio's aan de Vlaamse Regering voorleggen. De regio's zullen actief worden ondersteund via een Labo Regiovorming in de schoot van de VVSG. De minister wil op Vlaams en federaal niveau de drempels voor samenwerking en vereenvoudiging wegwerken, samen met zijn collega-ministers.

Meer bestuurskracht voor lokale besturen

De minister wil de lokale besturen meer bestuurskracht geven door vrijwillige fusies te stimuleren, een modern kader te ontwerpen voor hun personeelsbeleid en meer bevoegdheden te decentraliseren.

Een belangrijk instrument voor bestuurskrachtversterking zijn de vrijwillige fusies. De Vlaamse Regering keurde de kadernota hieromtrent goed op 10 juli 2020, met een uitgebreid stimulerings- en ondersteuningspakket. De minister zal ook het kader voor de schuldovername aan de Vlaamse Regering voorleggen. De gouverneurs krijgen een expliciete faciliterende rol bij de delicate politieke gesprekken tussen besturen voorafgaand aan een fusietraject.

Ook de modernisering van de rechtspositieregeling voor het lokale personeel dringt zich op. Dit zal op korte termijn gebeuren door de aanpassing van de personeelsregelgeving aan deze huidige coronatijden, onder meer door een kader te bieden voor fietsmobiliteit. Maar daarnaast dringt zich ook een grondige herziening op. Op basis van interviews met de lokale besturen moet een modern hr-beleid mogelijk worden gemaakt zodat een antwoord kan worden geboden op belangrijke uitdagingen, zoals de toenemende vergrijzing en de digitale evolutie.

Tot slot zal de minister het komende jaar de commissie Decentralisatie opstarten. Samen met de lokale besturen gaat hij zoeken naar meer bevoegdheden en autonomie voor de gemeenten en steden.

Volwaardige participatie aan lokale democratie

Het regeerakkoord kent een centrale rol toe aan de burger binnen het politieke spel. Met het oog daarop werd met de principiële goedkeuring van het voorontwerp van decreet Lokale Democratie alvast de eerste belangrijke stap gezet. Daarbij zullen de opkomstplicht en de overdracht van de lijststem worden afgeschaft en de burgemeester automatisch worden aangeduid. Het ontwerp van decreet in kwestie zal in 2021 aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd.

Bovendien zal de minister samen met de VVSG in het Labo Burgerparticipatie het right to challenge uitwerken om burgers te betrekken. In 2021 zal ook de mogelijkheid tot digitaal vergaderen blijvend verankerd worden in het decreet over het lokaal bestuur.

Duurzame en transparante financiën

De coronacrisis had ook impact op de financiën van de lokale besturen. De minister onthoudt vooral dat voor alle gemeenten samen de financiën voldoende robuust bleken. Men volgt de komende maanden en jaren de impact van de crisis op de lokale financiën nauwgezet op. Een belangrijke bezorgdheid daarbij is het maximaal vrijwaren van de investeringscapaciteit van de lokale besturen.

Tot slot zal volgend jaar een evaluatie worden gemaakt van de leesbaarheid van de BBC-beleidsrapporten voor de raadsleden.

Datagedreven digitale dienstverlening

De minister wil de digitalisering aangrijpen om de lokale besturen te versterken, onder meer door data meer en beter te gebruiken. Hij lanceert in 2021 de nieuwe Gemeente- en Stadsmonitor met een nieuwe website zodat de data uit deze monitor op de meest gebruiksvriendelijke manier toegankelijk worden.

Hij zal ook verder bouwen aan het platform 'lokale besluiten als open data', waarmee de lokale besluiten toegankelijker en eenvoudiger doorzoekbaar worden gemaakt. Zoals reeds toegelicht, wordt ook het project Gemeente zonder gemeentehuis gelanceerd: digitaal wordt ook in de lokale besturen het nieuwe normaal.

Duurzaam samenleven met geloofsgemeenschappen

In de afgelopen jaren heeft de relatie tussen de geloofsgemeenschappen en de overheid onder druk gestaan. Met een nieuw decreet voor de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen zal de minister duidelijkheid verschaffen over de criteria en administratieve verplichtingen waar erkende lokale geloofsgemeenschappen aan moeten voldoen. Hierdoor zullen geloofsgemeenschappen die dat wensen, opnieuw kunnen worden erkend. Om de realiteit te toetsen aan de erkenningscriteria zal een Informatie- en Screeningsdienst worden opgericht. Op die manier zal de informatiepositie van de Vlaamse overheid worden versterkt. De dienst zal uiterlijk op 1 september 2021 worden opgestart.

Herbestemming kerken

De Vlaamse Regering wil inzetten op de herbestemming van kerkgebouwen die zonder functie (dreigen te) vallen. Daarom start de minister met de voorbereiding van een conceptnota. Bedoeling is te evolueren naar een batterij aan maatregelen om de herbestemming van kerken te faciliteren en belemmeringen maximaal weg te werken.

Tegen medio 2021 wil de minister deze conceptnota aan de Vlaamse Regering voorleggen. Specifieke aandacht zal onder meer gaan naar het activeren van de private sector in dit proces.

Bestrijding radicalisering

Wat de bestrijding van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie betreft, werden dit jaar de belangrijkste trajecten opgezet. In 2021 worden deze geconcretiseerd en geïmplementeerd.

Concreet gaat het over het LIVC-decreet dat voorziet in een betere gegevensuitwisseling tussen de verschillende diensten. Hiervoor zal de minister samen met minister Zuhal Demir en de VVSG een draaiboek LIVC-R (Lokale Integrale Veiligheidscel inzake Radicalisme) opmaken om duidelijk te bepalen wat het nieuwe decreetale kader inhoudt voor de verschillende actoren.

Verder is er het doelstellingenkader Preventie van gewelddadige radicalisering, extremisme, terrorisme en polarisatie dat in de volgende maanden ingevuld zal worden met acties, aangeleverd door de minister, minister Zuhal Demir en de andere ministers, ieder op zijn of haar terrein.

Bovendien voorziet de minister jaarlijks 2 miljoen euro om het lokaal beleid inzake de bestrijding van alle vormen van extremisme te ondersteunen.

Sterke en slimme steden

De minister kiest resoluut voor slimme en sterke steden. Hij wil hen maximaal ondersteunen in de transitie die zij vandaag en morgen vormgeven. Dit gebeurt onder meer door in 2021 nieuwe oproepen ter ondersteuning van stadsvernieuwingprojecten te lanceren. In het kader van de lokale relance voorziet de minister eenmalig 20 miljoen euro extra voor een oproep De stad na corona.

Hij ondersteunt verder de steden in hun smartcitybeleid via het programma Smart Flanders. In 2021 wil hij de steden nieuwe tools aanreiken waarmee ze burgers sterker kunnen betrekken in hun smartcitybeleid. Dit kan bijvoorbeeld door zelf met meettoestellen aan de slag te gaan.

Kwaliteitsvolle organisatie en risicobeheersing

Meer autonomie en verantwoordelijkheid voor de lokale besturen gaat gepaard met meer professionalisering. Het uitvoeren van audits is dan ook een belangrijk element om hieraan te bouwen en het vertrouwen van de burgers te verkrijgen. Elk jaar voert Audit Vlaanderen 75 à 80 audits uit bij lokale besturen, gespreid over verschillende topics. De concrete auditplanning wordt door de auditcomités vastgelegd. In 2020 en 2021 zet Audit Vlaanderen verder in op het programma Cyberveilige gemeenten.

In 2021 verwacht men de resultaten van twee interbestuurlijke audits. Uit deze audits zullen mogelijk leerpunten komen die belangrijk zijn voor acties die op Vlaams niveau worden genomen. De minister kijkt er ook naar uit om aan de slag te gaan met de bevindingen van de thema-audit rond de monitoring binnen lokale besturen. Hij zal met de auditcomités ook het debat voeren over een grotere transparantie van auditrapporten.

Mogelijk zal er in de auditplanning van 2021 aandacht zijn voor de manier waarop de lokale en Vlaamse overheid is omgegaan met de (gevolgen van de) coronacrisis.

Budgettair overzicht

Inzake Binnenlands Bestuur situeert de grootste brok zich uiteraard bij de fondsen voor lokale besturen. Het artikel betreffende de werking Beleid binnenland omvat ook de recurrente relancemaatregelen rond klimaat, zomerscholen en radicalisering.

Voor de gedetailleerde gegevens verwijst de minister naar de BBT zelf.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden**2.1. Tussenkost van Nadia Sminate**

Nadia Sminate verwijst naar de voorgenomen wijzigingen met betrekking tot het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet. Die wijzigingen zullen zowel voor de kiesgerechtigden als de kandidaten een belangrijke impact hebben. De spreker ervaart het nieuwe systeem als veel eerlijker, bijvoorbeeld het feit dat de grootste partij gedurende veertien dagen het initiatiefrecht zal hebben en de maatregelen inzake de voorkeurstemmen. Het is belangrijk dat de voorbereidingen van dit traject nu al worden ingezet zodat iedereen ruim op tijd weet wat in 2024 de nieuwe regels zullen zijn.

Een tweede thema dat de spreker wil aanbrengen, is dat van de Informatie- en Screeningsdienst voor de erkenning van geloofsgemeenschappen. Zij is bijzonder blij dat men, wanneer het decreet goedgekeurd zal zijn, op een degelijke manier zal kunnen beoordelen of een geloofsgemeenschap de opgelegde regels al dan niet volgt. Iedereen in de commissie zal het eens zijn over het feit dat men de invloed vanuit bijvoorbeeld Turkije of het Midden-Oosten hier in Vlaanderen kan missen als de pest. De screeningsdienst zal dus geen dag te vroeg komen. De prioriteit moet niet liggen bij het zo snel mogelijk overgaan tot zo veel mogelijk erkenningen, maar wel bij het controleren of al die geloofsgemeenschappen de Europese waarden en normen onderschrijven en uitdragen. Men moet er zeker van zijn dat die die erkend zijn, de regels volgen. Hoe zit het met de timing van dit alles? De minister heeft eerder aangegeven dat de screeningsdienst in het najaar van 2021 zou worden opgericht en dat de geloofsgemeenschappen die al een aanvraag hebben lopen, een jaar de tijd krijgen om zich aan de nieuwe regels te conformeren. Is het effectief zo dat in het jaar dat die screeningsdienst wordt opgericht men slechts één jaar de tijd heeft om al de (57) lopende aanvragen te controleren? Moet men binnen het jaar beslissen of ze recht hebben op erkenning?

Inzake de bestrijding van gewelddadige radicalisering heeft de strategie om vooral de lokale besturen te ondersteunen, wel degelijk vruchten afgeworpen. Tegelijk kan men vaststellen dat de gewelddadige radicalisering niet weg is. Dit blijkt uit de recente aanslagen in Frankrijk en Oostenrijk. Men moet daarom waakzaam blijven en concrete acties op poten blijven zetten. De voorziene bijkomende middelen moeten op een goede manier worden besteed, waarbij men moet blijven focussen op de 'gewelddadige' radicalisering.

De fractie van de spreker hecht veel belang aan de levensbeschouwelijke neutraliteit. Zij pleit voor diversiteit in het Vlaams personeelsbestand en benadrukt de nood aan neutraliteit van de dienstverlening. Dat principe is ook duidelijk in het Vlaamse regeerakkoord opgenomen. Hoe zal de minister er concreet voor zorgen dat het contact met de burger op een volstrekt neutrale manier kan plaatsvinden?

2.2. Tussenkost van Yves Buysse

Yves Buysse gaat eerst in op de herbestemmingsprojecten voor de kerken. Er wordt via een conceptnota onderzocht of er extra stimuli kunnen worden ingezet

om de realisatie van herbestemmingsprojecten te faciliteren en om barrières weg te werken. Aan welke stimuli wordt dan concreet gedacht? Welke zijn de belangrijkste barrières die moeten worden aangepakt?

Voor het lokaal e-inclusiebeleid wordt 30 miljoen euro voorzien om kwetsbare mensen en mensen die in armoede leven toegang te verlenen tot computers en internet. De Vlaamse Regering zal de lokale besturen ook ondersteunen bij het voeren van een lokaal e-inclusiebeleid. Hiervoor wordt 20 miljoen voorzien. Op welke wijze zal invulling worden gegeven aan dit beleid: louter financieel of ook ondersteunend met een stappenplan voor de lokale besturen?

Een van de maatregelen om fusievorming te bevorderen betreft de 'tijdelijke verhoging van het aantal uitvoerende politieke mandatarissen'. Verwijst de minister hierbij naar de bestaande regeling of wil hij die nog verder uitbreiden? De spreker kan zich vinden in schuldovertrekken en garantieregelingen om fusies te stimuleren, maar niet in het creëren van extra postjes als glijmiddel voor een fusie. Ook leest hij nergens acties voor het creëren van een draagvlak bij de inwoners, afgerond middels een referendum. Vindt de minister dergelijk draagvlak dan niet gewenst?

De spreker verwijst naar een passage in het Vlaamse regeerakkoord over de economisch niet-actieve EU-burgers: "We geven de lokale overheden de richtlijn om economisch niet-actieve EU-burgers die niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien en die een bevel hebben gekregen om het grondgebied te verlaten, systematisch uit te schrijven uit het bevolkingsregister." Het Agentschap Binnenlands Bestuur zou instaan voor de uitvoering van deze actie en werken aan een heldere communicatie ten aanzien van de lokale besturen. Wat moet er nog verhelderd worden aan de communicatie? Die is immers zeer duidelijk. Of betreft het een cryptische omschrijving omdat niet alle lokale besturen hiertoe geneigd zijn? Welke extra argumenten zullen in dat geval worden gehanteerd?

Yves Buysse is tevreden dat er effectief werk zal worden gemaakt van de digitalisering van de verkiezingsaangiften. Het is voor hem echter niet duidelijk waar de voor de organisatie van de verkiezingen voorziene 100.000 euro in 2021 specifiek naartoe zal gaan? Kan dat verduidelijkt worden? Ook vraagt hij meer verduidelijking over de interfederale werkgroepen die met andere verkiezingsoverheden werden opgericht. Wat staat daar op de agenda? Er worden ook financiële middelen voorzien om problemen tussen de huidige kiesregelgeving en de privacywetgeving uit te klaren. Waarover gaat dit concreet?

De spreker citeert een relancemaatregel inzake radicalisering: "Om samen met lokale besturen en veiligheidsdiensten het gevaar van religieus extremisme en rechtsextremisme, alsmede andere vormen van (thematisch) extremisme, kordaat en efficiënt te bestrijden, wordt 2 miljoen euro vrijgemaakt voor het ondersteunen van het lokale beleid inzake de bestrijding van alle vormen van extremisme." Het valt hem op dat hier expliciet wordt gesproken over religieus extremisme en rechtsextremisme. Over extremisme vanuit linkse hoek wordt niet gesproken. Kan de minister dit rechtzetten? Waarvoor zal die 2 miljoen euro worden aangewend?

De minister kondigt aan om de samenwerking van Audit Vlaanderen met andere controleactoren verder te versterken. Wat wordt hiermee bedoeld? Zal er in de toekomst meer worden uitbesteed? In het jaarverslag van 2016 kan men terugvinden hoeveel audits intern werden verricht en hoeveel er werden uitbesteed. Er is sprake van 3000 euro per uitbesteede auditdag bij lokale besturen. Wordt er in de latere jaarverslagen niet meer over deze cijfers gerapporteerd? Indien ja, wat is hiervoor de reden en is de minister van plan om dit opnieuw te laten publiceren? Dit zou nuttig zijn om af te wegen of de eigen dienst qua bezetting niet moet worden uitgebreid.

Er wordt via verschillende initiatieven terecht ingezet op cyberveilige gemeenten. Eenzelfde opzet is er in de richting van de ondernemingen, waar minister Crevits mee bezig is. Gebeuren beide initiatieven elk afzonderlijk of zijn er ook raakvlakken waarbij gemeenschappelijk werk kan worden verricht?

2.3. Tussenkost van Koen Van den Heuvel

Koen Van den Heuvel is verheugd dat de Vlaamse Regering ook in deze moeilijke tijden de beloftes ten aanzien van de lokale besturen heeft gehouden. Dit is een sterk signaal van de Vlaamse overheid dat zij gelooft in de kracht van de lokale besturen. De minister voorziet een bedrag van 10 miljoen euro aan relancemaatregelen voor klimaatacties op het lokale niveau. De lokale besturen worden aangemoedigd om een lokaal energie- en klimaatplan te maken en klimaattafels te lanceren. Heeft de minister er al zicht op in welke mate dat succesvol is? Zijn de bedragen voldoende om een kentering teweeg te brengen?

Inzake de regiovorming bevindt men zich momenteel in een strategische fase. De gouverneurs zijn momenteel bezig aan een ronde om een advies te formuleren. De spreker merkt zowel in zijn als in andere provincies dat de burgemeesters elkaar aan het aftasten zijn. De gouverneurs zijn momenteel ook druk bezig met de coördinatie van de coronamaatregelen. Hoe zit het met de timing van hun opdracht in het kader van de regiovorming? Is die haalbaar? Is het denkbaar dat die wordt verlengd?

Vanuit Vlaanderen zullen de aangestuurde of georganiseerde samenwerkingsverbanden maximaal op de referentieregio's worden afgestemd om te komen tot een matroesjкамodel. Hoe zal dat effectief aangepakt worden? Worden de referentieregio's een 'harde' grens? Daarover leven nogal wat vragen bij met name de grensgemeenten. In welke mate kan de minister de harde grens hard maken? In welke mate kan Vlaanderen daar zijn rol spelen? Heel wat Vlaamse bevoegdheden zoals zorg of mobiliteit hebben ook een regiowerking. Het zou goed zijn dat Vlaanderen daar zijn verantwoordelijkheid neemt om als voorbeeld te dienen voor de referentieregio's.

Het ondersteuningspakket voor de gemeentelijke fusies wordt voor een stuk hervormd. Werden er hieromtrent reeds reflecties vanuit de in fusie geïnteresseerde gemeenten ontvangen? Hoe wordt het ondersteuningspakket geëvalueerd? In welke mate spelen de gouverneurs een rol bij het faciliteren van fusiegesprekken?

De minister gelooft sterk in de autonomie van de lokale besturen. Binnen de Europese context scoren de Vlaamse lokale besturen niet zo goed als het gaat om hun procentuele aandeel in de besteding van overheidsmiddelen. De minister heeft de lokale besturen uitgenodigd om suggesties te doen. Wat zijn de resultaten van deze bevraging? Het is goed dat de minister zijn oor te luisteren wil leggen maar het zou ook interessant zijn te weten welke ideeën de minister zelf heeft om de autonomie van de lokale besturen in de nabije toekomst te versterken.

2.4. Tussenkost van Tom Ongena

Tom Ongena gaat eerst in op de voornemens inzake de vernieuwing van de lokale democratie en de burgerparticipatie. Er is daarover intussen een voorontwerp van decreet principieel goedgekeurd door de Vlaamse Regering, met belangrijke aanpassingen aan de wijze waarop de gemeente- en de provincieraden zullen worden verkozen. Het gaat bijvoorbeeld over de afschaffing van de opkomstplicht en de inspraak van de kiezers bij de aanduiding van de burgemeester. In de commissie werd ook al van gedachten gewisseld over andere mogelijke vernieuwingen, zoals bijvoorbeeld de mogelijkheid om via het internet te stemmen. Daarover heeft de FOD Binnenlandse Zaken een studie lopen. Heeft de minister al kennis kunnen

nemen van de resultaten van die studie? Welke knelpunten zijn er om naar een dergelijk systeem te evolueren? Afhankelijk van de resultaten van de studie moet men afwegen om die piste al dan niet verder te bewandelen.

Democratie moet een permanent proces zijn. Inspraak voor de burgers is dus belangrijk. De spreker kijkt daarom uit naar het Labo Lokale Burgerparticipatie, met onder andere het right to challenge. Wat is daar de stand van zaken? Zijn er al resultaten bekend die kunnen worden uitgerold naar alle steden en gemeenten in Vlaanderen?

De minister heeft een eerste voorstel uitgewerkt met het oog op de regiovorming. De gouverneurs zijn daar nu het terrein mee aan het aftasten. Heeft de minister daar al echo's over opgevangen? Tijdens de SERV-academie van 29 oktober jongstleden werd er gewezen op de problemen met de grensgemeenten die mogelijk gedwongen zullen worden een keuze te maken voor de ene of de andere regio. Als een gemeente toetreedt tot een bepaalde regio, zal het dan verboden worden om nog met gemeenten van andere regio's samen te werken?

De spreker toont zich een voorstander van de versterking van de lokale autonomie. De lokale besturen zijn op veel domeinen het best geplaatst om beleid te voeren. Het moet dan ook de ambitie zijn om hen meer bevoegdheden te geven. Op dat vlak loopt Vlaanderen op Europees niveau inderdaad wat achterop. Een van de mogelijkheden is om te werken met de commissie Decentralisatie. Die commissie bestond al in de vorige zittingsperiode maar de uitkomst van de werkzaamheden was niet geheel bevredigend. Op veel domeinen werd er zinvol werk geleverd maar op andere domeinen bleef het bij veel goede wil maar zonder echt resultaat. De minister heeft aangekondigd een nieuwe commissie Decentralisatie te willen oprichten. Heeft hij lessen getrokken uit de vorige commissie? Hoe denkt de minister nu beter te doen en meer resultaten te boeken? In het recente SERV-rapport over regiovorming en lokale bestuurskracht werd aangegeven dat het toevertrouwen van extra taken aan de gemeenten misschien op zijn limieten botst. De SERV stelt voor te werken met minimale taakstellingen en om bijhorende kwaliteitscriteria aan de lokale besturen op te leggen. Wat vindt de minister van deze aanbeveling?

De huidige regering moet zich zeker niet schamen over de financiële middelen die ter beschikking van de gemeenten worden gesteld. Er is bijvoorbeeld de decretale groei van het Gemeentefonds met 3,5 procent, de responsabiliseringsbijdrage en de middelen uit het coronanoodfonds. In het relanceplan voorziet de minister 150 miljoen euro voor cofinanciering van de fietsinfrastructuur in het kader van het zogenaamde Kopenhagenplan. Op die manier versterkt de minister de investeringen in fietsinfrastructuur. In het verleden werd wel eens gezegd dat de procedures een remmende factor zijn en dat daardoor de Vlaamse middelen niet werden opgebruikt. Denkt de minister dat het nu wel zal lukken, dat de 150 miljoen euro effectief zal worden uitgegeven? Hoe zal de minister dat opvolgen? Hoe zal de minister ervoor zorgen dat het investeringspeil van de gemeenten niet onder druk van de coronacrisis komt te staan?

Ook in het Energie- en Klimaatplan hebben de lokale besturen een belangrijke rol te spelen. In het Vlaams Energie- en Klimaatplan van minister Zuhal Demir is er sprake van een lokaal energie- en klimaatpact. Wat is daar de stand van zaken? Welke stappen moeten er worden gezet om tot zo'n pact te komen?

Terecht zet de minister verder in op het programma Cyberveilige gemeenten. Er werd hiervoor een cofinanciering uitgewerkt en de gemeenten kunnen een beroep op begeleiding doen om in een veilige ICT-omgeving te kunnen werken. Hoeveel gemeenten maken intussen gebruik van de cofinanciering? Welke specifieke begeleiding krijgen de lokale besturen om verbeteracties op te starten?

De Vlaamse Regering heeft recent een voorontwerp van decreet over de erkenning van de lokale geloofsgemeenschappen principieel goedgekeurd. Dit betekent een belangrijke doorbraak waarmee men die geloofsgemeenschappen meer perspectief kan geven, na het moratorium op erkenningen de voorbije jaren. Een en ander wordt gekoppeld aan duidelijke en strengere voorwaarden: buitenlandse inmen- ging en financiering afsnijden, controleren dat er geen banden zijn met radicalise- ring en extremisme, zich houden aan de regels van het EVRM, meer transparantie en controle door een screeningsdienst. Het is cruciaal dat die Informatie- en Scree- ningsdienst effectief zijn werk goed kan doen. Hoe zorgt men ervoor dat die vol- doende middelen heeft om zijn taken uit te voeren? Welke stappen moeten nog worden gezet om ervoor te zorgen dat het geen papieren tijger wordt, dat die wel degelijk zijn taken goed kan uitvoeren?

2.5. Tussenkost van An Moerenhout

An Moerenhout zegt haar tussenkost te houden in naam van Jeremie Vaneeckhout die verontschuldigd is. Net zoals de minister gelooft de Groen-fractie sterk in de lokale besturen. Maar de grote bezorgdheid is dat er steeds meer opdrachten wor- den doorgespeeld en de bestuurlijke complexiteit toeneemt, terwijl de middelen niet in dezelfde orde zijn gestegen. Het belfortprincipe wordt niet consequent uit- gevoerd.

De spreker zal de minister een achttal concrete vragen voorleggen. Welke concrete CO₂-reductiedoelstellingen verwacht de minister dat de lokale besturen realiseren tegen 2030 in het kader van de lokale klimaatplannen?

Wat de extra middelen voor fietsinfrastructuur vanuit het relancefonds betreft: hoe kan men vermijden dat daarmee reeds gebudgetteerde investeringen worden uit- gevoerd? Kan men lokale besturen ondersteunen om extra investeringen te doen? Men kan dezelfde vraag stellen over de monitoring van de extra noodfondsmidde- len voor jeugd, sport en cultuur.

Welke financiële middelen voorziet de minister voor de ondersteuning op het ter- rein van de regiovorming? Hoe kan men ervoor zorgen dat de regiovorming deze legislatuur een stap vooruit kan zetten qua democratie en tegen bestuurlijke ver- rommeling én dat de lokale besturen geen factuur zullen krijgen voor deze opstart? Hoe wil de minister de politie- en hulpverleningszones hierbij betrekken?

Wanneer wil de minister de rechtspositieregeling van lokale personeelsleden rich- ting harmonisering aangepast hebben? Hoe zal de onafhankelijkheid van ambte- naren worden gegarandeerd en hoe zullen de sociale partners worden betrokken?

Hoe kan men zorgen voor een versnelling en reële herbestemming van kerkgebou- wen? Hoe kan men de grootste knoop, de financiering, hiervan aanpakken?

Zijn de 2 miljoen extra middelen voor de bestrijding van extremisme structureel voorzien? Hoe zullen deze aangewend worden?

Hoe zal de 1,5 miljoen euro, die verschuift van samenhangend beleid inzake de lokale en provinciale besturen naar de financiering van de opstart van de Informa- tie- en Screeningsdienst inzake geloofsgemeenschappen, worden opvangen? Welke beleidsinitiatieven zullen niet meer uitgevoerd worden?

Wat is de concrete impact van de 208.000 euro besparing op de lonen van ABB? Welke profielen worden niet meer aangeworven?

2.6. Tussenkost van Kurt De Loor

Kurt De Loor zegt dat de steden en gemeenten de volgende jaren voor grote uitdagingen staan, nog los van de bestrijding van de coronapandemie. Wat de transversale, horizontale en overkoepelende strategische doelstellingen betreft, is het belangrijk dat lokale besturen ook een rol krijgen in het Energie- en Klimaatplan. Er wordt 10 miljoen euro per jaar voorzien voor een plan voor lokale klimaatactie dat moet uitmonden in een lokaal energie- en klimaatpact. Is er al concreter zicht op hoe de middelen kunnen worden aangewend?

De coronacrisis bewees dat er nog sterker zal moeten worden ingezet op digitalisering. Maar men moet er ook voor zorgen dat iedereen mee is in het verhaal. Kwetsbare mensen en mensen in armoede mogen de digitale trein niet missen. De lokale besturen spelen hierin een cruciale rol. Het is dan ook goed dat er een lokaal e-inclusiebeleid wordt uitgerold. In het kader van het relanceplan Vlaamse Veerkracht wordt hiervoor 20 miljoen euro voor voorzien. Is er al zicht op de verdelingscriteria en -modaliteiten? Zeker in het kader van het concept Gemeente zonder gemeentehuis is het belangrijk dat iedereen blijvend gebruik kan maken van de dienstverlening.

De versterking van de fietsinfrastructuur via een enveloppe van 150 miljoen euro voor cofinanciering zal hopelijk zorgen voor een broodnodige versnelling in de investeringen in betere fietsfaciliteiten. De inspanningen die de Vlaamse Regering doet rond fietsinfrastructuur juicht de spreker toe. Waarom worden er echter wel extra middelen uitgetrokken voor fietsinfrastructuur en niet voor het lokaal openbaar vervoer? Uit de ervaringen tijdens de vorige zittingsperiode met cofinanciering voor veilige schoolomgevingen weet men dat geld voorzien en geld besteden twee verschillende zaken zijn. Het volledige aangekondigde bedrag werd nooit uitgegeven omdat lokale overheden onvoldoende middelen hadden om bij te passen. Om het volledige bedrag van 150 miljoen euro ook echt te investeren, moeten lokale overheden 300 miljoen euro op tafel leggen. Heeft de minister reeds een bevraging gedaan bij de lokale overheden over de beschikbare middelen voor fietsinvesteringen?

Steeds meer steden en gemeenten zien de noodzaak om samen uitdagingen aan te gaan, via een samenwerkingsverband of via een fusie. Het is een goede evolutie dat gemeenten inzien dat ze op sommige domeinen tekortschieten. Er is meer transparantie en een reductie van het aantal tussenstructuren nodig. De minister streeft naar meer coherentie in de intermediaire structuren. Hij wil zorgen voor regiovorming van onderuit en ziet daarbij ook een rol weggelegd voor de burgemeesters. De vraag blijft evenwel of met deze manier van aanpakken de verschillende doelen zullen worden bereikt. Door het hanteren van het matroesjkamodel zullen de samenwerkingsverbanden meer gestroomlijnd zijn, maar het gevaar bestaat dat het aantal samenwerkingsverbanden niet exponentieel zal verminderen. Bovendien zal het democratisch deficit niet aangepakt worden. Hoeveel staat de minister met de uitwerking van een instrumentarium dat regiowerking ondersteunt?

De spreker stelt opnieuw vast dat de provincies in heel dit regioproces geen rol krijgen. Nochtans blijkt uit de VVP-nieuwsbrief van oktober dat de provincies aandringen op overleg rond de regiovorming en het afbakenen van de referentieregio's. Zij zouden in dat verband de minister ook hebben aangeschreven. Is hier ondertussen op ingegaan? Heeft er reeds overleg plaatsgevonden? Zo ja, wat leverde dit op? Zo niet, waarom niet? Het zou toch goed zijn moest er in dit kader een beroep op de expertise van de provincies worden gedaan.

De spreker verwijst naar de passage dat verschillende bepalingen in verband met de presentiegelden voor mandatarissen in de organen van de intergemeentelijke

verenigingen en van de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn, op elkaar afgestemd worden. 'Op elkaar afstemmen', kan veel zaken betekenen: verhogen naar het hoogst mogelijke, verlagen of vastleggen op een huidig gemiddelde. De spreker had hierover graag wat meer informatie gekregen.

De meest verregaande manier waarop twee of meer gemeenten kunnen samenwerken, is een fusie. Op 10 juli 2020 keurde de Vlaamse Regering een aangepast fusiepakket goed. De minister wil in 2021 zo veel mogelijk besturen 'warm maken' voor fusies. Hij schakelde op korte termijn de provinciegouverneurs in voor het regioverhaal en gaf hen een concrete taak. Dit zou ook gebeuren voor het fusieverhaal. Gebeurde dit reeds? Zo ja, wat zijn de resultaten? Zo niet, wordt dit nog gepland en binnen welke timing?

Er wordt een schuldovername tot 50 miljoen euro per fusieoperatie voorzien. Heeft de minister een zicht op het aantal gemeenten dat momenteel een fusie overweegt? Hoeveel fusies zitten momenteel in de pijplijn? Wat is het totaalbedrag dat voorzien wordt in Vlaamse begroting voor alle fusieoperaties?

Met het oog op het moderniseren van de lokale democratie zal de minister het ondersteuningsaanbod ten aanzien van de lokale besturen verder verfijnen. De spreker vraagt om het digitaal vergaderen door de gemeenteraden te blijven ondersteunen. Dit moet onder de vleugels van ABB gebeuren. Het tegensprekelijk debat en het geheim van de stemming moeten 100 procent gegarandeerd zijn.

Vorig jaar verwees de spreker naar een opmerkelijke passage in de beleidsnota, met name over de kleuren van de burgemeesterssjerp. Blijkbaar is dat intussen een gegeven geworden. Hij vindt dat dit afbreuk doet aan het sérieux dat de rest van de beleidsnota wel uitstraalt. Gezien het geringe succes echter zal dit geen noemenswaardige effecten hebben op de lokale financiën.

Welk aanbod zal er vanuit Vlaanderen worden uitgerold met betrekking tot het digitaal stemmen bij de gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 2024? Welke financiële ondersteuning wordt voorzien? Wat is de stand van zaken rond het internetstemmen? Kan de minister ook de aanpak en stand van zaken toelichten van de Laboratoria voor Burgerparticipatie en de experimentenlijnen, onder andere met betrekking tot het right to challenge?

Het is positief dat de impact van de coronacrisis op de lokale financiën nauw wordt opgevolgd. Bovendien is het belangrijk dat de lokale investeringen op peil blijven. Sp.a wijst er al jaren op dat de lokale financiën zwaar onder druk staan en dat er oplossingen nodig zijn. De steden en gemeenten kregen de voorbije jaren immers heel wat rekeningen doorgeschoven door de Vlaamse en de Federale Regering, denk maar aan de gevolgen van de taxshift, de afschaffing van de compensatie voor materieel en outillage, de pensioenbom enzovoort. Gelukkig is er de decretale verankering van de groeivoet van 3,5 procent van het Gemeentefonds.

In het kader van de correctheid en de transparantie van de lokale financiën wordt een BBC-evaluatie gehouden. Dat is een goed initiatief maar toch heeft de spreker een bedenking. Hij wil zeker niet weggezet worden als een tegenstander van de lokale autonomie, maar men mag niet blind zijn voor het feit dat bewuste beleidskeuzes op Vlaams niveau soms hun doel op lokaal niveau totaal voorbijschieten. Hij verwijst ter illustratie naar de noodfondsmiddelen voor cultuur, jeugd en sport. Het kan toch de bedoeling niet zijn dat Vlaamse middelen worden aangewend voor totaal andere zaken dan noodlijdende sectoren als cultuur, jeugd en sport? De minister zou dat signaal aan de lokale besturen moeten geven, weliswaar met respect voor de lokale autonomie.

Wat de herbestemming van eredienstgebouwen betreft, is sp.a van oordeel dat er een tandje bij mag worden gestoken. De lokale besturen kregen de mogelijkheid om in te tekenen bij het Projectbureau Herbestemming Kerken. Heel wat gemeenten stapten mee in maar toch blijft het wachten op concrete realisaties. Het is daarom een goede zaak dat onderzocht wordt hoe extra stimuli kunnen worden ingezet en barrières worden weggewerkt om herbestemmingsprojecten te realiseren. Over welke extra mogelijkheden en stimuli gaat het concreet?

In de begroting is er sprake van het terugschroeven van de cofinanciering van Hermes (min 78 keuro). Wat houdt dit precies in?

Er wordt 2 miljoen euro vrijgemaakt voor het ondersteunen van het lokale beleid inzake de bestrijding van alle vormen van extremisme. Kan de minister hierover wat meer informatie geven?

De steden staan voor grote uitdagingen. Om die krachtadig aan te pakken, zal de minister een partner vinden in federaal minister Meryame Kitir. Op welke manier ziet de minister synergieën mogelijk met de federale bevoegdheden en op welke manier zal hij dit aanpakken?

De minister start in het najaar van 2020 en in 2021 workshops met de 21 provinciale steden waarin het stedenbeleidsinstrumentarium wordt voorgesteld en de behoeften hierrond worden geïnventariseerd. Wat zijn de eerste bevindingen van deze workshops?

Corona maakte duidelijk dat er inzake e-inclusie nog een lange weg af te leggen valt in Vlaanderen. Kan de minister wat meer uitleg geven bij de concrete 'use cases' waarop hij wil inzetten?

De minister streeft naar een betere afstemming van de vraag- en aanbodzijde rond smartcitytoepassingen. Samen met de VVSG zal hij de behoeften van de lokale besturen in kaart brengen. Kan de minister hier een timing op plakken?

Sterke, volwassen lokale besturen staan kritisch tegenover zichzelf, hun structuren en hun werking. Het is daarom goed dat de minister aandacht besteedt aan de cruciale rol die Audit Vlaanderen hierin voor de lokale besturen opneemt. Het blijft echter het allerbelangrijkst dat men lokaal aan de slag gaat met de resultaten van de audit. Daar blijft de spreker een beetje op zijn honger zitten. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat de auditresultaten lokaal nog meer worden meegenomen om de organisatie van de lokale besturen te optimaliseren?

Wat de transparantie van auditrapporten betreft, loopt er een consultatietraject op lokaal niveau. In het najaar van 2020 zou het auditcomité van de lokale besturen hierover in principe een beslissing nemen. Werd hierover reeds een beslissing genomen en zo ja, welke?

Tot slot verwijst de spreker naar het budget dat bestemd is voor de betaling van de wedden en toelagen van het personeel van het Agentschap Binnenlands Bestuur, inclusief de gewestelijke ontvangers. Er is sprake van een besparing van 280.000 euro. Wat betekent dit concreet?

2.7. Tussenkoms van Jo Brouns

Jo Brouns juicht toe dat de lokale besturen op bijzonder veel middelen kunnen rekenen. Het allerbelangrijkste bestuursniveau heeft die middelen meer dan nodig. In het kader van de relancemaatregelen wordt voor de zomerscholen een bedrag van 5 miljoen euro uitgetrokken. Is dat eenmalig of is het de ambitie om dat recurrent te doen in samenwerking met de Vlaamse minister van Onderwijs? Zal de

minister, al dan niet op vraag van de lokale besturen, concepten als bijscholen, weekendscholen of winterscholen blijven ondersteunen? Hoe ziet de samenwerking eruit?

Inzake bestrijding van gewelddadige radicalisering werkt de minister samen met de Vlaamse minister van Justitie Zuhal Demir. Zijn de voorziene 2 miljoen euro voor de lokale besturen recurrent? Hoe verhoudt zich dat tot de middelen die minister Demir op dat domein zal inzetten?

Er zal een draaiboek worden opgemaakt over de deelname van de relevante Vlaamse diensten aan het casusoverleg in de LIVC's. Zullen de middelen daarvoor bestemd worden? Of moeten de lokale besturen daarvoor zelf de middelen inbrengen? Zijn er daarover afspraken gemaakt in de schoot van de Vlaamse Regering? Wat mag er worden verwacht van het doelstellingenkader met betrekking tot het actieplan voor de bestrijding van radicalisering en polarisering?

De VVSG heeft in het verleden bewezen een rol te kunnen spelen in de ondersteuning van de lokale besturen met betrekking tot het bestrijden van gewelddadige radicalisering. Welke rol kan er in dat kader duurzaam weggelegd zijn voor de VVSG?

De spreker merkt op dat er vandaag zeer weinig lokale besturen zijn die geen fietspadendossiers in hun beleidsplannen hebben staan. Hij suggereert dat de lokale besturen de lead zouden krijgen bij de relancemaatregelen met betrekking tot de fietsinfrastructuur. Kunnen de wensen van de lokale besturen worden gehonoreerd? Welke procedurele afspraken zijn er gemaakt?

De spreker toont zich een voorstander van alles wat met digitalisering te maken heeft. De coronacrisis heeft geleerd dat de digitale connectiviteit de wereld heeft laten draaien. Ook de lokale dienstverlening kan nog meer dan vandaag het geval is worden gedigitaliseerd. Hij steunt dan ook het concept Gemeente zonder gemeentehuis. Hij verwijst naar een bezoek dat hij bracht aan de Nederlandse gemeente Molenwaard naar aanleiding van de bestuurlijke herindeling. Daar lag de vraag op tafel of er al dan niet een nieuw gemeentehuis moest worden gebouwd gezien de bestaande infrastructurele noden. Uiteindelijk heeft men echter gekozen voor een groot contract met Microsoft om volledig op een digitale werking over te schakelen. Uit een evaluatie na een jaar bleek dat de dienstverlening positief werd geëvalueerd.

Zijn de 30 miljoen euro die voor digitalisering wordt voorzien, recurrent? Dat zou absoluut nodig zijn. Welke concrete acties worden voorzien? Zijn er good practices? Is er evidencebased materiaal ter ondersteuning van de lokale besturen om de radicale digitale uitdagingen aan te gaan? Hoe ziet de minister de begeleiding op dat vlak? Is er een rol weggelegd voor de VVSG?

Uit het Nederlandse voorbeeld kan ook worden geleerd dat het belangrijk is een scan te maken van het bestaande patrimonium. Het personeel moet plaatsonafhankelijk kunnen werken en daarover moeten afspraken worden gemaakt. De spreker ziet in de digitalisering ook een extra stimulans voor fusies. Daarbij duiken er ook infrastructurele noden op.

Digitalisering en cyberveiligheid moeten onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Als men radicaal voor de digitale weg kiest, moet men de lokale besturen maximaal beschermen. Kan de minister daar meer over vertellen?

2.8. Tussenkost van Brecht Warnez

Brecht Warnez verwijst naar het uitwerken van een lokaal energie- en klimaatpact dat begin 2021 moet ondertekend worden. Hoe verhoudt dit zich tot de reeds bestaande burgemeestersconvenanten? Een derde van de gemeenten heeft op dit ogenblik op basis van hun gemeentelijke autonomie reeds een actieplan 2020-2030 opgesteld. Hoe zal die autonome rol worden gerespecteerd?

Aan de lokale besturen wordt ook gevraagd om een gemiddelde jaarlijkse primaire energiebesparing van 2,09 procent in hun gebouwen te realiseren. Is dat een realistische doelstelling? Kan dat worden onderbouwd? Heel wat besturen hebben daarin reeds een voortrekkersrol gespeeld en investeringen gedaan. Is het niet oneerlijk om dat percentage forfaitair aan alle lokale besturen te vragen? Waarom gaat men niet uit van een aantal quick wins? Zullen er middelen ter beschikking worden gesteld voor de energiebesparing in de gebouwen in kwestie?

De lokale besturen wordt verder gevraagd de CO₂-uitstoot van hun gebouwen en technische infrastructuur tegen 2030 met 40 procent te verminderen (tegenover 2015). Er stellen zich vandaag echter problemen met de berekeningsmethodes. Het is wel belangrijk dat de cijfers juist kunnen worden gevalideerd. Heeft de minister contact met zijn collega Zuhal Demir om de maatregel fijner te kunnen afstemmen? Waarom werd 2015 als referentiejaar genomen? In de burgemeestersconvenanten en de bijhorende Europese doelstelling gaat het om 40 procent tegenover 2012.

Jaarlijks zal 10 miljoen euro ter beschikking gesteld worden om op lokaal niveau de klimaatdoelstellingen te verwezenlijken. Waar wordt die 10 miljoen euro voor ingezet? Wat is de meest adequate manier om die over de gemeenten te verdelen?

De minister geeft aan dat hij het bestuurlijk toezicht tot het wettigheidstoezicht zal beperken. Hij zal ook verder onderzoeken hoe het goedkeuringstoezicht verder kan worden afgebouwd. Zullen bestuursbeslissingen dan niet meer aan het algemeen belang worden getoetst, zoals voorzien in artikel 327 van het decreet over het lokaal bestuur? Past de minister dat principe nu reeds toe? Wat zijn de ervaringen van de minister met het uitoefenen van het toezicht het afgelopen jaar? Waren daar minder goede ervaringen bij die zijn keuze voor het wettigheidstoezicht staven? Als het gaat om een vaststaande praktijk, moet artikel 327 dan niet aangepast worden?

Wat het personeelsbeleid betreft, zal de minister in de eerste helft van 2021 een vernieuwd concept van kaderregeling voorleggen aan de Vlaamse Regering. Welke voorbereidende initiatieven werden er reeds genomen? Wordt er al overlegd en/of informatie ingewonnen bij de lokale besturen en bij de vertegenwoordigers van het personeel? Welke grote principes van het modern hr-beleid ziet de minister graag als basis voor deze nieuwe regeling?

Meer dan 140 gemeentebesturen en kerkfabrieken hebben een haalbaarheidsstudie over de her- of nevenbestemming voor een van hun kerken ontvangen. In welke mate wordt opgevolgd hoe de gemeenten met die haalbaarheidsstudies omgaan? De minister wil onderzoeken of er extra stimuli kunnen worden ingezet en barrières weggewerkt om de herbestemming van kerken te faciliteren. Welke soorten van stimuli heeft de minister hier voor ogen? Hoe wil hij de gemeenten overtuigen om effectief op zoek te gaan naar verantwoorde andere bestemmingen voor dergelijke gebouwen, rekening houdend met het delicate karakter van het herbestemmen van dergelijke gebouwen?

Lokale besturen zullen worden ondersteund bij het voeren van een lokaal e-inclusiebeleid waarvoor in het relanceplan een bedrag van 20 miljoen euro is voorzien.

Welke maatregelen wil de minister hier bij voorbaat uitgerold zien? Wat zijn de prioriteiten? Hoe zal de verdeling over de verschillende lokale besturen eruitzien?

Sedert de opstart van Audit Vlaanderen in 2014 werden reeds meer dan 400 auditopdrachten afgerond. Meerdere van die audits werden ook al besproken in de commissie en telkens valt op dat deze heel wat aanbevelingen naar de lokale besturen bevatten. In hoeverre wordt opgevolgd wat er met die aanbevelingen in de praktijk gebeurt? Gebeurt dat door Audit Vlaanderen? Op basis van welke elementen wordt bepaald over welke thema's er al dan niet een audit wordt uitgevoerd?

Op het begrotingsartikel inzake initiatieven Binnenlands bestuur met een digitale component wordt 153.000 euro bijgevoegd voor de financiering van de exploitatiekosten BBC digitale rapportering. Wat is de reden? Zijn die exploitatiekosten toegevoegd en wat zijn daar de oorzaken van?

2.9. Tussenkoms van Kris Van Dijck

Kris Van Dijck vindt dat de Vlaamse overheid en de diensten van de minister de lokale besturen tijdens de coronapandemie goed hebben bijgestaan. Hij verwijst naar de bijna dagelijkse communicatie vanwege het Crisiscentrum van de Vlaamse overheid die sterk werd en wordt gewaardeerd. De spreker stelt vast dat de Vlaamse overheid doorheen de jaren geëvolueerd is van een strikte toezichhoudende overheid naar een partnerschap waarbij het lokale beleid wordt ondersteund. Dit is sowieso een lovenswaardige evolutie.

Er is vaak sprake van de bijkomende opdrachten die de lokale besturen krijgen. Maar de decretale groei van het Gemeentefonds betekent toch een serieus engagement vanwege de Vlaamse overheid. Als het gaat om extra kosten in het kader van de politie- en hulpverleningszones worden de gemeenten vaak zelf aangesproken. De bijkomende opdrachten in dat kader krijgen niet steeds de nodige financiële ondersteuning.

Inzake bestuurskracht en regiovorming denkt de spreker dat er momenteel belangrijke verdere stappen kunnen worden gezet. Het gaat om een moeilijk traject dat enkele jaren geleden al is begonnen. Op het terrein leven er nu echte verwachtingen. Tal van lokale bestuurders zien de opportuniteiten en zijn bereid om tot resultaat te komen. Men moet de geboden kans dan ook met twee handen aangrijpen. Over het debat over de grenzen van de regio's zegt de spreker dat men samenwerking nooit kan tegenhouden.

Het fusieverhaal dient beschouwd te worden als een middel om tot een beter bestuur te komen, maar niet als een doel op zich. Het succes ervan moet niet worden afgemeten aan het aantal gerealiseerde fusies. Het doel moet een goed bestuur van de gemeenten zijn. De audits tonen dat overigens ook aan.

Een van de doelstellingen van het beleid is om te komen tot een volwaardige participatie van de burger aan de lokale democratie. De spreker steunt dat voorplan. Alle instrumenten in dat opzicht zijn nuttig en noodzakelijk. Men mag echter niet vergeten dat er duizenden mensen zijn die participeren aan de verkiezingen, die een lokaal mandaat opnemen, wat niet altijd evident is. Het engagement van die mensen moet voldoende worden gewaardeerd en ondersteund via vormingen en cursussen.

3. Antwoorden van de minister

3.1. Transversale en overkoepelende doelstellingen

De *minister* gaat eerst in op de doelstelling inzake de jaarlijkse energiebesparing van 2,09 procent vanaf 2020. Zowel het Vlaamse regeerakkoord als het Vlaams Energie- en Klimaatplan bevat een passage waarbij aan de lokale besturen wordt gevraagd om een doelstelling inzake energiebesparing voor de eigen gebouwen en technische installaties op te nemen.

Bovendien zijn er ook de zogenaamde burgemeestersconvenanten. 86 Vlaamse gemeenten hebben zich geëngageerd om een daling van 40 procent van de CO₂-uitstoot tegen 2030 te realiseren. Dit engagement gaat verder dan wat in het VEKP is voorzien. Daarnaast waren er 269 Vlaamse gemeenten die zich reeds bij de burgemeestersconvenant 2020 hadden aangesloten, met ambities naar 2020 toe. Tal van Vlaamse gemeenten hebben dus al spontaan een vergaand engagement opgenomen, zonder dat zij daartoe door de Vlaamse overheid werden aange-maand. Het ondertekenen van het burgemeestersconvenant is niet vrijblijvend. Men engageert zich om binnen het jaar een actieplan uit te werken met heel concrete doelstellingen en meting van de inspanningen.

Het is niet de ambitie van het Lokaal Klimaat- en Energieplan om boven op de bestaande plannen een nieuw plan op te leggen met nog verdergaande doelstellingen. Het doel is wel om engagementen rond een aantal duidelijke assen hard en concreet te maken. Men wil een maatschappelijk draagvlak creëren door bedrijven, lokale besturen, wijken en burgers te mobiliseren ten einde vooruitgang te boeken op het vlak van de klimaatdoelstellingen.

Concreet werd gevraagd of de 2,09 procent jaarlijkse energiebesparing wel realistisch is. De minister antwoordt dat deze doelstelling gebaseerd is op de doelstellingen uit het actieplan Energie-efficiëntie voor de Vlaamse overheid van de vorige legislatuur. Een doelstelling die deze legislatuur trouwens nog verder is aangescherpt voor diezelfde Vlaamse overheid tot een jaarlijkse besparing van 2,5 procent.

Wat de haalbaarheid voor lokale besturen betreft, wordt er in het VEKP gewezen op het feit dat het energieverbruik van technische infrastructuur mag worden meegerekend. Hieronder wordt ook de openbare verlichting verstaan. De huidige 'ver-LEDdingsbeweging' die bij veel lokale besturen reeds is ingezet, draagt dus bij aan deze doelstelling.

De keuze voor referentiejaar 2015 werd gekopieerd van de interne klimaatdoelstellingen van de Vlaamse overheid. Bij het vastleggen van die interne doelstellingen werd in 2016 aanvankelijk 2005 gekozen als referentiejaar, maar dit werd nadien omwille van onvolledige data en te laag ambitieniveau nog gewijzigd naar 2015. Op Vlaams niveau wordt aan de overheidsentiteiten met concrete cijfers toegestaan om een eerdere referentieperiode (tot zelfs 2005) te gebruiken als ze hierbij over concrete gegevens beschikken. Op die manier belooft men de voorlopers. De minister wil dit ook voor de lokale besturen bekijken.

De minister zegt dat steden en gemeenten tot op heden veel enthousiasme toonden om mee de negatieve effecten van klimaatverandering aan te pakken. Hij verwijst nogmaals naar het succes van de burgemeestersconvenanten 2020 en 2030. Het LEKP van de minister beoogt een versnelde realisatie van zichtbare en concrete klimaatacties, acties die meehelpen aan zowel de realisatie van het VEKP als het burgemeestersconvenant 2030, acties die een heus hefboomeffect bij de burgers, verenigingen en bedrijven kunnen teweegbrengen.

Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan de ontwerp teksten van het LEKP. Het is de bedoeling om dit pact nog dit jaar ter bespreking aan de VVSG en de betrokken ministers in de Vlaamse Regering voor te leggen. Bedoeling is om het pact uiterlijk begin 2021 te laten ondertekenen door zoveel mogelijk steden en gemeenten, maar ook door andere partners die hun steun eraan willen verlenen. Elke gemeente blijft uiteraard zijn autonomie behouden om in te tekenen op het burgemeestersconvenant 2030 en/of op het LEKP.

Wat de opvolging van de resultaten van zowel het burgemeestersconvenant 2030 als het LEKP betreft, is de Vlaamse Regering zich ervan bewust dat hier nog veel werk op de plank ligt. Er is momenteel reeds zeer veel informatie beschikbaar, maar deze data kunnen en moeten meer gecentraliseerd en gebruiksvriendelijk kunnen worden opgevolgd en weergegeven. In het kader van het werkprogramma van het net opgerichte Expertisenetwerk voor Lokaal Energie- en Klimaatbeleid, ofwel Netwerk Klimaat, opgericht door minister Zuhal Demir, zal hier vanaf de beginfase op gefocust worden.

Dit alles is ook van belang om op die manier de lokale besturen, burgers, bedrijven en organisaties te kunnen blijven enthousiasmeren over de resultaten die men boekt. Er zal vooral worden gefocust op goede voorbeelden die andere besturen, burgers en bedrijven mee kunnen inspireren om zelf minstens hetzelfde, maar liefst nog beter te doen.

Wie intekent op het LEKP krijgt de kans om gebruik te maken van de vrijgemaakte recurrente begrotingsmiddelen en dit onder meer via deelname aan de projectoproep lokale klimaatactie die jaarlijks zal worden gelanceerd. Toen de minister ongeveer een jaar geleden het idee van een LEKP lanceerde, kreeg hij bedenkingen over de beschikbaarheid van de middelen. Hij stelde toen dat niet alle maatregelen een extra kost hoeven te betekenen. Er bestaan veel mogelijkheden om op een kostenneutrale wijze te werken en toch bij te dragen aan de klimaatdoelstellingen.

Intussen zijn er echter specifieke middelen vrijgemaakt voor de lokale besturen om het LEKP te ondersteunen. Zo is er nu (jaarlijks) een bedrag van 10 miljoen euro te verdelen voor projectoproepen rond lokale klimaatacties. De verdeling zal gebeuren op basis van een fiftyfifty cofinanciering. Dit budget zal nog verder aangevuld worden met middelen die uit het Klimaatfonds kunnen beschikbaar worden gesteld voor lokale klimaatacties. Daarnaast is er een bedrag van 10 miljoen euro beschikbaar voor opstartsubsidies voor elektrische deelsystemen, zoals elektrische wagens en elektrische fietsen. Op die manier kan de kostelijke, vaak verlieslatende opstartfase worden overbrugd. Ook voor het plaatsen van laadpalen wordt een bedrag van 15 miljoen euro voor de lokale besturen uitgetrokken, boven op de inspanningen die de minister van Mobiliteit reeds doet voor de laadpalen. 15 miljoen euro (met 50 procent cofinanciering) wordt voorzien om verkeersveilige schoolfietsroutes te maken. Bovendien is er 150 miljoen euro voorzien voor fietsinfrastructuur.

De minister besluit dat het LEKP een ambitie is die door de lokale besturen kan worden onderschreven. Zij kunnen op die manier actief bijdragen aan de klimaatdoelstellingen die Vlaanderen, België en Europa dienen te bereiken. Voor een aantal duidelijke sporen kunnen de gemeenten daarbij beroep doen op financiering vanuit Vlaanderen, zodat er sneller kan worden gewerkt. Aanvullend zetten ook de collega-ministers binnen hun bevoegdheden middelen in om de klimaatdoelstellingen van de lokale besturen te ondersteunen.

Op de vraag naar de ervaring met de klimaattafels, antwoordt de minister dat de klimaattafelsubsidie van 1 miljoen euro eenmalig is en gefocust op projecten die een leercurve binnen lokale besturen kunnen teweegbrengen. Ondanks de coronaproblematiek hebben 33 gemeentebesturen of intergemeentelijke samenwerkings-

verbanden zich met een concreet project ingeschreven. De termijn van indiening van projecten is intussen verstreken. De jury moet de inschrijvingen nu beoordelen. Pas dan zal men het succes kunnen meten, maar los daarvan kunnen de 33 inschrijvingen reeds een succes worden genoemd. Dit bewijst nog maar eens de betrokkenheid en het engagement van de lokale besturen ten aanzien van de klimaatuitdagingen.

3.2. ISE Binnenlands Bestuur

Relancemaatregelen fietspaden

De minister zegt dat het project Kopenhagen (fietspaden) een relancemaatregel is. De eerste doelstelling is het aanzwengelen van lokale investeringen, omdat die nodig zijn voor de economische relance. Dubbele financiering vanuit Vlaanderen wordt sowieso uitgesloten. De concrete juridische uitwerking is nog niet helemaal rond, maar men mikt op een regeling met minimale verplichtingen en voorwaarden, uitgaande van vertrouwen in de lokale besturen. Het is daarbij geen probleem als een bestuur, gebruikmakend van deze subsidie, geplande investeringen sneller zou uitvoeren en de vrijgekomen budgettaire ruimte dan zou gebruiken voor andere, nieuwe investeringen. Het is ook niet mogelijk om 100 procent uit te sluiten dat deze subsidie gebruikt wordt voor investeringen die al gepland waren door het lokale bestuur zelf.

Kunnen de lokale besturen de nodige middelen vrijmaken? De minister heeft geen bevraging gedaan bij de lokale besturen over de vraag of ze 300 miljoen kunnen beschikbaar maken voor de cofinanciering in deze subsidieregeling. Op basis van de beschikbare BBC-data weet men echter dat er globaal gezien voldoende marge is bij de lokale besturen om die 300 miljoen te financieren.

De middelen worden verdeeld met trekkingsrechten op basis van het aantal inwoners. Elk bestuur kan dus aanspraak maken op een deel van die 150 miljoen euro. De keuze voor fietsinfrastructuur is een bewuste keuze voor zichtbare, 'harde' investeringen. De besturen kunnen uiteraard ook in andere zaken investeren, maar om een werkbare subsidieregeling te hebben moet de scope voldoende precies zijn.

Sommige leden hebben hun bezorgdheid over het peil van de lokale investeringen uitgedrukt. De minister deelt die bezorgdheid en zal een en ander van nabij blijven opvolgen. De beschikbare info van het Planbureau en andere experts wordt telkens geanalyseerd en geëvalueerd om zo de mogelijke financiële gevolgen van de COVID-19-crisis zo waarheidsgetrouw mogelijk in te schatten. De subsidie voor fietsinfrastructuur is alvast een maatregel om lokale investeringen aan te zwengelen die bovendien goed is voor de mobiliteit.

Relancemaatregelen zomerscholen

De Vlaamse Regering zet alles op alles om te vermijden dat leerlingen schoolse vertraging oplopen. Met het relanceplan zal men jaarlijks recurrent 5 miljoen euro vrijmaken voor zomerscholen vanuit de bevoegdheid Gelijke Kansen. Ook vanuit Onderwijs wordt er recurrent 5 miljoen euro vrijgemaakt om zomerscholen te ondersteunen. De administratie zal dit mee voorbereiden, samen met de administratie Onderwijs. Daarbij zal zowel aandacht zijn voor schoolse remediëring als voor het versterken van zelfvertrouwen, vaardigheden en interesse om een succesvolle schoolloopbaan af te leggen.

De 'bijscholen' verschillen qua invulling en lengte substantieel met de zomerscholen en zijn nog onder evaluatie bij minister Ben Weyts. Deze bijscholen zijn eerder bedoeld om de leerachterstand te remediëren. Dat is ook een van de doelstellingen

van de zomerscholen maar bij die laatsten zijn er ook andere doelstellingen, zoals de algemene ontwikkeling van vaardigheden, leren leren enzovoort.

E-inclusie

De minister zegt dat er in het relanceplan in totaal 85 miljoen euro naar e-inclusie van de lokale besturen gaat. Het gaat daarbij om 35 miljoen euro voor Gemeenten zonder gemeentehuis. Daarnaast is er 30 miljoen euro voorzien voor de toegang tot het internet via de UiTPAS. Ook wordt 20 miljoen euro ingezet op de digitale vaardigheden om met het internet te werken. 15 miljoen euro daarvan is bestemd voor vormingen en opleidingen en 5 miljoen voor de zogenaamde digibuddy's.

Het project Gemeenten zonder gemeentehuis is een eenmalige investering ten belope van 35 miljoen euro die voorzien is in de relanceprovisie. Bedoeling is in feite om de vrijheid van de mensen centraal te plaatsen. Zij moeten voor zichzelf kunnen beslissen of zij voor een bepaalde dienstverlening al dan niet naar het gemeentehuis willen gaan. Een fysiek bezoek moet dus mogelijk blijven en voor sommige mensen is dat ook nodig. Het mag op termijn echter niet meer het gemeentebestuur zijn dat bepaalt wanneer burgers al dan niet moeten komen.

Dit vraagt een digitale revolutie die samenhangt met de ambities van de minister-president die in het algemeen in Vlaanderen verantwoordelijk is voor de digitalisering. Estland is een voorbeeldland. Doel is in te zetten op verregaande digitalisering van processen. De voorbereiding van dit project loopt momenteel en in 2021 gaat men van start. De VVSG zal evident betrokken worden. De minister wil eerst goed luisteren naar alle relevante actoren en vervolgens trajecten met de meeste winsten opstarten, op basis van een duidelijke analyse. Ook het mee ondersteunen van het plaats- en tijdsonafhankelijk werken moet een plaats krijgen binnen dit project, zodat ook winsten kunnen geboekt worden inzake patrimoniumbeheer. De lokale besturen zullen worden begeleid en er zal aan kennisdeling worden gedaan.

Het actieplan Iedereen Digitaal is een eenmalige investering van 50 miljoen euro die voorzien is in de relanceprovisie. Doel is lokale besturen te ondersteunen bij het versterken van hun e-inclusiebeleid. Het is de ambitie dat ieder lokaal bestuur tegen 2024 actief en duurzaam inzet op e-inclusie. Momenteel worden de details van het actieplan uitgewerkt. Dit zal in de komende weken worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. De uitrol van het plan wordt in 2021 verwacht.

Men zet in op toegang tot computers en internet via de UiTPAS en op de ontwikkeling van digitale vaardigheden op lokaal niveau op basis van samenwerking tussen lokale besturen en lokale e-inclusieorganisaties. De UiTPAS is een gekend instrument dat ook geschikt is om kansengroepen mee te bereiken.

Regiovorming

De minister verwijst naar het traject inzake de afbakening van referentieregio's. De Vlaamse Regering heeft op dat vlak een eerste aanbod gedaan. De gouverneurs zijn nu volop bezig met hun consultatieronde. ABB ondersteunt hen daarbij, onder andere door de kadernota toe te lichten op een infosessie en het beantwoorden van vragen. Eind deze maand zal ABB een overzicht met veel gestelde vragen (FAQ's) over regiovorming op zijn website publiceren.

Op verzoek van de gouverneurs heeft de minister de streefdatum voor hun advies verlengd naar midden januari 2021. Bedoeling is om in de eerste twee maanden van 2021 de referentieregio's in de schoot van de Vlaamse Regering af te kloppen. Men wil aantonen dat regionale samenwerking werkt en loont. Alle regio's krijgen daartoe de kans en zullen op dat vlak stappen vooruit kunnen zetten. Daarnaast is en blijft het doel om binnen de regio's de huidige verrommeling te saneren en te

komen tot minder tussenstructuren. Het bewijs dat het kan, wordt bijvoorbeeld geleverd door Midwest, een regio in West-Vlaanderen die erin slaagde de 150 samenwerkingsverbanden te reduceren naar 35. Er zal een tool worden ontwikkeld en een stappenplan worden uitgewerkt om de regio's te begeleiden.

Wordt het democratisch deficit daarmee aangepakt? De minister denkt voor een stuk van wel. Momenteel zijn er dusdanig veel tussenstructuren waardoor een gemeenteraadslid zijn democratische controle niet meer kan uitoefenen. Bovendien zijn het in die tussenstructuren vaak niet de politici die aan het roer zitten maar de (weliswaar bekwame) medewerkers die de lijnen uitzetten en de inhoud van het beleid bepalen. Een van de redenen is dat de politici in de structuren om de zes jaar veranderen en soms zelfs al na drie jaar ingevolge afspraken in het coalitieakkoord. Het zijn ook niet altijd de sterkste politici die worden afgevaardigd. Op die manier ontstaat er een niet zo sterk bovenlokaal veld.

De minister wil een en ander op het niveau van de regio samenbrengen volgens het matroesjkamodel. Uitgangspunt is dat de burgemeesters eigenaar zijn van de regio en dus aan het stuur moeten zitten. Zij ontmoeten elkaar op burgemeestersfora, stemmen af en werken samen een strategische visie voor hun regio uit. Burgemeesters doen dat uiteraard niet alleen. Zij koppelen terug naar hun college en naar de gemeenteraad waar de uiteindelijke beslissingen worden genomen.

Het is zeker niet de bedoeling om een nieuwe bestuurslaag te creëren. In de gemeenteraad zal men altijd de burgemeester kunnen aanspreken wanneer het over een bovengemeentelijke problematiek gaat. De burgemeester zal hiervoor dan verantwoording moeten afleggen. Uiteraard kan bijvoorbeeld wel de schepen van Mobiliteit zitting hebben in de vervoersregio. Maar de burgemeester blijft in de regio de eindverantwoordelijke, net zoals hij dat ook lokaal is. De burgemeester wordt dus de hoofdvertegenwoordiger van de gemeente of stad op het bovenlokale niveau.

Voor het einde van dit jaar zal de minister een besluit aan de Vlaamse Regering voorleggen waarin de VVSG een subsidie wordt toegekend voor de opstart van een Labo Regiovorming. De bedoeling is om te leren want alles zal niet van vandaag op morgen perfect georganiseerd geraken. In de regering is afgesproken dat, op het ogenblik dat de referentieregio's bepaald zijn, de ministers daarmee zullen werken voor de samenwerkingsverbanden waarvoor zij in hun sector bevoegd zijn. Tegelijk vraagt men aan de lokale besturen om zich daar ook mee in te schrijven. Er zal ook worden overlegd met het federale niveau, om te kijken wat er mogelijk is op het niveau van de indeling van politie- en hulpverleningszones of zelfs de indeling van parketten. Dit moet tot een veel helderdere kaart leiden.

De subsidie aan de VVSG zal drie keer 300.000 euro bedragen. Het labo zal op het terrein actief zijn, niet op een bureau in Brussel. Ongeveer een derde van het budget kunnen regio's zelf aanwenden voor ondersteuning op maat als ze regionale doorbraken wensen te realiseren (ongeveer drie regio's per jaar). De selectie daarvan wordt de komende maanden uitgewerkt.

Er werd gevraagd waarom de provincies geen rol spelen in dit proces. De minister zegt dat deze Vlaamse Regering heeft gekozen voor bestuurlijke rust en een constructieve en correcte manier van samenwerken met de provincies. Het zal aan een volgende Vlaamse Regering zijn om te kijken hoe dit verder evolueert. Toegepast op de regiovorming betekent dit dat de referentieregio's geen afbreuk doen aan de huidige bevoegdheidsverdeling tussen de verschillende bestuursniveaus. Voor de materies waarvoor de provincies vandaag bevoegd zijn, zoals ruimtelijke ordening en mobiliteit, zijn en blijven zij een belangrijke partner. De lokale besturen zullen echter de regio's vormen en de provincies zullen daar geen actieve rol in spelen.

De minister heeft aan het begin van de regeerperiode een constructief overleg gehad met de VVP. Hij gaf daar de boodschap mee dat de provincies hun gebiedsgerichte werking zo mogelijk op de referentieregio's zouden afstemmen en de regiovisie zouden bijtreden.

De minister zegt nog dat de afbakening van referentieregio's toekomstige samenwerking tussen de verschillende (sub)regio's en tussen lokale besturen uit verschillende regio's niet uitsluit. Het matroesjкамodel werkt ook naar boven. Zo kunnen twee regio's met elkaar samenwerken, zij het niet met anderhalve regio want dan werkt men opnieuw de verrommeling in de hand. Ook specifieke samenwerkingsverbanden zullen mogelijk blijven. Zo zal de vereniging van de centrumsteden niet worden opgeheven als de regiowerking bestaat. Er is ook een overleg tussen de kustgemeenten rond de specifieke kustproblematiek. Dat overleg blijft uiteraard mogelijk.

Maar als algemene regel zal men trachten het overleg zo veel mogelijk op de regio's te enten. Door allerlei uitzonderingen te voorzien, werkt men immers opnieuw de verrommeling in de hand. De minister beseft wel dat veel gemeenten op een grens liggen waardoor er zich onvermijdelijk afbakeningsproblemen zullen stellen. Mochten de provincies niet bestaan, dan zou bijvoorbeeld de regio Mechelen gemeenten uit Vlaams-Brabant bij de werking betrekken. Zemst, Kapelle-op-den-Bos en Boortmeerbeek zijn gemeenten uit Vlaams-Brabant die aan de stad Mechelen grenzen.

De minister denkt wel dat op basis van de eerste afbakening van de Vlaamse Regering er zich voor 250 à 270 gemeenten geen problemen zullen stellen. Bij de andere zullen er keuzes moeten worden gemaakt om zich in de ene of de andere richting aan te sluiten. Op een bepaald moment zal dan de gordiaanse knoop moeten worden doorgehakt. In ieder geval zal er eerst goed worden geluisterd vooraleer de keuze wordt gemaakt.

Afstemmen van presentiegeld voor mandatarissen binnen samenwerkingsvormen

De minister zegt dat het gaat om de afstemming van de regeling op het vlak van de presentiegelden tussen enerzijds de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en anderzijds de verenigingen en de vennootschappen voor maatschappelijk welzijn. Op dat vlak bestaan er vandaag verschillen. Zo is er een presentiegeld mogelijk voor de leden van de algemene vergadering van een vereniging of vennootschap voor maatschappelijk welzijn terwijl dat niet het geval is voor de algemene vergadering van een intergemeentelijke vereniging. Die verschillen zullen moeten worden weggewerkt.

Er is onlangs een studie van start gegaan naar de vereenvoudiging van de verzelfstandigings- en samenwerkingsregelingen van lokale besturen waarin onder meer de kwestie van de billijke vergoeding voor mandaten in die verzelfstandigings- en samenwerkingsvormen onderzocht zal worden. Die billijkheid zal de legitimatie vormen voor de hoogte van de toekomstige presentiegelden. De mate waarin het mandaat een extra werkbelasting en verantwoordelijkheid met zich meebrengt, zal daarbij een aandachtspunt zijn.

De minister benadrukt nog dat het de ambitie van de regiovorming is om naar minder mandaten en vereenvoudiging te gaan. De ambitie is geenszins om de presentiegelden te verhogen. Inzake mandaten en presentiegelden moet het resultaat een besparing zijn. Een afstemming of correctie van presentiegelden is daarentegen wel mogelijk. Overigens zijn er vaak geen presentiegelden verbonden aan veel mandaten of gaat het om een bescheiden vergoeding, bijvoorbeeld om de verplaatsing te vergoeden.

Meer autonomie en beleidsvrijheid voor gemeenten

De minister heeft op twee niveaus een decentraliseringsambitie. Er is ten eerste de installatie van een commissie Decentralisatie en de bevraging van het werkveld. Ten tweede heeft de minister-president in het kader van de Septemberverklaring een efficiëntieoefening aangekondigd om inkomsten en uitgaven beter op elkaar af te stemmen. Een van de middelen om goedkoper en efficiënt te werken, is decentralisatie. Deze keuze refereert aan wat er de voorbije jaren bijvoorbeeld in Nederland en Denemarken is gebeurd. Daar hebben de lokale besturen een pak meer verantwoordelijkheden, bevoegdheden en middelen gekregen. De Vlaamse lokale besturen zijn goed voor 13 procent van de publieke uitgaven. In Nederland is dat 30 procent. Om dat Nederlandse niveau te halen, spreekt men over enkele tientallen miljarden meer middelen en bevoegdheden voor de lokale besturen. In Denemarken gaat het zelfs over 65 procent van alle overheidsmiddelen. Wellicht is dat voor Vlaanderen wat hoog gegrepen, maar Nederland kan een inspiratiebron zijn voor de Vlaamse Regering.

De minister verwijst naar de burgemeestersbevraging, waarop 74 burgemeesters hebben gereageerd. Zij hebben meer dan 130 voorstellen bezorgd. De deadline is nog maar pas verstreken maar er komen nog dagelijks antwoorden binnen. De voorstellen situeren zich binnen verschillende beleidsdomeinen. De binnengekomen voorstellen worden in een rapport verwerkt. Dit zal worden besproken met de collega-ministers, om zo te komen tot een startnota voor de opstart van de commissie zelf. De minister wil hier nu geen voorafnames doen maar zal er ten gepaste tijde zeker op terugkomen.

In Nederland en Denemarken zijn al zeer verregaande decentralisaties gebeurd. In Nederland gebeurde dat recent voor zorg, werk en jeugdhulp. Vlaanderen hoeft dat niet op exact dezelfde manier doen, maar het kan wel inspiratie bieden. Het zal een stapsgewijs proces worden, geen revolutie, maar de minister wil tijdens deze zittingsperiode toch een aantal belangrijke stappen kunnen zetten.

Uit de vorige commissie Decentralisatie heeft de minister geleerd dat een strak tijds kader en het beperken tot die thema's waar resultaten/winsten te boeken zijn, de sleutel tot succes vormen. Hij denkt ook dat de geesten intussen gerijpt zijn na de vorige oefening. Van dat momentum moeten de believers van de lokale besturen gebruikmaken om de komende jaren het gaspedaal in te drukken zodat de lokale besturen meer slagkracht en autonomie verwerven.

De minister is er geen voorstander van om minimale taakstellingen en bijhorende kwaliteitscriteria op te leggen aan lokale besturen, zoals door de SERV werd gesuggereerd. Lokale besturen moeten vandaag al aan heel wat verplichtingen voldoen. Ze zijn gebonden aan de beginselen van behoorlijk bestuur. In het decreet over het lokaal bestuur staan ook voldoende kwaliteitsvoorwaarden waar lokale besturen aan moeten voldoen, zoals het hebben van een goede organisatiebeheersing. Het toezicht en Audit Vlaanderen zien daarop toe. Er zijn ook nog een hele reeks van sectorale verplichtingen en verwachtingen die lokale besturen moeten volgen. Tot slot worden lokale besturen onderworpen aan de ultieme kwaliteitstest: de lokale verkiezingen. De minister gaat uit van vertrouwen en wil maximaal de lokale autonomie laten spelen en geen bijkomende verplichtingen opleggen aan de lokale besturen. Dat is de filosofie waarop hij de volgende jaren wil voortbouwen.

Stimuleringsbeleid rond fusies

De tijdelijke verhoging van het aantal uitvoerende politieke mandatarissen is dezelfde regeling als die van de vorige legislatuur. Concreet: gemeenten die tijdens deze bestuursperiode fuseren, krijgen twee schepenen extra in de bestuursperiode 2025-2030 en één schepen extra in de daaropvolgende bestuursperiode. Dus

boven op het aantal dat zij zouden krijgen op basis van het bevolkingsaantal van de nieuwe gemeente.

De fusiebonus bedraagt maximaal 50 miljoen euro per fusieoperatie. Er is geen plafond voorzien voor alle fusieoperaties samen. Als dus honderd gemeenten fuseren, kan dat in de vele honderden miljoenen lopen. Dat verandert niets aan de schuldpositie van Vlaanderen want de schulden van de lokale besturen en de regio's worden altijd samengeteld in het kader van de ESR-normering.

Net zoals bij regiovorming heeft de Vlaamse Regering de gouverneurs de opdracht gegeven de delicate politieke gesprekken tussen lokale besturen voorafgaand aan een fusie te faciliteren. De gouverneurs hebben terecht aangegeven hun adviesopdracht in het kader van de regiovorming niet te willen vermengen met hun opdracht op het vlak van fusies. ABB ondersteunt de gouverneurs bij deze opdracht.

Het staat vast dat er vandaag op vele plaatsen in Vlaanderen vaak vrijblijvende fusiegesprekken worden gevoerd. Die gesprekken verlopen nog overwegend discreet, zonder publieke aankondiging, laat staan dat er al een principiële beslissing zou zijn. Er is echter een uitzondering: de Limburgse gemeenten Ham en Tessenderlo hebben eind september besloten de haalbaarheid van een fusie te onderzoeken. Ze richten daarvoor een gezamenlijke kerngroep op. ABB ondersteunt hen daar zo goed mogelijk in.

Het ondersteuningspakket van ABB wordt hervormd. Het is nog te vroeg om in te inschatten hoe de lokale besturen die hervorming onthalen. Er zal wel wat meer nadruk worden gelegd op de bestuurlijke organisatie, personeel en financiën. Men heeft vastgesteld dat men bij fusie de gevolgen voor bijvoorbeeld de personeelsorganisatie soms wat onderschat. Er moeten immers bepaalde keuzes worden gemaakt. Als men de diensten fusioneert, moet men beslissen wie de leiding zal nemen en wie niet. Moet dat gebeuren op basis van anciënniteit of op een andere manier? Dat zijn geen gemakkelijke keuzes en hierrond kan meer begeleiding worden geboden.

Uiteraard moet er aandacht zijn voor het draagvlak van een fusie bij de inwoners van de betrokken lokale besturen. Het creëren van draagvlak is een belangrijke succesfactor voor het slagen van een fusieoperatie. Alle vijftien fusiegemeenten van de vorige regeerperiode hebben daar heel veel aandacht aan besteed, en dat is ook geapprecieerd. Het ultieme bewijs is dat geen enkele partij die zijn nek heeft uitgestoken electoraal werd afgestraft. De minister vindt dus dat de lokale besturen door de verkiezingen voldoende gelegitimeerd zijn om tot fusie over te gaan. ABB biedt op haar website wel een draaiboek aan voor vrijwillige fusies van gemeenten. Daarin zitten ook een aantal handvatten die kunnen helpen bij de creatie van een draagvlak.

Rechtspositie personeel en modern personeelsbeleid

De minister wil begin 2022 een definitief goed te keuren besluit aan de Vlaamse Regering voorleggen. Dat besluit zal uitvoering geven aan de decretale opdracht om minimale voorwaarden vast te stellen voor enkele specifieke aspecten van de rechtspositieregeling. De minister denkt aan een minimaal kaderbesluit dat een vertaling is van alle elementen die decretaal deel moeten uitmaken van een lokale rechtspositieregeling. Tegelijk zal een model van volledig uitgewerkte rechtspositieregeling worden voorgelegd. Dat voorbeeld van lokale/provinciale rechtspositieregeling zullen de besturen geheel of gedeeltelijk in hun eigen rechtspositieregeling kunnen overnemen. Ze kunnen ook, binnen de contouren van het afdwingbaar kaderbesluit, zelf een volledig eigen lokale/provinciale rechtspositieregeling uitwerken, waarbij ze de procedures van plaatselijk syndicaal overleg naleven.

Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft op 25 en 28 september 2020 twee digitale consultatiemomenten georganiseerd met de lokale en provinciale besturen over de modernisering van het hr-beleid. Het doel van de actieve werksessies was om het beleid te inspireren met suggesties vanuit de lokale besturen zelf. In totaal namen een vijftigtal vertegenwoordigers van lokale en provinciale besturen deel. Er kwamen drie thema's aan bod tijdens de werksessies, namelijk de in-, door- en uitstroom, het flexibel verloningsbeleid en de rechten bij verloven en afwezigheden. De synthesesnota is in voorbereiding en zal eerstdaags bekend worden gemaakt. Het is de bedoeling om in de verschillende fasen van het traject een terugkoppeling en feedback vanuit het werkveld te organiseren.

De sociale partners hebben zich bij het afsluiten van het sectoraal akkoord op 10 april 2020 geëngageerd om bij de Vlaamse Regering erop aan te dringen het rechtspositiebesluit voor het personeel van de lokale en provinciale besturen te beperken tot een afdwingbaar kaderbesluit voor de contractuele en statutaire personeelsleden met enkele grote principes, over onder andere bezoldiging, toelagen en vergoedingen, dienstbeëindiging, verloven en afwezigheden, werving en selectie, en loopbaan. In datzelfde sectoraal akkoord geven zij aan dat er naast dat kaderbesluit een voorbeeld van rechtspositie moet komen met uitgeschreven bepalingen, over onder andere werving en selectie, loopbaanbeleid, evaluatie, mobiliteit, integriteit, verlofregeling, feestdagen, arbeidstijd en andere arbeidsrechtelijke aspecten van de rechtspositie. De sociale partners geven aldus in het raam van comité C1 mee vorm aan beide teksten. Zoals eerder gesteld zal een door de Vlaamse Regering gedragen conceptnota eind dit jaar het startschot geven voor de besprekingen met de sociale partners, die maximaal betrokken zullen worden.

Historisch gezien is het statutair ambt ingesteld om de onafhankelijkheid te kunnen garanderen en hen te beschermen tegen politieke willekeur. Er is geen reden om van die principes af te stappen. In de praktijk wordt vastgesteld dat deze fundamentele principes worden gehandhaafd, ook al is de contractuele aanwerving de norm geworden binnen onze lokale en provinciale besturen. Het Agentschap Binnenland Bestuur heeft daarom twee studieopdrachten uitgeschreven over de mogelijkheden voor ontslag van statutaire personeelsleden en de ontslagbescherming van het lokale en provinciale personeelslid. De onderzoeksresultaten zijn opgeleverd en worden op dit ogenblik nader onderzocht. Het resultaat zal worden meegenomen in het traject rond de modernisering van het plaatselijk hr-beleid.

Lokale besturen zijn autonome werkgevers die zelf de verantwoordelijkheid dragen voor het neutrale contact met de burger. Zij hebben hierin evenwel een zekere beleidsruimte en kunnen zelf invulling geven aan wat zij beschouwen als 'neutraal contact met de burger'. Lokale besturen moeten zelf aan integriteitsdilemma's werken. Dat creëert een interne dynamiek inzake responsabilisering, bevraging en kritisch denken. Voor het personeel van de Vlaamse overheid is dit principe van neutraliteit via een omzendbrief opgenomen in de deontologische code. Ingevolge het decreet over het lokaal bestuur en het Provinciedecreet zijn ook de provincies, de gemeenten en OCMW's verplicht om een deontologische code aan te nemen.

Verfijning ondersteuningsaanbod ten aanzien van lokale besturen

Er werd een vraag gesteld over het bedrag van 208.000 euro dat bespaard wordt op de lonen van ABB. De minister zegt dat 208.000 euro gelijk staat aan vier koppen à rato van 52.000 euro. In 2020 hebben reeds twaalf personeelsleden het agentschap verlaten wegens pensionering, waarvan zes personeelsleden op uitdovende functies. De impact van de besparing op het personeel is dus nihil.

Met het uitschrijven van niet-actieve EU-burgers uit het bevolkingsregister wordt in feite gewoon de wet toegepast. Vandaag gebeurt dat niet in alle gemeenten

even accuraat. Het is voor de geloofwaardigheid van de rechtsstaat van belang dat de gemeenten daar op een juiste en efficiënte manier mee omspringen. Daarom wil men de gemeenten informeren over de ingewikkelde regelgeving die men niet overal volledig in de vingers heeft.

Een van de belangrijkste uitgangspunten van het beleid van de minister is zijn vertrouwen in de lokale autonomie. Dat geldt ook bij de uitoefening van het toezicht. Hij beperkt zich tot wettigheidstoezicht en maakt zo weinig mogelijk opportunitetsafwegingen in de plaats van de lokale besturen. Dit is ook zo afgesproken met de gouverneurs, die het merendeel van de toezichtstaken uitoefenen. Zij volgen die visie volledig. De laatste decennia is er trouwens al een heel belangrijke verschuiving geweest naar minder toezicht en hoofdzakelijk klachtentoezicht.

Er zijn uiteraard grenzen. Het toezicht op de gemeenten zit verankerd in artikel 162 van de Grondwet. Afschaffen kan dus niet zonder grondwetswijziging. In het recente verleden werden al veel stappen gezet in de afbouw van het goedkeurings-toezicht. Er bestaat nu enkel nog goedkeuringstoezicht ten aanzien van jaarrekeningen en ten aanzien van de oprichting en de statuten van sommige rechtspersonen waaraan het lokaal bestuur deelneemt. Aangezien ook Europa bepaalde rapporteringsverplichtingen oplegt, moet men daar zorgvuldig mee omgaan. De minister zal onderzoeken waar verdere afbouw nog opportuun is.

Traditioneel slaan ABB en VVSG bij de start van de lokale bestuursperiode de handen in elkaar om een ruim startpakket aan te bieden aan lokale mandatarissen. Er werden introductiesessies voor nieuwe raadsleden gegeven, waarbij de organisatie, werking en financiën werden toegelicht. Dit werd heel positief geëvalueerd en daar zal na de volgende lokale verkiezingen opnieuw op worden ingezet.

Ook gedurende de bestuursperiode is vorming nodig en mogelijk. Overeenkomstig artikel 35 van het BVR van 6 juli 2018 houdende het statuut van de lokale mandataris kunnen de bewezen vormingskosten van lokale mandatarissen al terugbetaald worden indien deze noodzakelijk zijn voor de uitoefening van hun mandaat. Hierdoor kunnen mandatarissen bijgevolg opleidingen volgen om zich verder te specialiseren en ontwikkelen als mandataris, en zal het bestuur deze vormingskosten vervolgens terugbetalen.

Digitale stemmen

De vraag werd opgeworpen of het digitaal vergaderen voor de volle 100 procent het tegensprekelijk debat en de geheimhouding van de stemming garandeert. De minister vindt dit een terechte bekommernis. Hij is ervan overtuigd dat elke gemeente die ervoor kiest om te vergaderen (redelijkerwijs) alles in het werk zal stellen om de garantie te bieden dat het debat tegensprekelijk kan verlopen en dat een geheime stemming ook effectief geheim is en blijft.

Bij een geheime stemming wordt de stemming op zodanige digitale wijze georganiseerd dat een geheime stem niet herleid kan worden tot het lid dat de stem heeft uitgebracht. Tot op vandaag is evenwel geen enkel digitaal systeem 100 procent waterdicht. Het is dus niet uitgesloten dat uitzonderlijk begaafde hackers het systeem van de gemeente kraken en het tegensprekelijk karakter van het debat of het geheim van het debat zouden fnuiken. De kans dat zoiets gebeurt is evenwel klein. Dat lijkt in ieder geval geen reden om digitaal vergaderen uit te stellen tot de systemen om digitaal te vergaderen 100 procent hack free zouden zijn. De private sector past het digitale tegensprekelijke debat en geheime stelsystemen al langer dan corona toe, en met succes, bijvoorbeeld in de bankwereld. De overheid mag niet achterblijven en dergelijke vergadersystemen blijven negeren.

Lokale en provinciale verkiezingen

Voor 2024 wordt geen structurele uitbreiding van het elektronisch stemmen volgens het bestaande systeem voorzien. De overheidsopdracht voor het huidige digitaal stelsysteem loopt af in 2027. Het inzetten van nieuwe stemapparatuur, volgens de bestaande aanpak met onder meer de gekende stemcomputers, is op dit moment niet meer te verantwoorden gelet op de kosten-batenverhouding. Die stemapparatuur zou dan immers nog maar voor twee verkiezingen gebruikt worden, namelijk de door de federale overheid te organiseren verkiezingen in 2024 en de lokale verkiezingen van 2024.

De studie over het internetstemmen is nog niet afgerond. Het betreft een studie die wordt uitgevoerd door een consortium van universiteiten (KU Leuven, UCL, VUB, ULB), op vraag van de FOD Binnenlandse Zaken. Zodra de studie is afgerond, kan daar in deze commissie over van gedachten worden gewisseld.

Het beperkte budget voor verkiezingen dat voor 2021 is voorzien, zal aangewend worden voor studie- en evaluatieopdrachten met betrekking tot de aanpassing van procedures en software aan het regeerakkoord (bijvoorbeeld afschaffing stemplicht) en decreetsaanpassingen, vereenvoudiging van procedures, innovatieve bijsturingen en risicoanalyses.

Er werd meer informatie gevraagd over de werkgroepen. De minister antwoordt dat er tien interfederale werkgroepen zijn. Het betreft werkgroepen rond communicatie, aangifte verkiezingsuitgaven, telhulpsysteem, logistiek, wetgeving, innovatie, internetstemmen, digitaal stemmen, software kandidaten- en resultatenbeheer, en een overkoepelende werkgroep voor de algemene coördinatie.

Er wordt onderzoek verricht naar de conformiteit van de kiesregelgeving met de privacywetgeving. Het onderzoek focust met name op de conformiteit met de AVG. Waar de kiesregelgeving niet voldoet aan de AVG, zal een wijziging aan de regelgeving worden voorbereid.

Burgerparticipatie

Het Labo Lokale Burgerparticipatie startte in januari 2020 en loopt tot december 2022. Het focust op lokale burgerbetrokkenheid, inspraak en cocreatie. In 2020 onderzocht het Labo van lokale besturen en experts de innovatieve praktijken die coproductief of met een burgerinitiatief werden aangepakt. Diverse participatie-instrumenten kwamen daarbij aan bod: digitale burgerparticipatie (en e-inclusie), burgerpanels (loting), rol van de gemeenteraad in een participatieve democratie, right to challenge, burgerparticipatie in tijden van coronamaatregelen, burgers betrekken bij het uitwerken van steunmaatregelen in het kader van corona.

De tussentijdse resultaten, geleerde lessen en praktijkvoorbeelden worden breed verspreid om deze op lokaal niveau in de praktijk te brengen. Dit gebeurt via het VVSG-kennisnetwerk, het tijdschrift Lokaal, webinars, praktijkfilmpjes, nieuwsbrieven van ABB en VVSG enzovoort. Op die manier zijn deze goede praktijken een inspiratiebron voor alle lokale besturen. Er wordt een evaluatie voorzien, maar heel wat besturen zijn op basis hiervan meteen aan de slag gegaan, zeker met alles wat coronagerelateerd was, want daar moesten ze snel schakelen.

Vanaf 2021 zal het labo zich verdiepen in drie experimentlijnen en deze in een aantal lokale besturen uitrollen als proefproject. Het gaat om het recht op initiatiefnemen (right to challenge), digitale democratie en burgerpanels door loting.

Transparantie lokale financiën

De minister zegt dat het noodfonds cultuur, jeugd en sport is opgezet als algemene financiering. Dat betekent dat er geen enkele specifieke rapporteringsverplichting aan gekoppeld is. Er zijn ook geen formele verplichtingen voor het gebruik van die middelen. De minister blijft hier uitgaan van vertrouwen in de lokale besturen. Men zal pas aan de hand van de jaarrekeningen over 2020 en 2021 kunnen nagaan hoeveel middelen naar die sectoren zijn gegaan. Een evaluatie maken kan dus pas in de zomer van 2022.

De minister rekent erop dat de lokale besturen die middelen op een doordachte wijze gaan gebruiken in functie van de specifieke lokale noden. In tussentijd is er ook nog altijd de democratische controle in de gemeenteraad. Het is daar dat een lokale bestuursploeg in eerste instantie verantwoording moet afleggen. Men moet ook een beetje consequent zijn: men kan niet de ene keer meer vrijheid vragen en de andere keer meer verplichtingen.

Bij de technische vraag over de 153.000 euro voor de exploitatie van de digitale rapportering van BBC hoort een technisch antwoord. Die 153.000 euro zijn geen bijkomende middelen; het gaat louter om een verschuiving. De exploitatie-uitgaven voor de digitale rapportering van BBC werden tot nog toe aangerekend op de interne middelen van ABB (apparaatskredieten), maar worden nu verschoven naar de beleidskredieten. Dat is een betere classificatie, want de meerwaarde van die rapportering zit bij het beleid Binnenland.

Cofinanciering Hermesfonds

De minister zegt dat het ook hier een technische aanpassing betreft. In het kader van het Programma Innovatieve Overheidsopdrachten, onder de bevoegdheid van minister Hilde Crevits, voorziet het Hermesfonds in een eenmalige cofinanciering van het ICT-project Lokale besluiten als gelinkte open data van ABB, omwille van het innovatieve karakter van dat project. Eenmalige middelen moeten bij een volgende begrotingsopmaak/aanpassing opnieuw in mindering gebracht worden. Dat is wat hier boekhoudkundig werd toegepast.

Erkenning lokale geloofsgemeenschappen

De minister legt uit hoe de Informatie- en Screeningsdienst het eerste jaar zal werken. Het representatief orgaan bezorgt binnen één jaar vanaf de inwerkingtreding van het decreet een geactualiseerd dossier aan de Vlaamse Regering. Het dossier moet op straffe van onontvankelijkheid verschillende gegevens en documenten bevatten zodat men kan oordelen of de lokale geloofsgemeenschap aan de nieuwe erkenningscriteria voldoet. Ingeval van een ontvankelijke aanvraag tot erkenning, worden de betrokken actoren hiervan binnen 30 dagen op de hoogte gesteld.

Uiterlijk vier maanden na deze kennisgeving bezorgen de betrokken gemeente of de provincie en het representatief orgaan een advies aan de Vlaamse Regering, waarin wordt geadviseerd of de lokale geloofsgemeenschap aan de verplichtingen voldoet. Ook wordt een advies gevraagd aan de federale minister van Justitie (doorlichting van de aanvragende geloofsgemeenschap door de Staatsveiligheid). Vervolgens bezorgt de Informatie- en Screeningsdienst een advies aan de Vlaamse Regering. Ten slotte neemt de Vlaamse Regering een beslissing over de erkenningsaanvraag binnen twee maanden na het verstrijken van de termijn waarin de Informatie- en Screeningsdienst een advies moet geven.

De Vlaamse Regering voorziet vanaf 2021 jaarlijks 3 miljoen euro voor de Informatie- en Screeningsdienst, te verdelen over personeels- en werkingsmiddelen. Dit

is opgenomen in de ontwerpbegroting 2021. Dit moet volstaan om er een slagkrachtige dienst van te maken.

Vandaag worden de eerste stappen gezet in de opstart van deze dienst, die operationeel moet zijn op 1 september volgend jaar. Een projectleider binnen ABB zet momenteel de voorbereidende stappen: een analyse van de informatiebehoeften, de opmaak van een personeelsplan, de eerste contactname met toekomstige partnerorganisaties enzovoort. De Vlaamse Regering heeft beslist dat deze dienst een onderdeel zal zijn van ABB. ABB heeft de opdracht gekregen om voor deze dienst zo snel als mogelijk een diensthoofd aan te werven.

De Informatie- en Screeningsdienst zal een jaarlijks werkingsbudget ontvangen van 3 miljoen euro. Zijn toezichtstaak zal gebaseerd zijn op uitgebreide en decretaal verankerde bevoegdheden zoals onder andere het betreden van ruimtes, het vorderen van inlichtingen, het vorderen van de bijstand van de politie, het opnemen van de identiteit van personen, het verrichten van vaststellingen die een bijzondere bewijswaarde hebben. Daarnaast zal de dienst alle voor zijn toezichtsoopdracht relevante informatie omtrent bestuurlijke, veiligheids- en samenlevingsaspecten verzamelen, analyseren en uitwisselen met andere diensten en overheden.

Hiertoe krijgt deze dienst de decretale bevoegdheid om protocollen en samenwerkingsverbanden af te sluiten met andere diensten en overheden zoals politiediensten, Staatsveiligheid, lokale besturen, LIVC's enzovoort. Kortom, de Informatie- en Screeningsdienst wordt een zeer operationele dienst die tot de meest performante van de Vlaamse administratie zal behoren.

Eredienstgebouwen

De minister zegt dat de herbestemming van kerkgebouwen op het terrein moeizaam verloopt, ondanks het feit dat heel wat kerkgebouwen zonder functie (dreigen te) vallen. Er zijn tal van haalbaarheidsstudies uitgevoerd, maar helaas met onvoldoende realisaties tot gevolg. De redenen daarvan wil de minister onderzoeken, onder meer op basis van een bevraging bij de lokale besturen.

De minister verwijst naar een gedachtewisseling hierover in de Commissie voor Wonen en Onroerend Erfgoed, samen met minister Matthias Diependaele. Er werd daar onder meer verwezen naar een aantal goede voorbeelden in Mechelen en de lessen die men daar uit kan trekken. Het regeerakkoord omvat ook concrete instrumenten die vertaling moeten krijgen om herbestemming te faciliteren.

Vanuit deze inzichten en kaders (survey, inzichten uit de gedachtewisseling en het regeerakkoord) streeft de minister naar een conceptnota met een batterij aan maatregelen. Er zal daarin geen wonderoplossing staan maar wel een set aan maatregelen en ondersteunende tools die barrières voor herbestemming moeten wegwerken, nieuwe financieringspistes verkennen, tools aanreiken om de lokale dialoog te faciliteren, instrumenten zoals het kerkenbeleidsplan te verrijken enzovoort.

Eén element is bijvoorbeeld de ingewikkelde problematiek van het eigenaarschap en de onduidelijkheid die er op dit vlak soms bestaat. Een ander element is de bescherming als onroerend erfgoed, een bevoegdheid van minister Diependaele. Dit kan soms de uitdaging tot herbestemming vergroten. Nog een ander element vermeld in het regeerakkoord, is de ambitie van een objectieve inschatting van de (erfgoed)waarde en het herbestemmingsprofiel van de Vlaamse parochiekerken. Het betreft hier eveneens een bevoegdheid van minister Diependaele. De minister streeft dan ook een goede samenwerking na met zijn collega bevoegd voor Onroerend Erfgoed.

Tot slot vermeldt de minister nog dat er in ons land een scheiding bestaat tussen kerk en staat en dat ontwijding louter aan de bisschop toekomt. Het is dus niet zo dat men in dit dossier als overheid alle sleutels in handen hebt.

Preventie gewelddadige radicalisering

De minister verwijst naar het doelstellingenkader dat op 17 juli 2020 aan de Vlaamse Regering werd voorgelegd. Daarin staat vrij uitgebreid omschreven waar de Vlaamse Regering de komende jaren wil op focussen. De verdere concretisering in acties zal gebeuren via het actieplan dat momenteel in opmaak is en in de komende periode zal worden voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Er zal hierbij worden ingezet op het bestrijden van alle vormen van extremisme, zoals reeds expliciet is aangegeven in zowel het doelstellingenkader als in de BBT.

De concrete verdeling van de middelen, evenals de inzet van middelen van collega-ministers, zal onderdeel uitmaken van het actieplan. De 2 miljoen euro extra middelen zijn sowieso recurrent. Een deel van de middelen zal rechtstreeks worden toegekend aan de steden en gemeenten, een deel van de middelen zal worden ingezet voor de ondersteuning in het uitbouwen van een lokale aanpak. De VVSG zal hierin ook in de toekomst een belangrijke rol spelen. Gezien het actieplan momenteel nog wordt uitgewerkt, vindt de minister het voorbarig om hier nu al gedetailleerde uitspraken over te doen.

3.3. ISE Stedenbeleid

Synergiën federale bevoegdheden

De minister had recent een constructief kennismakingsgesprek met federaal minister Meryame Kitir over het Vlaamse en federale (groot)stedenbeleid. Concrete samenwerkingsprojecten werden nog niet afgesproken maar beiden zijn overtuigd van de nood aan sterke steden die men vanuit het Vlaamse en federale overheidsniveau maximaal moet ondersteunen, elk vanuit zijn bevoegdheden en instrumenten. Er wordt zeker contact gehouden en er is bereidheid tot samenwerking.

Bevindingen workshops

De 21 provinciale steden zijn een van de doelgroepen van het stedenbeleid. Het is dus belangrijk op geregelde tijdstippen met deze steden in contact te treden en eventuele noden, behoeften, materies die leven in deze steden te detecteren. Tijdens de gesprekken die nu plaatsvinden wordt ingegaan op onder meer stadsvernieuwingprojecten, het gebruik van de gemeente- en stadsmonitor, smartcitytoepassingen en onderwerpen die uit deze steden zelf naar voren komen. Het is te vroeg om algemene conclusies te trekken maar de gesprekken zijn nuttig en leiden tot inzichten.

Inzake stadsvernieuwing bijvoorbeeld worden de oproepen en de advisering door de jury nuttig geacht maar de capaciteit voor opvolging en de complexiteit van dergelijke projecten is een uitdaging voor deze steden. Inzake de Gemeente- en Stadsmonitor werd interessante feedback ontvangen over een nog betere ontsluiting van de data. Inzake smartcitytoepassingen stelt men vast dat de provinciale steden zoeken naar platformen om meer gezamenlijk te doen om schaalvoordelen te krijgen. Daarom wil de minister de inzichten uit het programma Smart Flanders nog meer delen met de provinciale steden.

Smart cities

Er was een vraag over de use cases op het vlak van citizen science. Citizen science verwijst naar het betrekken van de burger in de smartcityoplossingen door burgers

actief in te schakelen in die projecten, door mee zaken in hun omgeving te meten en te monitoren (bijvoorbeeld de actie Curieuzeneuzen rond pollutie in Vlaanderen). Eerst en vooral wil de minister met dit traject tot kennis en handreikingen komen omtrent hoe lokale besturen citizenscience-initiatieven kunnen opzetten. Het is te vroeg om nu al de concrete use cases te benoemen. Dit programma moet nog starten.

Inzake smartcitytoepassingen is het belangrijk dat de lokale besturen worden aangemoedigd tot samenwerking zodat ze gezamenlijk oplossingen kunnen aanbesteden. Een grotere schaal zal de markt immers uitnodigen om te innoveren en te investeren in smartcitytoepassingen. Dit gebeurt vandaag al via het programma Smart Flanders maar de minister wil ook andere lokale besturen tot gezamenlijke aanbesteding en innovatie aanzetten. De VVSG is hier ook vragende partij voor en wil de lead nemen. De minister wil hen daarbij ondersteunen en samen met de VVSG nieuwe initiatieven verkennen.

3.4. ISE Audit Lokale Besturen

Versterken samenwerking

De minister wil inzetten op de versterking van de afstemming tussen controleactoren om dubbel werk te vermijden. Concreet wil hij bijvoorbeeld overleg tussen de gouverneurs en Audit Vlaanderen. Ook de samenwerking tussen Audit Vlaanderen en ABB Bestuur loopt vlot. Er is intussen een ontwerp van samenwerkingsovereenkomst tussen Audit Vlaanderen en de federale interne auditdienst. Verder zijn er afspraken over de samenwerking tussen Audit Vlaanderen enerzijds en het Rekenhof en diverse lokale interne auditdiensten anderzijds.

Uitbestedingen

De vraag naar uitbesteding staat los van de samenwerking met andere controleactoren. Dit zijn twee aparte zaken. De samenwerking met andere controleactoren moet de globale effectiviteit en efficiëntie van het controleproces bevorderen. Audit Vlaanderen besteedt inderdaad taken uit, maar de eindverantwoordelijkheid voor de audits ligt bij het agentschap. Hierbij wordt gestreefd naar een inzet van externen van maximum een derde van de auditcapaciteit. De door de vraagsteller geciteerde cijfers over de kostprijs van een auditdag kloppen niet. Audit Vlaanderen beschikt voor de inzet van externen over een raamcontract.

Een auditdag via de externe dienstverlener bij een lokaal bestuur kost, afhankelijk van het ingezette profiel, tussen de 655 en de 990 euro, exclusief BTW. Daarnaast is er nog een duurder profiel, dat minimaal gebruikt wordt. Audit Vlaanderen is een onafhankelijk agentschap dat aangestuurd wordt door twee auditcomités. Het is niet aan de minister om de inhoud van het jaarverslag van Audit Vlaanderen te bepalen. De prijzen van de raamcontracten zijn raadpleegbaar. Ook andere overheden nemen immers af van dit raamcontract.

Opvolging rapporten

In vrijwel elk rapport formuleert Audit Vlaanderen aanbevelingen. Dat zijn de zaken waar best prioritair rond gewerkt wordt. Die aanbevelingen worden periodiek en steekproefsgewijs opgevolgd door Audit Vlaanderen. Hierbij wordt ook gedifferentieerd. Als het gaat om zeer ernstige vaststellingen (bijvoorbeeld fraude) wordt er meer opgevolgd. Maar de primaire verantwoordelijkheid ligt bij het bestuur. Besturen worden dan ook gestimuleerd om in de jaarlijkse verplichte rapportering over organisatiebeheersing aan te geven hoe ze omgaan met de aanbevelingen uit auditrapporten. Besturen die echter vaak aanbevelingen naast zich neerleggen, zullen door Audit Vlaanderen sneller geauditeerd worden.

Organisatie- en risicobeheer

De keuze van de thema's voor audits volgt uit een risicoanalyse. De voorstellen worden voorgelegd aan het auditcomité voor de lokale besturen en na goedkeuring vertaald in het ondernemingsplan van Audit Vlaanderen. De planning van 2021 komt op het auditcomité van december aan bod. Een deel zal uiteraard het afwerken zijn van de reeds lopende reeksen auditopdrachten (bijvoorbeeld omgevingsvergunningen, monitoring van het meerjarenplan). Specifiek voor 2021 staat normaliter de thema-audit rond de technische diensten op de planning.

Er is nog geen beslissing genomen door het auditcomité van de lokale besturen over de verdere transparantie en openbaarheid van de auditrapporten. Principieel is men voorstander, maar de voorstellen van concretisering en het afsprakenkader hierover moeten eerst uitgewerkt worden.

Programma cyberveilige steden en gemeenten

79 lokale besturen bestelden reeds een gecofinancierde audit. Daarnaast schakelden 75 lokale besturen een ethisch hacker in. De audits leiden tot waardevolle inzichten waarmee het lokale bestuur in de eerste plaats zelf aan de slag gaat (bijvoorbeeld optimalisatie van wachtwoordenbeheer). Daarnaast werkt de VVSG in opdracht van de minister verder aan de toolkit cyberveiligheid die de lokale besturen verder moet ondersteunen. Dit omvat sjablonen, handleidingen en checklists die moeten helpen de cyberveiligheid te verhogen, maar die ook een platform voor kennisdeling tussen gemeenten zijn.

Minister Hilde Crevits steunt de bedrijven in de aanpak van cyberveiligheid, zoals minister Somers dat doet vanuit zijn bevoegdheden ten aanzien van de lokale besturen. Enerzijds is het belangrijk dat elke minister dat doet vanuit zijn focus gegeven de eigenheden van lokale besturen en bedrijven. Anderzijds moet men er zeker naar streven om inzichten en oplossingen te delen.

4. Replieken van de commissieleden

Jeremie Vaneeckhout deelt het geloof van de minister in de lokale besturen. Hun opdrachten nemen toe, de bestuurlijke complexiteit ook, maar ze ontberen een aantal handvatten. De coronacrisis heeft dat aangetoond. De minister huldigt dan wel het belfortprincipe maar past dat niet altijd consequent toe. De spreker erkent dat er inspanningen en investeringen waren, maar onvoldoende en de noodkreten van de lokale besturen zijn niet verstomd. Hij vindt dat de regering daar structureel een antwoord op moet geven. Het Gemeentefonds is gedateerd, een Vlaamse kotterij die een eerlijke en ernstige financiering onmogelijk maakt. Hij suggereert buitenstaanders, de VVSG of een universiteit bijvoorbeeld, een prikkelend hervormingsvoorstel te laten maken.

Nu de lokale besturen bijvoorbeeld voor fietsinfrastructuur middelen uit het relancefonds krijgen, blijft de spreker bezorgd dat hun eigen investeringen met de jaren zullen afnemen. Hij is het wel met de minister eens dat daarvoor geen logge controle moet opgezet worden, maar vraagt de vinger aan de pols te houden. Voorts zetten de bijkomende taken voor cyberveiligheid en archivering druk op de dagelijkse werkzaamheden van de lokale besturen. Hij vraagt de minister om bij elke decentralisatiebeweging na te gaan wat de lokale besturen in een eerlijk systeem bijkomend nodig hebben aan financiële middelen en competenties om alles goed uit te voeren. Nu al rijden ze heel wat gaten dicht, wat iedereen maar evident lijkt te vinden.

Groen is voorstander van een sterkere regionale samenwerking, maar heeft daar een andere visie op dan de minister. De partij heeft ook wel wat vragen bij de

huidige evolutie. Uiteraard is het goed dat er een voorstel is waar de lokale besturen en burgemeesters bij betrokken worden, mede onder impuls van de gouverneurs. Voorts heerst echter totale onduidelijkheid. De minister lanceert wel leuzes als minder mandaten, minder tussenstructuren, maar zonder tijdspad noch concrete doelstellingen, noch een visie op hoe de eerstelijnszones in de zorg, regionale zorgplatformen, mobiliteitszones daarin passen. De spreker vreest dat de vage beslissing over de referentieregio's doodleuk zal leiden tot een extra burgemeesters-overleg zonder extra financiële middelen, dus gewoon een nieuwe tussenstructuur. Hij vraagt meer concretisering met kwantitatieve en tijdsdoelen en meer ambitie.

Bestuurlijke rust voor de provincies om rust in de coalitie te bewaren is een legitiem compromis. Voor Groen moet de discussie over de regiovorming echter samengaan met een debat over de toekomst van de provincies. Groen wil de provincies en de intercommunale structuren vervangen door een wel democratisch en transparant tussenniveau. Een logische coherente regionale samenwerking volgens de sociale en demografische realiteit zou niet gebonden mogen zijn aan provinciegrenzen.

De burgemeester is al verantwoordelijk voor wat er gebeurt in de intercommunes. Er is geen enkel engagement om de raden van de bestuur of de algemene vergaderingen af te schaffen. Jeremie Vaneeckhout ziet het verschil dus niet met vandaag. Hij hoopt evenwel dat de minister met zijn zachte aanpak op korte termijn resultaten haalt. Hij vreest echter dat dat enkel zal zijn in regio's die nu al actie ondernemen. Het parlementslid prefereert dus een sterker stimulerend beleid.

Bij de herbestemming van de kerken is de uitdaging financieel van aard. Hij vraagt de minister de alternatieve financieringsvormen in kaart te brengen. Anders worden de gebouwen een molensteen rond de nek van heel wat lokale besturen, zeker fusiegemeenten met veel parochies.

Groen hoopt voorts dat de Informatie- en Screeningsdienst voor de geloofsgemeenschappen geen staatsveiligheid bis wordt. Tot slot belijdt hij zijn geloof in de kracht van samenwerking. Het is beter geloofsgemeenschappen de wortel van de erkenning voor te houden dan hen niet te erkennen, onder de radar te laten werken en afhankelijk te maken van andere financieringsbronnen, mogelijk van buitenlandse oorsprong.

De voorgaande bezwaren samen zorgen ervoor dat Groen deze begroting niet zal goedkeuren.

Kurt De Loor hoopt dat de minister gelijk heeft als hij zegt dat de lokale besturen voldoende financiële capaciteit hebben voor hun deel in de cofinanciering van de fietsinfrastructuur. Voor het cofinancieringsproject voor veilige schoolomgeving van vorige regeerperiode was dat niet het geval, waardoor het bedrag dat Vlaanderen daarvoor bestemd had, niet uitgegeven werd.

Aangaande de regiovorming sluit de spreker zich grotendeels aan bij de opmerkingen van Jeremie Vaneeckhout. Hij vreest dat het democratische deficit veroorzaakt door het grote aantal tussenstructuren, niet zal worden weggewerkt. Hij vindt het wel positief dat alle regionale structuurhervormingen die de Vlaamse Regering nog zal opzetten, zullen moeten passen in de referentieregio's die worden afgebakend in de eerste maanden van 2021.

Bestuurlijke rust is een mooie term, maar eigenlijk worden de provincies gewoon andermaal genegeerd. Een jammere zaak daar ze heel wat expertise hebben. De minister verwijst graag naar de gidslanden van het noorden, maar enkel als het hem uitkomt. De Vereniging van de Vlaamse Provincies verwijst in dezen wel naar Nederland waar rijk, provincie en gemeente elkaar gevonden hebben in een cultuur

van samenwerking. De provinciegouverneurs hebben gelukkig meer tijd gekregen om de opmerkingen van de burgemeesters in kaart te brengen. Volgens de eerste echo's die hij opvangt, gaan de reacties alle kanten uit, soms gebaseerd op emotionele maar ook vaak politieke elementen. Hij vreest dat de minister er nog een hele kluiif zal hebben om de zaak te stroomlijnen. De spreker is van oordeel dat inzetten op fusies te verkiezen is boven regiovorming. Fusies zorgen immers voor meer bestuurskrachtige gemeenten, een uitgebreidere dienstverlening, minder tussenconstructies en dus minder mandaten.

Hoewel hij een groot voorstander is van de lokale autonomie, weet de spreker dat er middelen uit het noodfonds voor cultuur, jeugd en sport aan andere zaken besteed worden. Het antwoord van de minister doet hem denken aan de brief die de minister samen met de minister-president deze zomer stuurde om de lokale besturen te vragen evenementen niet lichtzinnig te verbieden. Net om dit scenario te vermijden, vraagt hij de minister de lokale besturen er nog eens op te wijzen dat de middelen moeten gebruikt worden voor de doelen die de Vlaamse Regering voor ogen heeft.

Sp.a kijkt uit naar en wil bijdragen aan wat er allemaal op stapel staat, in wat het lid een boeiend jaar noemt. De fractie zal evenwel, om de redenen die de spreker net opgaf, deze begroting niet goedkeuren.

Paul Van Miert deelt de bezorgdheid van de oppositie over de financiële mogelijkheden van de lokale besturen. Hij vraagt hen evenwel eerlijk toe te geven dat de regering niet alleen met woorden maar ook met daden de slagkracht van de lokale besturen verhoogt: de indexatie van het Gemeentefonds, de participatie van Vlaanderen in de solidariteitsbijdrage, de coronamaatregelen, het relanceplan. Dat maakt dat de investeringsintenties grotendeels gevrijwaard kunnen worden ondanks de extra kosten, beslommeringen en personeelsinzet.

Hij heeft nog wel wat vragen over het project Gemeenten zonder gemeentehuis, over e-inclusie, over de UitPAS, maar acht het wijs die op te sparen tot een en ander meer concreet is. Ook hij kijkt uit naar wat hij denkt dat een boeiend jaar zal worden. De N-VA zal volmondig ja zeggen op deze begroting.

Koen Van den Heuvel zegt dat ook CD&V de plannen van de minister zal goedkeuren. Hij vermeldt toch nog enkele uitdagingen. In België is 13,4 procent van de totale overheidsuitgaven toegewezen aan de lokale besturen, in Nederland 30 procent, in Denemarken 65,2 procent. Meer financiële ruimte geeft ook meer slagkracht aan lokale besturen. Een voorwaarde om hen meer middelen te geven en om bevoegdheden als onderwijs en zorg meer te decentraliseren, is dat de bestuurskracht groter wordt. Fusies zijn daartoe één mogelijkheid. Het is goed dat die deze regeerperiode aangemoedigd worden, maar de beslissing ligt op het lokale vlak.

Regiovorming heeft al tot heel wat discussies geleid, ook tussen burgemeesters. In deze coronatijd wordt vaker het gebrek aan eenheid van commando aangekaart, maar dat speelde al langer. Regiovorming vergt draagkracht en participatie van onder meer colleges en gemeenteraad. Dat de burgemeester de spilfiguur wordt van de verschillende samenwerkingsverbanden, is een noodzakelijke voorwaarde. Dat betekent evenwel niet dat men het college en de gemeenteraad kan negeren.

Heel wat gemeenten stellen vragen bij de voorbeeldrol van Vlaanderen. Dat bakent regionale indelingen af voor zorg en vervoer die niet samenvallen met de referentieregio's. De spreker vraagt de minister om zijn collega's te overtuigen om die eenheid te respecteren of anders duidelijk te communiceren dat eenvormige regio-aafbakening een streefdoel op langere termijn is en voorlopig faciliteiten toe te kennen aan historische samenwerkingsverbanden.

Yves Buysse weet dat de regiovorming bij bepaalde burgemeesters heel gevoelig ligt. Los van praktische bezwaren zoals het in gedrang brengen van goed functionerende netwerken, is de manier van aanpak (voorstel van de Vlaamse Regering, aftoetsing door de provinciegouverneurs bij de burgemeesters) bezwaarlijk te rijmen met de passage in het regeerakkoord waarin van onderuit opgebouwde samenwerking aangekondigd wordt. Gisteravond had de burgemeester van Brugge daarover nog altijd geen enkel contact gehad met de West-Vlaamse gouverneur, dus hij vraagt zich af of de timing wel haalbaar is.

De spreker is blij met de verduidelijking over het draagvlak voor gemeentefusies en kijkt uit naar het draaiboek, maar betreurt dat het idee van een referendum als sluitstuk niet weerhouden wordt. Voor de herbestemming van de kerkgebouwen is het wachten op de conceptnota van de minister. Hij hamert erop dat de bestemming respectvol moet zijn, ook voor de leden van de betrokken geloofsgemeenschappen. Geen garanties daarover kan een grote barrière betekenen.

Yves Buysse heeft begrepen dat zijn cijfers over de audit niet kloppen, maar zal meer informatie vragen via een schriftelijke vraag. Als Audit Vlaanderen zoals het dat deed tot 2016, de cijfers gewoon publiceert, is dat natuurlijk overbodig. Hij informeert voorts of de beslissingen van digitale gemeenteraadsvergaderingen rechtsgeldig zijn als er door technische problemen geen opnames zijn. Volstaat dan het schriftelijke verslag? En hoe zit het dan met digitale commissievergaderingen? Hij dankt de minister omdat hij samenwerking met Hilde Crevits op vlak van cyberveiligheid overweegt. Hij besluit dat de dank van het Vlaams Belang groot is maar niet groot genoeg om een tegenstem te vermijden.

Tom Ongena deelt de bezorgdheid over de lokale financiële middelen, maar een eventueel tekort zal zeker niet aan deze regering liggen. Geen enkele van haar voorgangers investeerde meer in de lokale besturen: meer middelen voor het Gemeentefonds, de wijziging van de responsabiliseringsbijdrage, het coronafonds enzovoort. Door het recente sociaal akkoord voor de zorgsector zouden er trouwens ook meer VIA-middelen voor personeel naar de lokale besturen gaan.

Een territoriale afbakening opleggen is de beste weg naar mislukking. In de vorige regeerperiodes waren er heel wat studies en doorlichtingen. Het is goed dat deze regering voor een andere methode kiest en de regiovorming van onderuit laat groeien, in nauw overleg met de lokale besturen. De huidige consultatieronde via de gouverneurs is daar een bewijs van. Dat neemt niet weg dat er voor de afbakening knopen moeten worden doorgehakt. De volgende stap is dat de VVSG een en ander verder uitwerkt. Kortom, het lid is tevreden over de stapsgewijze, niet-dwingende aanpak.

Op vlak van decentralisatie, een centraal punt voor Open Vld, is er werk aan de winkel. Het is goed dat de minister lessen trekt uit wat de voorbije jaren gebeurd is door zijn focus op haalbare stappen en een strakke timing. Lokale bestuurskracht en voldoende middelen zijn uiteraard voorwaarden. Bovenop de vele hervormingen ook nog eens het Gemeentefonds aanpakken, is te hoog gegrepen. De werking van dat fonds hangt ook af van de structuren, dus van de fusies en de regiovorming. De spreker pleit ook in deze voor een stapsgewijze aanpak.

Het Labo Burgerparticipatie heeft al enkele goede praktijken inzake burgerparticipatie uitgewerkt en verspreid. In 2021 zal het voortwerken aan een drietal thema's waaronder digitale democratie. De spreker suggereert ook het digitaal laten functioneren van participatieorganen en bewonersvergaderingen te laten bestuderen.

Het voorontwerp van decreet biedt de geloofsgemeenschappen perspectief op erkenning, gaat uit van de meerwaarde van die erkende geloofsgemeenschappen en ziet ze als partner. In ruil wil de Vlaamse overheid garanties dat ze voldoen aan

enkele basisnormen en -waarden. Een controleorgaan met voldoende financiële en organisatorische middelen, dat samenwerkingsprotocollen afsluit met de andere veiligheidsdiensten, is dan ook evident. Hij betreurt dat Jeremie Vaneeckhout die controle in een slecht daglicht plaatst. Open Vld is zal deze begroting met overtuiging goedkeuren.

Nadia Sminate vindt dat de minister in zijn antwoorden vaag blijft over de levensbeschouwelijke neutraliteit van de Vlaamse overheid. Ze vraagt dus opnieuw hoe de minister de neutrale dienstverlening zal verzekeren.

Brecht Warnez heeft een heel ambitieuze minister gehoord: van regiovorming tot burgerparticipatie, van klimaat tot fietspaden. Dat wijst op de belangrijke rol die de Vlaamse Regering voor de lokale besturen ziet. De minister combineert ambitie met respect voor de lokale besturen. Dat toont zich in zijn eerbiediging van hun autonomie, maar ook in zijn zorg voor hun financiële middelen. Hij roept de minister op om ook voor de provincies ambitie en respect te tonen. Zij hebben in de coronacrisis hun meerwaarde meer dan ooit bewezen.

5. Aanvullende antwoorden van de minister

Minister *Bart Somers* benadrukt nogmaals het belang van de regiovorming. Het gaat om een langdurige en intensieve samenwerking tussen gemeenten. Daar wordt al decennia over gepraat. Toenmalig minister Geert Bourgeois heeft acht jaar geleden een foto gemaakt van alle bovenlokale samenwerkingsverbanden. Toen waren het er meer dan tweeduizend, vandaag zijn dat er nog heel wat meer. Deze Vlaamse Regering heeft op slechts een jaar tijd een ontwerp van indeling opgesteld, dat ze in januari of februari wil bekrachtigen. Het is zeker geen eenvoudige oefening en uiteraard is daar veel discussie over. Als de stap niet gezet wordt, zal er altijd verrommeling, onduidelijkheid, gebrek aan transparantie en eenduidigheid blijven. De afbakening uitsluitend door de gemeenten zelf laten uitvoeren, is een utopie; de regering moet een aanzet geven. Voor 250 gemeenten is het logisch met wie ze samenwerken. Voor de overige ligt dat moeilijker. Soms spelen er politieke argumenten, soms emotionele zoals angst voor de stad, soms historische animositeiten of banden.

Eens de kaart er is, zullen er zo veel mogelijk samenwerkingsverbanden op geënt worden. Uiteraard zal dat niet voor alles lukken. Het zal een combinatie van daadkracht en geduld vergen: sommige zaken doorduwen, andere tijd geven. De minister heeft de andere ministers zover gekregen dat wat Vlaanderen beslist wel in de referentieregio's moet passen. De vereenvoudiging die in Midwest gebeurd is, zal hij proberen te veralgemenen. Kortom, het resultaat zal niet zijn dat er overal één samenwerkingsverband is per gemeente, maar het zal in ieder geval een grote stap voorwaarts zijn. Het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing zal na drie jaar evalueren. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zal een impactanalyse uitvoeren. Gisteren is de aanpak toegelicht aan de raad van bestuur van de Vereniging van de Vlaamse Provincies. De minister wil dus voor de regiovorming constructief met de provincies samenwerken, binnen de contouren van hun huidige bevoegdheden.

Over het langetermijnperspectief van de provincies is er wel een fundamenteel meningsverschil tussen de partijen. Daarom heeft de regering gekozen voor bestuurlijke rust. Die status quo betekent niet dat de regering niet meer met de provincies samenwerkt, maar wel dat er niet meer geprutst wordt aan hun bevoegdheden. Ze hebben net een afslanking achter de rug. Binnen die bevoegdheden wordt op een correcte en constructieve manier samengewerkt.

Voor de herbestemming van de kerken is een financieringswijze slechts een deel van de oplossing. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zoekt momenteel met ParticipatieMaatschappij Vlaanderen naar die alternatieve vormen, ook met private

partners. Respect is een basis voor elke vorm van samenleven, en dus ook voor de omgang met religieuze gebouwen. Respectvol heeft echter niet voor iedereen dezelfde inhoud. Zo kan een hotel in een kerk, zoals in Mechelen, voor sommigen wel, terwijl anderen samen slapen in een kerkgebouw misschien aanstootgevend vinden. Bloemen verkopen in een kerk vinden sommigen mooi, terwijl anderen er geen handel willen. Een restaurant deelt brood en wijn, maar is voor sommigen wel een probleem. In Battel is er in een kerk zelfs een minibrouwerij. De minister denkt dat die afweging lokaal moet worden gemaakt.

Het auditcomité is een onafhankelijk orgaan. Dat er afstand is tussen de minister en dat comité is dus belangrijk voor zijn geloofwaardigheid. Hij kan dus het comité dus geen instructies geven over de inhoud van zijn jaarrapport. Het parlementslid kan de cijfers over de externe consultancy echter wel opvragen.

Bij digitale vergaderingen moet de burger de gemeenteraad digitaal kunnen volgen. Met die principiële regel wordt pragmatisch omgesprongen bij technische mankementen. In Gent is er om die reden tien minuten geschorst. In Mechelen is een fysieke zitting ooit geschorst omdat de geluidsinstallatie het begaf.

De minister zal nadenken hoe hij de lokale besturen er nog eens op kan attenderen dat de middelen van het noodfonds specifiek bedoeld zijn voor jeugd, cultuur en sport. De minister probeert net als de andere leden van de regering het belfort-principe altijd te respecteren. Dat hebben de lokale besturen het laatste jaar ondervonden, bijvoorbeeld bij de lokale klimaatscan.

Om vertrouwen te kweken, hanteert de minister twee gelijkwaardige sporen voor de erkenning van de geloofsgemeenschap. Enerzijds wil hij streng controleren en mistoestanden, zoals banden met buitenlandse regimes of extremisme, aanpakken. Anderzijds wil hij even kordaat die geloofsgemeenschappen die zich positief inschakelen in het traject, erkennen. Ze zijn waardevolle partners om een samenleving te laten functioneren. De informatiescreeningsdienst moet de wantoestanden blootleggen maar evenzeer de gemeenschappen die goed werk leveren in bescherming nemen en hen bijvoorbeeld informeren over de vereisten van een dossieraanvraag. De geloofsgemeenschappen die op een goede manier willen functioneren, vragen trouwens zelf om de rotte appels eruit te halen.

De vraag van Nadia Sminate over neutraliteit zal de minister beantwoorden in het onderdeel Hr en Audit.

II. Samenleven

1. Toelichting door minister Bart Somers

Zonder volledigheid na te streven, zal de *minister* stilstaan bij het relancebeleid rond samenleven, werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving, integratie en inburgering, gelijke kansen, het horizontaal integratie- en gelijkekansenbeleidsplan en de ondersteuning van lokale besturen.

Oplossingen tijdens de coronacrisis

Het economisch en maatschappelijk relancecomité stelt vast dat de uitdagingen wegens corona voor het maatschappelijke weefsel zeer groot zijn. De minister is trots dat de sector van gelijke kansen, integratie en inburgering mee het voortouw heeft genomen in het zoeken naar oplossingen. Maar het moet beter.

In het volgende jaar gaat de minister uit van volgende relancemiddelen:

- 15 miljoen euro te investeren in digitalisering van de agentschappen I&I. Zo kan men de plannen voor een modern, digitaal inburgeringsbeleid daadwerkelijk realiseren;
- 5 miljoen euro extra investeren in het sociale weefsel door robuuste projecten op te zetten die mensen toelaten om met elkaar in plaats van naast elkaar te leven en kansen te creëren (School in zicht, verbindingsambassadeurs in het jeugdwerk enzovoort);
- 1 miljoen euro om een project op te zetten waardoor inburgeraars die al een tijd aan het werk zijn, zich kunnen heroriënteren naar een job die beter aansluit bij hun competenties en ervaring.

Gedeelde samenleving

Het volgende jaar moet het werken aan diversiteit ook zichtbaar worden. Met het project Samenleven in diversiteit (VVSG) zet men in op meer zichtbaarheid en verspreiding van goede lokale projecten om zo de sociale cohesie Vlaanderenbreed te versterken.

Het Agentschap Integratie en Inburgering zal de beeldvorming van diversiteit in Vlaanderen opnemen in zijn strategisch plan. Het doel is om de diverse realiteit in al haar nuanceringen via correcte beeldvorming beter te weerspiegelen. Men zet ook in op een campagne om mensen uit migratie zelf in beeld te brengen. Alleen wanneer men de diversiteit een gezicht geven, zal ze bijdragen aan het draagvlak voor een diverse samenleving.

Daarnaast wordt ingezet op netwerking en participatie. Vanaf 1 januari 2021 starten de proeftuinen sociale netwerking en participatie (buddy). Minstens twintig lokale proeftuinen zullen worden ondersteund, waarvan minimaal tien in kleine steden en gemeenten. School in zicht wordt verder verspreid over nieuwe Vlaamse gemeenten.

Vlaanderen stapt in 2023 uit Unia en zal haar eigen gelijkekansencentrum oprichten. In 2021 zet de minister hiervoor de voorbereidende stappen en onderzoekt hij internationale voorbeelden.

Verder gaat hij aan de slag met de inzichten van het Centraal expertencomité voor de monitoring van discriminatie. Ook zet hij in op het wegnemen van handelingsverlegenheid bij getuigen van discriminerende uitspraken of handelingen.

Tot slot zal er ook in het volgende jaar aandacht zijn voor identiteitsontwikkeling vanuit de gedeelde sokkel van verlichtingswaarden. De minister denkt daarbij aan de explicitering van waarden en normen in het inburgeringstraject, projecten met jongeren, een onderzoek naar geloofsafstand enzovoort.

Inburgeringsbeleid

Wat het inburgeringsbeleid betreft, komt er in 2021 een nieuw decreet. Men zet daarbij in eerste instantie in op het slagkrachtiger maken van inburgering. De minister denkt dan aan de ontwikkeling van gestandaardiseerde testen MO, het lanceren van pilootprojecten voor de vierde pijler, het project 'blended learning' in MO met steun van AMIF, de investeringen in digitalisering en het ontwikkelen van digitale skills, de uitbouw van het vervolgtraject inburgering enzovoort. Om maximaal alle ervaringen mee te nemen, zal hij werken met ervaringsdeskundigen die het inburgeringstraject zelf doorlopen hebben.

Ten tweede is het de bedoeling de taalverwerving Nederlands te versterken. Taal is een van de meest bepalende sleutels die toegang geven tot een actieve

participatie. Er wordt gewerkt aan gestandaardiseerde testen NT2 vanuit onderwijs; de invoering van taalniveau B1 mondeling (spreken en luisteren) binnen 24 maanden na het inburgeringstraject voor wie geen job heeft, niet studeert of geen opleiding volgt; de actualisatie van een screeningstest NT2; het traject certificerende taaltesten; het structureel uitrollen van taalhulp en het realiseren van een app Nederlands oefenen in Brussel in samenwerking met de minister bevoegd voor Brussel.

Ten derde wil men het inzicht in de Vlaamse samenleving versterken. De minister hecht veel belang aan de normen en waarden in onze Vlaamse samenleving. Hij wil die op de meest effectieve wijze overbrengen aan de inburgeraars. In het volgende jaar zet hij vooral in op het actualiseren van de leerdoelen om dit te bereiken.

In tegenstelling tot vroeger erkent men dat elke inburgeraar op beroepsactieve leeftijd zowel een professioneel, educatief als sociaal perspectief heeft. Men stopt dan ook met dat onderscheid te maken en stuurt iedereen binnen de twee maanden naar VDAB voor een professionele oriëntatie. Daar waar mogelijk wil men experimenteren met een geïntegreerde intake AgII – VDAB.

Men zet in op participatie en netwerk. Naast de pilootprojecten voor de vierde pijler wordt samen met de collega-ministers Wouter Beke en Benjamin Dalle werk gemaakt van een structurele inbedding van de Overkophuizen en de uitbouw van het aanbod preventieve gezinsondersteuning in de Huizen van het Kind.

Gelijke Kansen

In het domein Gelijke Kansen tracht men elke m/v op een evenwichtige wijze aan de verschillende domeinen van de samenleving te laten participeren. Hiervoor moeten een aantal stereotype beelden worden doorbroken en dat kan het best van jongs af aan. Via de website genderklik wil men het genderthema bespreekbaar maken bij jongeren. Ook andere thema's als geaardheid, herkomst en handicap en het omgaan met gelijkenissen én verschillen, komen aan bod.

Ook op de arbeidsmarkt zijn mannen en vrouwen nog niet helemaal gelijk. Men zal op zoek gaan naar innovatieve projecten om actief vaderschap te promoten, gericht op de vaders zelf en op intermediairen als Kind en Gezin, kraamafdelingen enzovoort.

De minister van Onderwijs brengt de diversiteit in het lerarenkorps, naar geslacht en herkomst, op een objectieve en fijnmazige manier in kaart. De minister kijkt uit naar de resultaten om hiermee mee aan de slag te gaan.

Alle vormen van gendergerelateerd geweld en grensoverschrijdend gedrag zullen worden bestreden. Samen met de ministers van Welzijn en Justitie zorgt de minister voor de deelname van Vlaanderen aan de Europese survey inzake gendergerelateerd geweld. De enquête zal peilen naar de prevalentie en vormen van gendergerelateerd geweld in België en een Europese vergelijking mogelijk maken. Verder neemt hij de resultaten van eerder onderzoek naar seksueel geweld ter hand en bekijkt hij welke initiatieven in de sfeer van de opvolging van slachtoffers/daders met een handicap kunnen worden opgezet.

Geweld op lgbtqi blijft een probleem. Er wordt een onderzoek gestart naar aard, omvang en impact van geweldservaringen en aangiftebereidheid bij deze mensen. Hierbij gaat extra aandacht naar de diversiteit binnen de groep van lgbtqi-personen op vlak van gender, leeftijd, herkomst en handicap. De minister bekijkt met de vijf Roze Huizen of de huidige werking, financiering en organisatorische constructie voldoen aan de noden die vandaag op lokaal niveau bestaan.

Ook mensen met een handicap verdienen de volle aandacht. Inclusie én dus volwaardige maatschappelijke participatie van mensen met een handicap moet het streven zijn. Zo kunnen de stereotype beelden die rond handicap leven, worden ontkracht. Het NOOZO-pilootproject wordt geëvalueerd met het oog op een eventuele structurele inbedding.

De minister wil van Vlaanderen een integraal toegankelijke regio maken. Samen met de minister van Ruimtelijke Ordening werkt hij verder aan de uitgangsprincipes en contouren van een nieuw regelgevend kader rond de toegankelijkheidsverordening. Daarbij zal de expertise van Inter maximaal worden ingezet en zullen de belangrijkste stakeholders bij het bouwproces in Vlaanderen, alsook ervaringsdeskundigen ten volle worden betrokken.

De databank Toegankelijk Vlaanderen wordt grondig vernieuwd. Dit platform moet ook werken met toegankelijkheidslabels als tool die inspanningen beloont en stimuleert om het nog beter te doen. De nieuwe databank wordt in het voorjaar van 2021 binnen de sfeer van musea gelanceerd. Daarna wordt de scope stelselmatig uitgebreid op het terrein van eet- en drinkgelegenheden en logies.

Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenplan

Het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenplan vormt het kader waarbinnen de volgende jaren tal van initiatieven kunnen worden genomen. Samenwerken is hierbij het sleutelwoord. Voor 2021 zet de minister hier 9 miljoen euro op in, vaak in cofinanciering met collega-ministers. Jaarlijks zal worden bepaald op welke doelstellingen er extra acties moeten worden genomen worden en speelt men in op andere financieringsbronnen en technieken.

Ondersteunen lokale besturen als regisseur en partnerschap met het middenveld

Integratie en gelijke kansen zijn per definitie een lokaal gegeven. De lokale besturen staan dan ook in voor de regie. Vlaanderen ondersteunt en inspireert hen daarin. De minister verwijst naar de handreiking 'Omgaan met het debat over beelden en verwijzingen uit de koloniale periode', het lerend netwerk van en voor lokale gelijkekansenambtenaren, de driemaandelijks digitale nieuwsbrief Lokaal Gelijkekansenbeleid enzovoort.

Verder zal de minister in 2021 onderzoeken of aan de VGC een meer structurele subsidie kan worden toegekend om de continuïteit van de werking te garanderen en een stevige samenwerking met andere partners zoals het Agentschap Integratie en Inburgering uit te bouwen.

Tot slot komt er in 2021 een samenwerkingsovereenkomst met een participatieorganisatie die expertise bundelt met betrekking tot de inclusie van mensen met een buitenlandse herkomst.

Budgettair overzicht

De belangrijkste evoluties betreffen de uitbouw van een Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid. Voor de relance is er bij de recurrente middelen vijf miljoen euro bij gekomen voor projecten samenleven en 1 miljoen euro voor vervolgttrajecten inburgeraars. De eenmalige relancemiddelen in het kader van de digitalisering zijn momenteel nog opgenomen als een provisie bij het departement FB en zijn daarom niet verwerkt in de budgetten van de BBT. Voor de andere gegevens verwijst de minister naar de BBT zelf.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkost van Maaïke De Vreese

Maaïke De Vreese noemt 2021 een belangrijk overgangsjaar naar het hertekend inburgeringstraject vanaf 2022. Het is een van de grote uitdagingen van deze legislatuur en tevens een belangrijk element om de integratie van nieuwkomers te versterken. De visienota geeft duidelijk de krijtlijnen aan: een kwaliteitsvolle inburgering voor nieuwkomers met een duidelijke focus op rechten en plichten. De Vlaamse gemeenschap is een samenleving met kansen voor iedereen, maar die moeten ook worden gegrepen. Deel worden van de samenleving vraagt niet enkel engagement maar ook inzet. Het doel is te komen tot één Vlaamse gemeenschap, verbonden door een sokkel, met de gedeelde waarden waarop de Vlaamse samenleving is gebouwd.

Een gestandaardiseerd MO-traject is een belangrijke pijler in de hervorming. Het toont duidelijk aan dat Vlaanderen op vlak van normen en waarden een inspanning verwacht van iedereen die deel wil uitmaken van de samenleving. De koppeling met de toekomstige canon is dan ook niet meer dan logisch. Daarnaast toont de nieuwe vierde pijler de inburgeraar het belang van een eigen netwerk en effectieve maatschappelijke integratie. Het is de bedoeling om nieuwkomers, via inschrijving bij de VDAB, zo snel mogelijk in een arbeidstraject te krijgen. Op het werk leert iemand niet alleen sneller de taal maar ondervindt hij ook hoe de samenleving werkt. Bovendien zorgt een job voor zelfredzaamheid en zelfstandige vrijheid. Kortom, een baan zorgt ervoor dat de integratie van de nieuwkomer snel op gang komt. Welke projecten zullen daarvoor van start gaan in 2021?

Uiteraard is het Vlaams integratiebeleid onderhevig aan wat beslist wordt over toegang en verblijf. Minister Hilde Crevits heeft ondertussen een visienota over arbeidsmigratie, maar ook het federale niveau moet zich bewust zijn van de impact van zijn migratiebeleid. Zo heeft een ongecontroleerde hoge instroom of hoge passieve migratie een invloed op de Vlaamse samenleving en op het aantal inburgeringscursussen met gevolgen voor kwaliteit en kostprijs. De N-VA rekent op de minister om daar de federale collega's bewust van te maken zodat de Vlaamse doelstellingen gehaald worden.

Corona heeft ook op dit beleidsdomein een invloed gehad. De minister heeft extra middelen ontvangen voor relancemaatregelen. Hoe zal hij ze besteden zodat ze de achterstand op vlak van integratie en inburgering effectief aanpakken? Welke doelstellingen schuift hij naar voren?

Maaïke De Vreese besluit dat de N-VA-fractie de hervorming van het Vlaams integratie- en inburgeringstraject, één van de prioriteiten van deze legislatuur, steunt. Ze zal de uitvoering hiervan nauwgezet opvolgen. Aan inburgering en integratie is een kostprijs verbonden die echter moet zorgen voor een warme Vlaamse gemeenschap.

2.2. Tussenkost van Sam Van Rooy

Sam Van Rooy leest in de beleids- en begrotingstoelichting dat het Agentschap Integratie en Inburgering vandaag internationaal al een voorbeeld is. Dat zegt dan veel over het internationale toneel, want hij herinnert aan de vernietigende audit van het Rekenhof: over mismanagement en geldverspilling, het grote personeelsverloop, slechte cursussen en wachtlijsten. Wat is de stand van zaken op dit vlak?

In de loop van 2021 zijn er uitwisselingen en bezoeken van de Vlaamse overheid voorzien aan de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen en Zweden. Ook wordt een bezoek aan Denemarken en Malmö (Zweden) georganiseerd en informatie-

uitwisselingen met onder meer Oostenrijk, Finland en Canada. Oostenrijk is een interessante casus, gezien de Oostenrijkse kanselier Sebastian Kurz, na de verschrikkelijke islamitische aanslagen in Wenen, heeft aangekondigd dat hij de politieke islam strafbaar wil stellen. Politieke islam is dan wel een flagrant pleonasme, zoals ook de Algerijnse auteur Hamid Zanaz bevestigt, maar het is alleszins een stap in de goede richting. Vindt de minister dat dit in Vlaanderen/België navolging verdient?

Verder suggereert hij aan dat rijtje landen Hongarije toe te voegen. Daar zijn zo goed als geen integratieproblemen en ook importproblemen inzake sharia, jihad en islamisering zijn er onbestaande. Is de minister het met ermee eens dat op dat vlak veel, om niet te zeggen alles, van Hongarije te leren valt, en dat Hongarije dus moeten worden toegevoegd aan het lijstje te bezoeken landen?

De minister wil: duurzaam samenleven met geloofsgemeenschappen, radicalisering bestrijden en voorkomen, sociale samenhang versterken en een gedeelde en inclusieve samenleving met gelijke kansen waar racisme en discriminatie worden bestreden. Hij heeft het voorts over extremisme, polarisering en identiteitsontwikkeling. Veel dure maar vooral afgezaagde termen die moeten verhullen dat er slechts één gigantisch en groeiend probleem is op het vlak van integratie en samenleven en dat is de islam. Met boeddhisten, Chinezen, hindoes, jainisten, Brazilianen, Polen, joden, shintoïsten, Italianen enzovoort zijn er immers geen noemenswaardige culturele problemen. Het parlementslid is het spuugzat dat de overheid de facto deze culturen en volkeren op een hoop gooit met de achterlijke islamcultuur en met de vele moslimfundamentalisten in Vlaanderen.

Zo blijkt uit een onderzoek van 2016 dat een op de vijf moslims in Vlaanderen begrip heeft voor Islamitische Staat en zijn manier van actievoeren. Dat betekent dat 70.000 moslims in Vlaanderen begrip hebben voor bijvoorbeeld de onthoofding van de Franse leraar Samuel Paty. En uit het bekende grootschalige onderzoek van doctor Ruud Koopmans, het Nederlandse hoofd van de cel migratie bij het Berlijnse Centrum voor Sociale Wetenschap, blijkt dat ruim de helft van de moslims in België fundamentalistisch is. Uit datzelfde onderzoek blijkt dat 70 procent van de moslims in België, dat zijn er meer dan een half miljoen, vindt dat de regels van de Koran boven de seculiere wetten staan.

Die Koran is een langgerekte oproep tot haat en geweld tegen de ongelovigen, de niet-moslims, alsook tegen holebi's, afvalligen en vrouwen. Het parlementslid illustreert die uitspraak met enkele citaten uit de Koran. Dat de minister ieders identiteitsontwikkeling vanuit de gedeelde sokkel van verlichtingswaarden wil stimuleren, is potsierlijk voor de meer dan een half miljoen mensen in België die de Koran boven de wetten stellen.

Om ermee te kunnen samenleven, zoals de minister in de Zevende Dag vraagt, zou de islam fundamenteel moeten worden hervormd. Dat betekent onder meer dat de vele honderden tot haat en geweld oproepende verzen uit de Koran worden geschrapt. In geen enkele van de documenten van de minister wordt er zelfs maar verwezen naar de islam, laat staan naar voornoemde passages uit de Koran of de Hadith. Het is helemaal verkeerd om, zoals de zogenaamd liberale partij- en ministergenoot Vincent Van Quickenborne heeft aangekondigd, islamofobie te vervolgen en te bestraffen. Volgens de liberalen van vandaag is censuur blijkbaar de oplossing voor het groeiende islamiseringsprobleem.

Iedereen die niet onder een steen leeft, weet dat het geweld tegen de regenbooggemeenschap, dat de minister aanklaagt, vooral een gevolg is van de islamisering van de samenleving. Denk aan de Tsjetsjeense chatgroep waarin honderden mensen afspreken om holebi's op te zoeken, in elkaar te slaan en te filmen. Denk aan de geïslamiseerde wijken waar holebi's zich onveilig voelen of hun gedrag

aanpassen en bijvoorbeeld niet meer hand in hand durven te lopen, zoals VRT-journalist en Molenbekenaar Riadh Bahri heeft toegegeven. Het is goed dat de minister daar onderzoek naar wil laten doen, maar het parlementslid hoopt dat dan ook de afkomst, cultuur en religie van de ouders deel zal uitmaken van dat onderzoek.

Dat de minister de vraag stelt hoe kwetsbare groepen met een migratieachtergrond te bereiken in crisistijden, legt op zich al het falende immigratie- en integratiebeleid bloot. Het zou helemaal niet zo mogen zijn dat grote groepen mensen met een migratieachtergrond wel de weg naar het OCMW kennen maar niet begrijpen welke coronamaatregelen er zijn. Grote groepen niet-geïntegreerde allochtonen, vooral uit Noord-Afrika en het Midden-Oosten, zijn een gevaar voor de volksgezondheid. Het lakse integratie- en inburgeringsbeleid dat daaraan ten grondslag ligt, is een gevaar voor de volksgezondheid. Enkele weken nadat de minister tegen Sam Van Rooy te keer ging over die stelling, trouwens bevestigd door dokters en experts, trok nota bene de Marokkaanse gemeenschap zélf aan de alarmbel omdat er onder haar een ware slachting aan de gang is tijdens de tweede coronagolf.

Sam Van Rooy gaat verder met wat hij de essentie noemt: de enorme kostprijs voor de Vlamingen van het falende integratie- en inburgeringsverhaal. De pogingen om samen te leven met geïmporteerde bevolkingsgroepen met een compleet andere, op fundamentele punten tegengestelde cultuur en ideologie, met name de islam, kost steeds meer Vlaams belastinggeld, voor antiradicaliseringsinitiatieven, betere inburgeringstrajecten enzovoort. Ook na de recente gebeurtenissen van jihadterrorisme blijft de minister pleiten voor samenleven met de islam. Hoe langer het falende integratiebeleid en de islamisering doorgaat, hoe meer risico op gewelddadige reactie uit extreemrechtse, neonazistische hoek. De islamitische doctrine is al 1400 jaar een giftige splijtzwam in elk land en in elke samenleving waar zij wortel kon schieten, of dat nu Mali, India, Iran of Libanon is. Hoe meer islam in een niet-islamitische samenleving, hoe meer belastinggeld er nodig is om te proberen deze samenleving vrij, vredig en stabiel te houden.

Eén keer komt het woord islam toch voor in de beleidsbrief. De minister plant een subsidie voor bvba Cirra, onder andere voor de oprichting van een interdisciplinaire expertengroep voor beleidsmatige ondersteuning rond islamvraagstukken. Cirra zal ook een bevraging doen bij verschillende moskeeën over heel Vlaanderen om hun wensen en noden in kaart te brengen. Op basis daarvan zal Cirra een advies opmaken. Wie denkt dat de Vlaming het prima vindt dat zijn belastinggeld hiervoor wordt gebruikt, doet aan wensdenken of leeft in een ivoren toren. Hoeveel bedraagt de subsidie precies en wat is de bedoeling? Aan welke wensen en noden van moskeeën denkt minister Bart Somers?

Dat heel dit verhaal van gelijke kansen en integratie en inburgering op jaarbasis bijna 100 miljoen euro kost, is een grof schandaal; zéker in het licht van de coronacrisis en de economische ellende die daaruit voortkomt en in het licht van allerlei wachtlijsten, zoals die in de gehandicaptenzorg, waardoor de eigen mensen niet de hulp en de zorg krijgen die ze niet alleen verdienen, maar waar ze ook recht op hebben. Daar doet de peulschil van vier keer 90 euro voor inburgeraars niets aan af: 360 euro voor een inburgeringstraject dat meer dan 4000 euro kost. Hij begrijpt niet waarom inburgeraars dat zelf niet moeten opbrengen. Hoe is het ook te rechtvaardigen dat de minister 250.000 euro uittrekt voor laptops voor inburgerende vreemdelingen en allochtonen en vervolgens 250.000 euro subsidie afpakt van de blinden en slechtzienden, van de Brailleliga? Dit 'eigen volk laatst'-beleid moet stoppen.

Dit peperdure inburgerings- en integratiebeleid zou niet nodig zijn, mochten de EU, de Federale Regering en de traditionele partijen de juiste conclusie trekken uit de recent uitgekomen studie van de Nationale Bank over de impact van migratie op

onze economie en financiën. Hoewel promigratie- en prodiversiteitsactivisten, mainstreammedia en traditionele politici, de onprofessionele, misleidend geformuleerde conclusie van deze studie van de Nationale Bank gretig papegaaien, zijn er ook serieuze experts, zoals Jan van de Beek. Dat is een gerenommeerde Nederlandse academicus gespecialiseerd in het verband tussen een veranderende demografie en immigratie en de economische en financiële gevolgen. Hij is gepromoveerd aan de Universiteit van Amsterdam op zijn onderzoek naar migratie en economie en hij belichaamt de zeldzame combinatie van expertise in zowel culturele antropologie als wiskunde.

Jan Van de Beek deed berekeningen op basis van de studie en cijfers van de Nationale Bank en concludeerde dat er een geldtransfer plaatsvindt van autochtonen naar vooral niet-westerse migranten uit Afrika en het Midden-Oosten. Jan Van de Beek hekelt daarbij terecht de misleidende methodiek van de Nationale Bank die geen generatieberekening heeft toegepast. Zijn conclusie is dat over de volledige levensloop een autochtoon de economie gemiddeld 63.000 euro opbrengt. Daarentegen kost een allochtoon van de eerste generatie gemiddeld bijna 200.000 euro; een allochtoon van de tweede generatie gemiddeld 83.000 euro. Dat is dus een verschil van 150.000 tot 250.000 euro, terwijl er nog geen rekening gehouden is met kosten van ongecontroleerde massa-immigratie op vlak van integratie en onderwijs, veiligheid (justitie), sociale woningbouw, asielopvang en illegalen/transmigranten. De studie toont aan dat massa-immigratie miljarden euro's kost.

De onderverdeling die de Nationale Bank maakt tussen EU en niet-EU-migranten is misleidend, want bij niet-EU-migranten zitten evengoed expats uit Japan, India en de VS, die wél een verrijking zijn, terwijl asielzoekers en gezinsherenigers uit Marokko, Syrië, Afghanistan en Somalië geen verrijking zijn. Volgens Jan Van de Beek maskeert die samenvoeging de grote verschillen in baten en kosten. Kortom, integratie en inburgering is en blijft een groeiende kostenpost voor de Vlaamse belastingbetaler en dit als gevolg van ongecontroleerde, niet-geselecteerde massale immigratiestromen. Dat tegelijk de eigen bevolking achtergesteld wordt, blijft voor het Vlaams Belang onaanvaardbaar.

2.3. Tussenkomen van Katrien Partyka

Katrien Partyka informeert welke projecten zullen worden gefinancierd met de 5 miljoen euro extra in het kader van de relance. In 2021 komt er een beeldvormingscampagne om de diverse samenleving in beeld te brengen. Daarbij wordt ingezet op initiatieven die de bevolking uitdagen zich in te zetten voor een open en positieve samenleving. Welke budgetten maakt de minister daarvoor vrij? En welke rol spelen de lokale besturen en het middenveld? In het kader van de uitbouw van de vierde pijler van het inburgeringstraject zullen vanaf 1 januari 2021 twintig proeftuinen starten. Hoe zijn die geselecteerd? Hoe zal het proces begeleid worden?

2021 is een belangrijk voorbereidingsjaar voor de inburgering nieuwe stijl, die start in 2022. Hoe zal die voorbereiding lopen? Hoe zullen de gestandaardiseerde testen ontwikkeld worden? Volgens welke principes zal de screeningstest NT2 herwerkt worden? Voorts informeert de spreker hoe het staat met de verplichte inburgering in Brussel. Heeft de minister indicaties dat die binnen afzienbare tijd van start zal gaan?

Dat de nieuwe leiding van het Agentschap Inburgering en Integratie een andere wind laat waaien, blijkt volgens het lid uit de snelle overschakeling naar digitale dienstverlening tijdens de coronacrisis. Welke stappen heeft de minister verder gezet om de werking op punt te stellen zodat het agentschap zijn rol aankan in het

nieuwe inburgeringstraject? Ze vraagt ook een laatste stand van zaken van het samenwerkingsakkoord.

In 2021 zal de OESO het integratiebeleid in Vlaanderen onder de loep nemen. In welke mate en op welke manier bereiden de minister en zijn administratie zich voor op de visitatie van de OESO? Zijn er reeds contacten of overleg daarover geweest met de OESO?

2.4. Tussenkost van Tom Ongena

Tom Ongena roemt Moncef Mohamed Slaoui: een Marokkaan en moslim die op 17 jaar naar België kwam én Belg werd. Hoewel elk van de opgesomde kenmerken 'strafpunten' van Sam Van Rooy opleveren, was hij wel medeontwikkelaar van een van de coronavaccins. Sam Van Rooy schetst altijd een eenzijdig beeld, scheert alle moslims over dezelfde kam. Er zijn talloze moslims en Marokkanen die prima ingeburgerd en geïntegreerd zijn. Sam Van Rooy applaudisseert wel terecht voor het Vlaamse inburgeringsbeleid dat Marino Keulen in 2004 opstartte. Vlaanderen is daarmee wereldwijd koploper. Het is belangrijk dat het geregeld tegen het licht gehouden wordt, om het nog sterker te maken.

De studie van de Nationale Bank toont aan dat er nog stappen te zetten zijn, zeker op het vlak van werkgelegenheid. Het hokjesdenken – eerst Nederlands, dan maatschappelijke oriëntatie, dan een job – wordt vervangen door een integrale activeeringsaanpak, samen met de VDAB en de lokale besturen. 2021 is een overgangsjaar naar het nieuwe inburgeringsbeleid van 2022. Een van de proefprojecten gaat over de geïntegreerde intake van inburgeraars. Wat is het budget voor die proeftuin? Wanneer zal de geïntegreerde intake ingevoerd worden? Heeft de minister daarover al overlegd met minister Hilde Crevits?

De zogenaamde vierde pijler (buddy's, stages bij bedrijven enzovoort) is bedoeld om inburgeraars een netwerk te bezorgen. De lokale besturen zullen daarbij een belangrijke partner zijn. Ze kunnen daarvoor zeker ondersteuning gebruiken. Hoeveel steden en gemeenten hebben zich kandidaat gesteld als proeftuin sociale netwerking en participatie voor inburgeraars? Hoeveel daarvan zijn kleinere gemeenten? Hoe zal het traject verder verlopen?

Het is goed dat Gelijke Kansen deze regeerperiode ingebed is in het bredere verhaal van samenleven en integratie. Dat transversaal thema belangt immers iedere inwoner aan en kan een rode draad vormen in het beleid van elke Vlaamse minister. Open Vld is tevreden dat het horizontaal Gelijkekansen- en Integratieplan door de regering is goedgekeurd en dat het thema toegankelijkheid daarin werd opgenomen. Dat thema ligt Open Vld na aan het hart, wat blijkt uit de conceptnota ter zake van Maurits Vande Reyde.

Voor de uitvoering van dit actieplan moet de minister kunnen rekenen op de medewerking van alle ministers. Werd de coördinatie van het horizontale gelijkekansen- en integratiebeleid al geoptimaliseerd? Lukt het de Vlaamse overheid om haar personeelssamenstelling diverser te maken? Heeft ze haar wervingsbeleid al aangepast met competenties in plaats van diploma's als criterium? Hoe staat het met de streefcijfers voor vrouwen in top- en middenkader, voor mensen van buitenlandse herkomst, voor mensen met een handicap of chronische ziekte? Zijn er nieuwe streefcijfers of definities nodig?

Conform het regeerakkoord zal de regering de nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen goed in de gaten houden. De coronacrisis heeft onder meer de precaire situatie van heel wat alleenstaanden aan het licht gebracht. Hoe zal de minister in het beleid een singlereflex inbedden?

Ter verbetering van het juridische kader van het non-discriminatiebeleid is er een evaluatie gemaakt van het Gelijkekansendecreet. Een van de kwesties is of de discriminatiegronden moeten worden uitgebreid of eerder ingeperkt en algemener geformuleerd waardoor de rechterlijke macht een grotere inhoudelijke beoordelingsruimte krijgt. Kan de minister daar wat meer informatie over geven?

Het interfederaal actieplan lgbtqi zou tegen de lente klaar zijn. Hebben er daarover al vergaderingen met de andere deelstaten en het federale niveau plaatsgevonden? Stellen er zich nog specifieke problemen? Hoe staat het met de uitvoering van de parlementaire resolutie over lgbtqi, die sterk de nadruk legt op mentaal welzijn en suïcidepreventie?

De minister zegt de werking, de financiering en de organisatorische constructie van de regenbooghuizen te zullen bekijken en zo nodig bij te sturen. Hoe worden ze daarbij betrokken? Op welke termijn ziet de minister deze oefening? Lokale besturen kennen soms de werking of zelfs het bestaan van de regenbooghuizen niet. Kan de minister initiatieven nemen om beide dichterbij elkaar te brengen?

De evaluatie van de toegankelijkheidsverordening heeft heel wat pijnpunten blootgelegd. Het is aan de ministers Bart Somers en Zuhair Demir om een en ander te verbeteren. Kan de minister een stand van zaken geven van de gesprekken daarover? Met het agentschap voor toegankelijkheid Inter moet een nieuwe samenwerkingsovereenkomst worden gesloten. Welke conclusies worden getrokken uit de werking en de resultaten van de aflopende overeenkomst? Inter heeft een specifieke financiering: een werkingssubsidie van 1 miljoen euro en 2 miljoen euro eigen verdiensten uit dienstverlening. Zal dat verdienmodel in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst gehandhaafd blijven?

2.5. Tussenkomen van An Moerenhout

An Moerenhout informeert of de hervorming van integratie en inburgering nog steeds in november voor de eerste keer principieel goedgekeurd zal worden door de Vlaamse Regering. Vanaf 1 januari komen er twintig lokale proeftuinen. Hoeveel middelen krijgen die? Na de proeftuinen is het de bedoeling het buddyproject in alle steden en gemeenten op te zetten. Zeker kleine en middelgrote gemeenten hebben daar de draagkracht niet voor. Het agentschap kan wel ondersteunen met informatie maar niet coördineren of organiseren. Zal de minister de lokale besturen dan wel financieel steunen?

Een digitale cursus MO en een doorgedreven digitalisering van het inburgeringstraject vindt het parlementslid op zich niet slecht, maar hoeveel geld gaat ernaartoe? Is er ook een budget om inburgeraars een pc en een internetaansluiting te bezorgen? Zo neen, hoe ziet de minister dat? Wat met mensen die geen digitale lessen kunnen volgen? Voor deze doelgroep en vooral voor de laaggeschoolden onder hen, is het wezenlijk dat er een parallel niet-digitaal traject blijft bestaan.

Om het aanbod aan oefenkansen Nederlands in Brussel te versterken, komt er een app. Hoeveel middelen worden daarvoor vrijgemaakt? Er zijn al goede apps om Nederlands op een interactieve wijze te leren, zoals het Vlaamse NedBox. Waarom is er een specifieke app nodig?

Voor het horizontale integratie- en gelijkekansenbeleid maken de ministers in 2021 9 miljoen euro vrij. Jaarlijks wordt er bepaald welke acties er daarmee ondernomen worden. Over welke acties gaat het? Hoe worden die bepaald? Hoe is het feit dat het nieuwe participatieorgaan on hold staat te rijmen met de decretale voorwaarden dat het dertig dagen na erkenning moet starten? Hoe zal dat traject de komende weken worden voortgezet?

2.6. Tussenkost van Hannelore Goeman

Hannelore Goeman vraagt Sam Van Rooy met nadruk landen als Polen en Hongarije met hun gayfreezones niet als voorbeeld aan te halen.

De beleidstoelichting van de minister bevat veel mooie woorden over het belang van mét elkaar in plaats van naast elkaar te leven, maar weinig grote verrassingen. Het is vooral een uitvoering van het regeerakkoord. Sp.a is het nog altijd grondig oneens met bepaalde keuzes. Bovendien blijven er nog heel wat onduidelijkheden over de uitrol van het beleid, zeker op het vlak van inburgering, wat zorgt voor bezorgdheid op het terrein.

Er komt een nieuw actieplan ter preventie van de gewelddadige radicalisering. Gezien de nieuwe dreigingen en gevaren van rechtsextremisme, naast de blijvende dreiging van islamterreur, online hate speech en fake news, is die update belangrijk. Hoe staat met dat actieplan? Wat is de timing?

De minister verwacht veel heil van zomerscholen als structurele oplossing om gelijke kansen in het onderwijs te garanderen. Het parlementslid is niet tegen zomerscholen, maar hoedt zich voor de neiging van minister Ben Weyts om leerachterstand buiten schooluren bij te spijkeren. Kinderen hebben tijd nodig om te spelen. Taalstimulering kan op heel wat andere manieren dan via de zomerschool, zo bewijzen de projecten van deze zomer.

Over de Vlaamse interlevensbeschouwelijke dialoog werd sinds het regeerakkoord niet veel meer gehoord. Kan de minister een stand van zaken geven? Wat zijn de realisaties? Is daar een budget voor?

In de pers is te lezen dat de Vlaamse Regering opnieuw zal overgaan tot de erkenning van lokale geloofsgemeenschappen en dat een nieuw erkenningskader klaar is, met onder andere een verbod op buitenlandse financiering en inmenging. Dat vraagt sp.a al lang. De spreker vraagt de minister er wat meer uitleg over te geven. Er komt ook een Vlaamse Informatie- en Screeningsdienst die permanent moet toezien op de naleving van de erkenningsvoorwaarden en andere verplichtingen. Die dienst zal ook instaan voor de informatie-uitwisseling met de Staatsveiligheid, de politie en de lokale besturen. Waar wordt die dienst ondergebracht, bij het Agentschap Binnenlands Bestuur of onder de bevoegdheid van de minister? Hoe staat het intussen met de praktijktesten, of met het academische monitoringsysteem zoals het nu genoemd wordt? Wanneer mag dat verwacht worden?

Hannelore Goeman is groot voorstander van verplichte inburgering, maar is tegen het betalend maken ervan. Dat is contraproductief en werpt extra drempels op. 360 euro is voor velen niet haalbaar. De minister voert intussen braaf het regeerakkoord uit en schakelt een versnelling hoger met de invoering tegen 2022, terwijl er nog veel onduidelijkheden zijn. Wat met cursisten die de cursussen en het examen niet kunnen betalen? Heel wat sociale diensten van OCMW's hebben schrik dat de factuur naar hen zal worden doorgeschoven, zoals de minister-president suggereerde. Voorts is het niet duidelijk of inburgeraars tot in het oneindige cursussen moeten blijven volgen en examens afleggen en daar telkens voor moeten betalen tot ze geslaagd zijn. Of komt er een verschoningsgrond?

Er komt een gestandaardiseerde test voor NT2, waarbij de focus volgens de minister ligt op A1- en A2-schriftelijk en B1-mondeling. Wat is nu het doel is: A1 of A2? En waarom worden inburgeraars die bij VDAB zijn ingeschreven binnen 24 maanden na het afronden inburgeringstraject verplicht om mondeling niveau B1 te halen als ze dat al hebben bewezen bij de afronding van het inburgeringstraject? Moeten ze eventuele lessen daarvoor dan zelf betalen? Hoe gaat dat worden opgevolgd? Wordt dat dan ook na 24 maanden getest? Welke rol moet VDAB spelen? Eigenlijk

krijgen ze door die extra voorwaarden de boodschap dat ze niet als ingeburgerd beschouwd worden, ook al hebben ze het inburgeringsattest. Komen er aangepaste richtlijnen voor analfabeten en mensen met een duidelijke leerbeperking die nooit niveau A2-schriftelijk en B1-mondeling zullen halen? Het is compleet wereldvreemd om te denken dat alle inburgeraars op dat niveau geraken.

Hoeveel mensen wachten nog op een cursus MO bij gebrek aan een passend aanbod? De minister zal een gedeelde sokkel van normen en waarden expliciteren om ze op te nemen in het vernieuwde inburgeringstraject. Het lid heeft niets tegen de waarden die zijn opgesomd, maar hoe gaat de minister dat precies doen? Die waarden komen toch al aan bod in de cursussen MO. Zij woonde zelf een groepsbesprek over seksisme bij. Hoe gaat de minister testen of mensen waarden omarmen? Door hen een vragenlijst te laten invullen waarbij ze juiste waarden moeten omcirkelen? Of aan te laten duiden of homoseksualiteit al dan niet oké is?

Identiteit wordt omarmd, niet opgelegd of getest. Een slimme pedagogische aanpak volstaat. Dat is alweer een symboolmaatregel waar deze regering in uitblinkt. Het past in het rijtje van de canon waar de Vlaamse Regering volgend jaar 500.000 euro aan zal uitgeven in deze tijden van grote crisis. Die canon moet ook een plaats krijgen in de cursus MO. Wat is daar dan het opzet? Heel wat Vlamingen weten niet wanneer Rubens geboren is en kennen evenmin andere hoogtepunten van de Vlaamse geschiedenis. Waarom zouden inburgeraars worden afgerekend op kennis die hen niet helpt een plaats te vinden in de samenleving? Daar de ontwikkeling van de canon pas start in 2021, ziet de spreker niet in hoe die ingevoegd zal worden in de hernieuwde inburgeringstrajecten die begin 2020 starten.

Een nieuwigheid in deze beleidsbrief zijn vervolgtrajecten, waarvoor volgend jaar 1 miljoen euro bestemd is. Kan de minister dit concreet maken? De spreker vreest dat niet-verplichte inburgeraars massaal zullen afhaken als de inburgeringscursussen betalend worden terwijl het in ieders belang is dat ook EU-burgers de cursus volgen. Zij maken vandaag bijna de helft van de inburgeraars uit. Wat ligt op tafel? Heeft de minister een plan van aanpak?

Digitalisering is een goed idee, maar het mag geen platte besparingsoperatie worden. Het is heel wat goedkoper om met honderd mensen online een cursus te volgen dan met twintig in de klas, maar de dynamiek is compleet anders. Het is minder evident om vertrouwen te wekken, om echt in dialoog te gaan over moeilijke onderwerpen. Het is veel makkelijker om zich in de groep te verstoppen. Bovendien hebben veel mensen geen digitale skills of materiaal. Het fysieke lesaanbod moet altijd behouden blijven. Hoe ziet de minister dat? Het agentschap krijgt 15 miljoen euro om de digitale doorstart te maken, maar er komt geen budget voor In-Gent en Atlas. Hoe zal de minister ervoor zorgen dat ook die organisaties mee zijn?

Hoe zal de vierde pijler worden gefinancierd? Worden enkel de twintig proefprojecten gefinancierd met 5 miljoen euro op de post voor projecten samenleven? Of wordt dat budget nog aan andere maatregelen besteed? Het wordt een hele uitdaging om te organiseren dat elke inburgeraar een vrijwilligerstraject volgt. Iedere inburgeraar moet immers 40 uur meedraaien om het attest te halen. Hoe denkt de minister voldoende aanbod te kunnen garanderen in alle Vlaamse steden en gemeenten? Hoe zal dat gecontroleerd worden? Wie zal dat opvolgen? De spreker vreest voor een enorme extra administratieve last voor organisaties en ziet er misschien zelfs een reden in dat zij niet mee zullen doen.

In het rapport van het Rekenhof over het mismanagement bij het Agentschap Integratie en Inburgering staat te lezen dat de herstructureringskost opgelopen is tot 13,7 miljoen euro. Wordt de herstructureringskost opgevangen op de eigen

boekhouding van het agentschap? Er is dit jaar een substantieel overschot dat wordt overgedragen. De spreker begrijpt niet goed waar al dat geld vandaan komt.

Het agentschap krijgt een besparing opgelegd van 2,6 miljoen euro. Kan de minister die constructie uitleggen? Waarom worden asielmiddelen van de begrotingsopmaak 2020 en de begrotingsaanpassing 2020 teruggevorderd? Op welke ramingen is dat gebaseerd? Voorts vraagt ze de minister uitleg over de daling van 931.000 euro op de algemene werkingskosten van het agentschap die verklaard wordt door een afname van de reguliere werkingskosten. In totaal is er bijna 3,5 miljoen euro minder vastgelegd. Zal dat de werking van het agentschap niet hypothekeren? Kan de minister garanderen dat de wachtlijsten MO ondanks de kleinere budgetten verder worden weggewerkt?

De Kruispuntbank Integratie staat niet op punt, zo stelt het rapport van het Rekenhof. In 2016 droeg het Agentschap Binnenlands Bestuur het beheer ervan over aan het agentschap, maar de financiering volgde slechts gedeeltelijk. Eind 2018 was er een gecumuleerd tekort van meer dan 2 miljoen euro. Is dat tekort ondertussen gecompenseerd? Wordt de financiering aangepast? Wat zijn de doelstellingen en de timing voor de aanpassing van de Kruispuntbank Integratie?

Hannelore Goeman vraagt de minister te bevestigen dat de procedure voor de participatieorganisatie voorlopig on hold staat en dat hij beide partners als gelijkwaardig aan tafel wil brengen om tot samenwerking te komen? Ze acht het nodig daar klaarheid in te scheppen want Wouter Van Bellingen geeft in De Standaard toch vooral aan de touwtjes in handen te willen houden.

Sp.a vindt het geen goede zaak dat gratis sociale tolken enkel voor inburgeraars mogelijk zijn. Ook de praktische uitwerking daarvan roept veel vragen op. Hoe ziet de minister dat? Het zijn immers de organisaties die de aanvraag doen om gebruik te maken van een tolk, niet de persoon zelf. Hoe zullen scholen, CAW's of eerste-lijnswerkers weten dat er een inburgeraar voor hen zit? Hoe en aan wie melden ze dat dan zodat ze gecompenseerd worden voor die uren? Het zal een ongelofelijke rompslomp met zich meebrengen voor scholen en CAW's die daar echt niet op zitten te wachten.

Wie betaalt uiteindelijk voor de tolkenuren voor inburgeraars op school, op het CAW, in de GGC, bij lokale overheden enzovoort? Noch de minister van Onderwijs noch die van Welzijn schrijven daarvoor middelen in hun begroting. Komt alles van het budget Inburgering of uit de budgetten voor de lokale besturen? Als er nog geen middelen voor zijn, heeft de minister slecht onderhandeld en moet hij dringend op tafel slaan bij zijn collega's.

2.7. Tussenkost van Nadia Sminate

Nadia Sminate dringt aan om tijdig de voorbereidingen te starten voor het nieuwe Vlaamse Gelijkekansencentrum. Wat is het tijdspad? Wanneer zal de minister zijn beleidsintenties officieel bekendmaken? De belangrijkste stakeholders zullen worden geïnformeerd. Wie bedoelt de minister daarmee? En wanneer zullen die gesprekken plaatsvinden?

2.8. Tussenkost van Orry Van de Wauwer

Orry Van de Wauwer gaat geen woorden vuilmaken aan de haatspraak van Sam Van Rooy maar is blij met wat Tom Ongena en Hannelore Goeman erover gezegd hebben. Op het krediet voor de uitbouw van het Vlaamse gelijkekansenbeleid staan subsidies aan de organisaties RoSa, de Nederlandstalige Vrouwenraad, Furia, cavia, Ella, The Belgian Pride, de Roze Huizen, het Centrum voor Seksuologie en

Gender (TIP), de Holebifoon, de participatiestructuur Handicap en GRIP. Kan elk van de afzonderlijke organisaties dan subsidies aanvragen?

Er zal het komende jaar verder worden gewerkt aan de oprichting van een eigen Vlaams Gelijkekansencentrum. Welke verdere stappen zal de minister het komende jaar zetten? Hoe verlopen de contacten met Unia? Welke initiatieven neemt de minister om de kennis en ervaring van Unia mee te nemen?

De aanpassing van het Vlaamse Gelijkekansendecreet wordt in het vooruitzicht gesteld. Dat decreet werd geëvalueerd in opdracht van de minister, maar ook Unia heeft het decreet aan een evaluatie onderworpen. Unia stelt onder meer voor de lijst met beschermde criteria, de begripsomschrijvingen en het beschermingsniveau uit het decreet evenredige arbeidsparticipatie gelijk te schakelen met het Gelijkekansendecreet en de inspectiediensten de mogelijkheid te geven om ambtshalve tot controles over te gaan als er objectieve aanwijzingen van discriminatie zijn. Andere aanbevelingen van Unia hebben betrekking op de beschermde criteria en de voorwaarden voor positieve actie. Welke elementen van de Unia-evaluatie zal de minister meenemen in de aanpassing van het Gelijkekansendecreet? Heeft hij daarover reeds met Unia overlegd?

Hoe zal de minister de sensibiliserende nulmeting bij de Vlaamse overheid aanpakken om een beter zicht te hebben op de aard en de grootteorde van discriminatie bij personeelsaangelegenheden? Hoe worden leidinggevendenden daarover nu al gesensibiliseerd? In welke mate zijn er klachten over discriminatie bij de aanwerving en bevordering van de Vlaamse overheid?

De minister zal initiatieven nemen die genuanceerde beeldvorming bevorderen en stereotypen bestrijden. Hoe zal hij dat aanpakken? Wordt dat een overheidsbrede aanpak waarbij alle relevante beleidsdomeinen betrokken worden? De minister verwijst naar de ministers bevoegd voor Cultuur, Jeugd, en Sport. In het streven naar genuanceerde beeldvorming zijn dat inderdaad essentiële sectoren. Zullen ook de sportfederaties, de cultuurverenigingen en het brede middenveld worden ingeschakeld? Hij vraagt erover te waken dat het middenveld daardoor niet geïnstrumentaliseerd wordt.

De minister wil voorts acties om socialemediagebruikers bewust te maken van online-etiquette. Dat is zeker nodig, het is immers niet alleen in deze commissie dat er aan haatspraak gedaan wordt. Hoe zal de minister dat aanpakken? Welke rol ziet hij daarin voor socialemediabedrijven?

De minister is terecht bezorgd over geweld tegen lgbtqi-personen. Hij wil aan de slag met aanbevelingen uit twee onderzoeken die eind 2020 klaar zullen zijn: over de ervaringen van lgbtqi-personen en over een nulmeting naar de kennis en de attitude van de Vlamingen over intersekse personen. Zijn die onderzoeken inmiddels opgeleverd? Wat zijn de bevindingen? De minister stelt dat beide onderzoeken handvatten bieden voor initiatieven voor beeldvorming en empowerment. Welke handvatten zijn dat? In 2021 zal een nieuw interfederaal lgbtqi-actieplan gelanceerd worden. Welke bijdrage kan Vlaanderen aan dit plan leveren?

Het evaluatierapport van Inter over de Toegankelijkheidsverordening maakt duidelijk dat de toepassing ervan niet tot de verwachte resultaten heeft geleid. Hoe zal de minister daar verandering in brengen? Heeft hij daarover al overlegd met de minister van Ruimtelijke Ordening?

In het kader van de relancestrategie komt er een e-inclusiebeleid in en door de lokale besturen. Welke initiatieven acht de minister in dit kader mogelijk? Hoe zal hij de lokale besturen daarbij ondersteunen en begeleiden?

De minister lanceerde een kader waarbinnen organisaties en lokale besturen subsidies kunnen aanvragen voor projecten die de gelijkekansendoelstellingen op een innoverende manier uitvoeren en het inclusief leven concreet maken. Hoe schat de minister deze mogelijkheid in? Hoe wordt een en ander bekendgemaakt bij organisaties en de lokale besturen? Inzake monitoring zal de minister verder werken op het gender- en handicapsyntheserapport dat Statistiek Vlaanderen in het najaar van 2020 naar buiten brengt. Is dat rapport inmiddels opgeleverd? Wat zijn de belangrijkste krachtlijnen ervan?

3. Antwoorden van de minister

3.1. Relancemaatregelen

De *minister* zegt dat het relancebeleid momenteel wordt vormgegeven. Er wordt 15 miljoen euro voorzien voor digitalisering binnen Inburgering. 10 miljoen euro daarvan dient voor de digitalisering van het inburgeringstraject (lessen MO maar ook de intakes, de testings en de begeleiding). 5 miljoen euro is bestemd voor een nieuwe Kruispuntbank Inburgering. De directie van AgII werkt een plan van aanpak en projectstructuur uit voor de middelen die aan het agentschap zijn toegewezen.

Naast bovengenoemde 15 miljoen euro wordt 5 miljoen euro voorzien voor projecten die inzetten op Samenleven. De concrete acties hiervan worden in het kader van het horizontaal plan Samenleven bepaald. De middelen zijn dus bedoeld om in te zetten op acties in samenwerking met andere domeinen. Uiteraard is de belangrijkste voorwaarde dat er wordt tegemoetgekomen aan reële noden en uitdagingen binnen de samenleving. In 2020 werd binnen dit plan bijvoorbeeld ingezet op verbindingsambassadeurs in het jeugdwerk en op School in zicht.

3.2. Werken aan een gedeelde en inclusieve samenleving

Beeldvormingscampagne

Er wordt een beeldvormingscampagne opgezet die Vlaanderen in zijn diversiteit wil tonen. Deze zal van start gaan in de eerste helft van 2021. Voor de strategie, campagnebeelden en website wordt een beroep gedaan op een communicatiebureau. De gunningsprocedure is bijna rond. Het gaat hier over een bedrag van 139.000 euro zonder btw.

De campagne zal aan andere lopende initiatieven worden gekoppeld. Voor de link met de lokale besturen wordt afgestemd op het project Samenleven in diversiteit van de VVSG. Daarbij worden goede diversiteitspraktijken in Vlaamse steden en gemeenten in kaart gebracht en ontsloten. De campagne zal ook complementair zijn aan de beeldvormingsinitiatieven van de Agentschappen Integratie en Inburgering.

Vierde pijler

Zowel in het Vlaamse regeerakkoord als in de visienota van 17 juli 2020 zijn de verschillende elementen van de vierde pijler omschreven. Deze zijn aldus opgenomen in het voorontwerp van decreet dat zich nu voor advies bij de Inspectie van Financiën bevindt. Een en ander zal verder vorm krijgen in een uitvoeringsbesluit. De regie ligt in handen van de lokale besturen die ook beroep kunnen doen op ondersteuning van het Agentschap Integratie en Inburgering.

Proeftuinen

Er wordt een budget van 800.000 euro voorzien (400.000 euro AMIF en 400.000 euro Vlaamse cofinanciering). De procedure loopt nog. De aanvragen zijn

ingediend en de jurering is nu lopende. In totaal zijn er 29 ingediende aanvragen, waarvan tien uit centrumsteden en ook de VGC heeft een aanvraag ingediend. Verder nemen achttien kleine gemeenten (vaak samenwerkingen) deel. In totaal is een zestigtal gemeenten betrokken.

De bekendmaking zal plaatsvinden in december 2020 en de proeftuinen gaan op 1 januari 2021 van start. Er wordt voorzien in een begeleiding van de proeftuinen door het HIVA en Hefboom vzw. Bedoeling is om de verschillende proeftuinen samen te brengen, te zorgen voor uitwisseling en het opmaken van een rapport met best practices. De minister wil dat dit een stabiel en robuust onderdeel wordt van het Vlaamse inburgeringsbeleid. Hij gelooft sterk in de netwerking om de integratie te verbeteren.

Bestrijden discriminatie en racisme

Er wordt in dit kader een academisch monitoringsysteem opgezet. Er werd hiervoor een centraal expertencomité opgericht, bestaande uit acht academici. Een externe procesbegeleider zorgt voor de begeleiding en staat tevens in voor de opmaak van een tussentijds- en eindrapport. Men is op 1 september 2020 gestart en de werkzaamheden eindigen in principe op 30 november 2020. In december 2020 wordt het eindrapport, dat dient als basis voor het verdere proces, opgeleverd.

Stand van zaken oprichting Vlaams Gelijkekansencentrum

De samenwerking met Unia stopt op het einde van de lopende samenwerkingsovereenkomst, dit is in maart 2023. Dit betekent dat het nieuwe Vlaamse centrum vanaf dan de taken van Unia zal opnemen. Het is de bedoeling om, in lijn met het regeerakkoord, een volwaardig en sterk Vlaams Gelijkekansencentrum te creëren dat zich zal inschakelen in een interfederaal mensenrechtenmechanisme conform de principes van Parijs om een A-status te behalen. Dit centrum zal de opdrachten van Unia en de genderkamer van de Vlaamse Ombudsdienst bundelen.

Dit is een complexe oefening, waarbij verschillende aspecten, zowel juridische, budgettaire, organisatorische als procedurele aspecten, moeten worden onderzocht en op elkaar afgestemd. Tevens zal er afgestemd worden met verschillende actoren en stakeholders, zoals onder meer de genderkamer en Unia, om tot een optimale inkanteling of samenwerking te kunnen komen. Ook inhoudelijk stellen zich zeer veel vragen die een diepgaande analyse noodzaken.

De minister wil dit dossier dan ook op een zeer grondige manier voorbereiden. Het betreft een prioritair dossier voor 2021 en 2022. Hij hoopt in de eerste helft van 2021 al een eerste conceptnota aan de Vlaamse Regering voor te kunnen leggen.

Evaluatie Gelijkekansendecreet en eventuele wijzigingen

De minister zegt een omvangrijke analyse te hebben ontvangen met een grote reeks aanbevelingen. De aanbevelingen variëren van kleinere tekstuele aanpassingen tot vraagstukken die soms ook linken hebben met andere initiatieven en regelgeving. Het gaat dan bijvoorbeeld over de taakomschrijving van het nieuwe Vlaamse Gelijkekansencentrum of de verhouding met het decreet Evenredige Arbeidsparticipatie. Sommige aanbevelingen moeten nog verder worden onderzocht. De aanbevelingen van Unia zullen in de reflectie worden meegenomen.

De minister zal in het komende jaar de decretale wijzigingen voorbereiden. Ook dit is voor hem een prioritair dossier. In het voorjaar ambieert hij om een eerste conceptnota aan de Vlaamse Regering voor te leggen.

Aspect beeldvorming

Met verschillende collega-ministers wordt er gewerkt rond genuanceerde beeldvorming en bestrijding van stereotypen. Dit laatste is een werk van lange adem. In overleg met zijn collega-ministers zal de minister bekijken hoe zij elk binnen hun bevoegdheden in de komende periode extra aandacht kunnen besteden aan het bestrijden van stereotypen en hoe men de handen daarvoor in elkaar kan slaan.

Ook vanuit de eigen gelijkekansenportefeuille neemt de minister initiatieven. Hij verwijst naar de vernieuwing van de expertendatabank, websites zoals genderklik en acties van middenveldorganisaties die worden ondersteund.

Online etiquette bij sociale mediagebruikers

In samenwerking met minister Benjamin Dalle en in overleg met actoren als het Kenniscentrum Mediawijs en Unia (gelet op hun expertise rond haatboodschappen en vrijheid van meningsuiting), zal de minister onderzoeken welke acties zinvol zijn. Iedereen kan de soms perverse, beledigende en haatdragende uitingen via sociale media vaststellen. Men tracht dit aan te pakken zonder in staatscontrole te vervallen.

Voor wat de rol van socialemediabedrijven zoals Facebook en Twitter betreft, verwijst de minister naar het afsprakenkader van Unia met beide actoren in de strijd tegen haatboodschappen. Hij zal in het kader van de Interministeriële Conferentie Racismebestrijding inzetten op een gecoördineerde en structurele dialoog met de socialemediaplatformen om de verspreiding van haatboodschappen te kunnen bestrijden.

Gedeelde sokkel van waarden en normen

De minister vindt het stimuleren van de identiteitsontwikkeling vanuit de gedeelde sokkel van normen en verlichtingswaarden een belangrijk thema. Het is een voorwaarde om in een open maatschappij in diversiteit te kunnen samenleven. Iedereen die deel van de samenleving wordt, moet die normen en waarden begrijpen en inzicht hebben in het feit dat zijn of haar vrijheid gegarandeerd wordt door de vrijheid van anderen.

De normen en waarden komen impliciet aan bod in het hele inburgeringstraject. Mensen leren die normen en waarden bijvoorbeeld ook kennen en hanteren binnen de vierde pijler. Maar uiteraard komen de normen en waarden expliciet aan bod binnen de cursus MO. Op dit ogenblik worden de onderwijsdoelen voor de cursus MO opgemaakt, samen met de onderwijsinspectie. AgII moet een en ander in goede banen leiden. De leerdoelen MO dienen als basis voor de verdere uitwerking van een gedigitaliseerde/geblendiseerde cursus MO en voor de ontwikkeling van de gestandaardiseerde test MO. Op deze manier zal elke inburgeraar de gedeelde sokkel van waarden aangeleerd krijgen en komt men tot een uniforme testing van die waarden en normen.

Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog

De Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog werd opgericht in 2014 als enig overlegplatform tussen alle erkende levensbeschouwingen en de Vlaamse overheid. De VILD komt enkele keren per jaar onder wisselend voorzitterschap samen (meestal om de drie à vier maanden). Per levensbeschouwing zijn er in principe twee vertegenwoordigers. De laatste vergaderingen vonden plaats op 12 december 2019, 2 maart 2020, 18 juni 2020 en 18 september 2020.

Onderwerpen die recent besproken werden op de VILD zijn de conceptnota over het nieuwe decreet op de geloofsgemeenschappen, de conceptnota over de oprichting van een Informatie- en Screeningsdienst, het verloop van de verplichte verkiezingen van de bestuursorganen van de erkende erediensten in het licht van corona.

De VILD had ook een door de minister zeer gewaardeerde sensibiliserende rol naar de verschillende geloofsgemeenschappen om de coronamaatregelen ter harte te nemen, dit op een ogenblik dat de gebedshuizen gesloten waren.

Cirra

Dit project ontvangt 85.000 euro voor een periode van twee jaar (1 januari 2020 tot 31 december 2021). Het project heeft als doelstelling om een antwoord te bieden op volgende vragen:

- Welke strategieën of handelingskaders kunnen bij de islamitische geloofsgemeenschap ontwikkeld worden om een draagvlak te creëren voor een Vlaamse imamopleiding?
- Wat zijn de drempels en verzuchtingen die rond de organisatie van een imamopleiding bestaan in de islamitische geloofsgemeenschap?
- Welke strategische allianties kunnen binnen en buiten de islamitische geloofsgemeenschap worden aangegaan ter ondersteuning van de te ontwikkelen initiatieven van de Vlaamse overheid inzake de lokale geloofsgemeenschappen?
- Hoe kunnen moskeeën worden ondersteund in het versterken van hun management, informeel onderwijs, transparantie en communicatie?

De resultaten, conclusies en adviezen van het project worden in een eindrapport gebundeld.

3.3. Inburgering

Afstemming met federale niveau rond migratie en instroom

Migratie en instroom is een federale bevoegdheid. Vlaanderen zorgt voor het inburgeringsbeleid maar kan niet bepalen wie er binnen mag. Op 9 december 2020 heeft de minister een overleg met staatsecretaris van Asiel en Migratie Sammy Mahdi, waarbij hij hem zal informeren over de grondige hertekening en verdieping van het inburgeringstraject in Vlaanderen.

Timing hervorming inburgeringsbeleid

De minister verklaart dat men nog steeds op schema zit. Doel is om het Inburgeringsdecreet en het besluit voor de hertekening van het inburgeringstraject begin 2022 in werking te laten treden. Het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Integratie- en Inburgeringsdecreet is op 13 november 2020 voor advies voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en er wordt een taal- en wetgevingstechnisch advies ingewonnen.

Maatschappelijke oriëntatie (testings)

De modaliteiten rond het niet-slagen op de test MO en het opnieuw deelnemen aan de cursus en test MO worden geregeld in een besluit van de Vlaamse Regering. Dit wordt opgemaakt in 2021, op basis van de input van deskundigen. De gedigitaliseerde en blended cursus MO zal evident rekening houden met cognitieve vaardigheden.

NT2 en de testen

De inburgeraar moet op het einde van het traject taalniveau A2 behalen. Daartoe wordt binnen onderwijs een gestandaardiseerde test ontwikkeld die op het einde van de NT2-cursus zal worden afgenomen. Slagen is verplicht om het inburgeringsattest te behalen. Er zal een uitzondering blijven bestaan voor analfabeten en laaggeletterden die een alfabetiseringscursus volgen. Momenteel ligt de lat daarbij op A2 mondeling en A1 schriftelijk. Er wordt bekeken of dit inhoudelijk gewijzigd moet worden. Dat zal in overleg met experts gebeuren.

Het te behalen taalniveau na het inburgeringstraject voor diegenen die na twee jaar niet werken, niet studeren of geen opleiding volgen, wordt vastgelegd op taalniveau B1. Dit is op de eerste plaats bedoeld om mensen uit hun maatschappelijk isolement te halen. Vaak gaat het om vrouwen met migratieroots die uit een culturele omgeving komen waar het niet altijd evident is dat vrouwen werken of op eigen benen staan en zich kunnen emanciperen. Die mensen moeten de kans krijgen hun taalniveau te verbeteren, communicatief te zijn en deel te nemen aan de samenleving. Het kan ook gaan om mannen die door hun taalniveau niet aan bod komen op de arbeidsmarkt en geen job vinden die overeenstemt met hun kwalificaties in hun herkomstland.

Het taalniveau B1 geldt dus niet voor iedereen. Het kan aangetoond worden via een attest van de NT2-cursus of door een certificerende test bij de agentschappen of het Huis van het Nederlands. VDAB zal de mensen opvolgen en hen tijdens het traject dat zij met hen afleggen, ook wijzen op deze verplichting.

Niet-verplichte inburgeraars

In 40 procent van de gevallen is er sprake van een verplicht inburgeringstraject, in 60 procent (vooral EU-instromers) van de gevallen gaat het om zogenaamde rechthebbenden, niet-verplichte inburgeraars. Hen bereiken vormt inderdaad een uitdaging. In eerste instantie zullen de agentschappen de troeven van het inburgeringstraject in de verf moeten zetten om ervoor te zorgen dat rechthebbenden echt geëngageerd zijn om het traject vrijwillig te volgen. De minister denkt alvast niet dat de geldsom die voor het traject wordt gevraagd afschrikkend zou werken op deze doelgroep. Het belang van het inburgeringstraject moet wel goed in de verf worden gezet en men zal sterk inzetten op mond-tot-mond reclame. Vaak zijn ex-inburgeraars de beste ambassadeurs voor het inburgeringstraject. Dit zal goed worden opgevolgd en tijdig worden geëvalueerd om de impact goed in beeld te brengen.

Geïntegreerde inburgeringstrajecten

In beginsel is er geen extra budget voorzien om de proeftuinen geïntegreerde trajecten op te zetten. Er is immers sprake van een efficiëntieoefening binnen de agentschappen.

Test MO

Op 18 november werd het bestek gelanceerd om de test MO te ontwikkelen. Eind juni 2021 is een tussentijdse validering voorzien en eind november 2021 is de eindvalidering gepland.

Test NT2

Het betreft hier een bevoegdheid van de minister van Onderwijs. In eerste instantie ligt de focus van de te ontwikkelen test op de te behalen niveaus binnen inburgering: A1 en A2 schriftelijk en mondeling, en B1 mondeling.

Screeningstest NT2

Dit is een test bij de instap in de les Nederlands. Het is dus geen certificerende test zoals net besproken, maar een oriënterende test die door de agentschappen en het Huis wordt gebruikt om de cursist in de meest gepaste module te laten inschrijven. De herwerking van de screeningstesten is opgestart en moet rond zijn in het najaar van 2021.

Inburgering Brussel

Er vonden de voorbije maanden heel wat werkgroepen plaats tussen de GGC, AgII, de Franstalige onthaalbureaus en de Brusselse gemeenten. Daar worden afspraken tussen de verschillende partners gemaakt. Wetgevende aanpassingen zijn doorgevoerd en de behoeften inzake het digitale volgsysteem werden verrijkt.

Een tweede stuurgroep inburgering op het niveau van de kabinetten vond plaats op 27 oktober 2020. Daarbij kon Vlaanderen bevestigen klaar te staan voor de verplichte inburgering in Brussel en daarbij te voorzien in minimum vierduizend trajecten per jaar. De inwerkingtreding van de verplichte inburgering in Brussel ligt evenwel bij de GGC. Momenteel stelt zich echter logischerwijze het probleem van corona. Brussels minister Marron heeft aangekondigd eerstdaags duidelijkheid te scheppen over de mogelijkheden en de timing.

Wachtlijsten MO

Sinds begin dit jaar is het AgII bezig om de wachtlijsten MO gestaag weg te werken. Daartoe werd een actieplan MO opgezet dat tijdens de raden van bestuur regelmatig wordt opgevolgd. Op 17 november waren er 1487 personen aan het wachten om te kunnen starten met de cursus MO. Er zullen uiteraard steeds wachtenden zijn, omdat niet elke cursus start de dag waarna iemand is ingeschreven. Ter vergelijking: in november 2019 waren er 2660 personen waarvoor er geen gepast aanbod was. Dat is toch een daling van ruim 40 procent, hetgeen een knappe prestatie is van een agentschap in hervorming tijdens de coronacrisis. De minister zegt dat er op het einde van het jaar een lijst met de stand van zaken van de wachtlijsten zal worden gecommuniceerd. Hij is van plan om hier zeer transparant over te zijn. Hij wil een soort boordtabel om te beoordelen of men in de goede richting aan het evolueren is.

Vergoeding inburgeringscursus

Dit onderwerp werd al meerdere keren in de commissie besproken. De vergoeding voor inburgering dient niet om volledige kost te recupereren. Het gaat om een signaal naar de inburgeraar dat hij of zij deelneemt aan een ernstige, waardevolle cursus. Dit past ook binnen het verhaal van rechten en plichten. Men vraagt een redelijke vergoeding zonder de toegankelijkheid van het traject te hypothekeren. De agentschappen moeten in ruil een kwaliteitsvol traject aanbieden. Voor wie dit niet lukt, zal men naar alternatieve manieren zoeken om het bedrag te verzamelen. De minister wil die alternatieven eerst grondig bestuderen vooraleer ermee naar buiten te komen.

Digitalisering

Men zal 15 miljoen euro investeren in de digitalisering van de agentschappen Integratie en Inburgering. 5 miljoen euro hiervan is voor de vernieuwde KBI. Het gebruik van de Chromebooks werd positief geëvalueerd en dit systeem zal dan ook verder worden uitgewerkt. Intussen heeft ook de stad Antwerpen beslist om Chromebooks aan te kopen voor de cursisten van Atlas.

Verhouding digitaal en fysiek lesaanbod

Binnen Inburgering gaat men naar een vraaggestuurd aanbod. Dat wil zeggen dat het aanbod wordt gediversifieerd. Men zal voor elke inburgeraar een persoonlijk inburgeringsplan opmaken dat goed afgestemd is op de noden, ambities en vaardigheden. Bedoeling is om zo snel mogelijk Nederlands aan te leren, inzichten in de samenleving bij te brengen en te begeleiden naar werk. Bij het begin van het traject gaat men ook de digitale vaardigheden screenen. Pas daarna zal de keuze voor de invulling en methodiek van het traject volgen. Sommige mensen krijgen een volledig digitaal traject, anderen een blended traject (combinatie van digitaal en klassikaal) en nog anderen een volledig klassikaal traject.

Relancebudget voor AgII en niet voor de stedelijke agentschappen

Het AgII krijgt de middelen hiervoor. Dat volgt uit de regelgeving waarin bepaald is dat het AgII verantwoordelijk is voor aansturing, coördinatie en technisch beheer van het cliëntvolgsysteem en een zelfstudiepakket maatschappelijke oriëntatie ontwikkelt. Het AgII heeft dus de regie, maar de inzet van de digitaliseringsmiddelen gebeurt in partnerschap met de stedelijke agentschappen. Zij hebben hiervoor een samenwerkingsstructuur opgezet.

App taalpromotie Brussel

Het budget hiervoor bedraagt 100.000 euro. Het gaat niet om een leerapp, wel om een oefenapp. Doel is vooral het promoten van het Nederlands in Brussel. Men wil het imago van het Nederlands als een aantrekkelijke taal met een meerwaarde op sociaal en professioneel niveau versterken. Dankzij de app kunnen anderstalige Brusselaars kennismaken met oefenkansen en met het Nederlandstalig netwerk in Brussel. De app moet complementair zijn aan reeds bestaande initiatieven om Nederlands te leren en te oefenen (Nedbox bijvoorbeeld).

Sociaal tolken voor inburgeraars

Inburgeraars moeten niet voor sociaal tolken betalen. De rechtsgrond daarvoor wordt meegenomen in het wijzigingsdecreet. De identificatie van de inburgeraars moet via een eenvoudig systeem verlopen. Dat wordt momenteel uitgewerkt door de agentschappen. De gebruikersoverheden zullen dit financieren. Hierover zal overleg worden gepleegd met de collega-ministers.

De minister verwijst nog naar een derde dimensie, namelijk het beleid van de instellingen en organisaties zelf. Hij suggereert dat die ook kunnen nadenken over hun taalbeleid, bijvoorbeeld ten aanzien van laaggeletterde mensen die nood hebben aan eenvoudige en heldere communicatie.

Vlaamse canon

De nota van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 geeft aan dat, eens de canon van Vlaanderen ontwikkeld is, onderzocht wordt hoe de inhoud ervan de cursus MO kan ondersteunen. De timing hoeft niet afgestemd te zijn. Wanneer de canon ontwikkeld is, zal gekeken worden welke elementen een plaats kunnen krijgen in MO.

3.4. Gelijke Kansen

Beleid naar singles

De minister zegt dat het om een boeiende maar geen eenvoudige materie gaat. De regelgeving gaat nog heel sterk uit van het klassieke gezin. Nochtans neemt het

aantal singles toe. Begin 2020 bestond bijna een op de drie huishoudens uit één persoon (32 procent volgens Statbel). In de steden ligt dat aandeel vaak nog hoger. Deze groep kampt met specifieke uitdagingen. Zo worden Belgische singles gemiddeld 53,7 procent belast op hun bruto-inkomen, terwijl het gemiddelde op 36 procent ligt. Ze lopen een hoger armoederisico, zeker als het single-zijn gecombineerd is met gendermechanismen, handicap of seksuele geaardheid. Ook op de woonmarkt ondervinden ze problemen. Dat kan dan weer leiden tot sociaal isolement en bijhorende psychische problemen.

Tijdens de COVID-crisis en met name tijdens de eerste lockdown werd de kwetsbaarheid van singles extra zichtbaar en groeide het besef dat deze groep specifieke aandacht en ondersteuning verdient vanuit het beleid. De minister is zelf voorstander van een zogenaamde singlereflex waarbij het beleid wordt gescreend op het effect op alleenwoners.

Een beleid met oog voor singles is uiteraard niet alleen een zaak van Gelijke Kansen, maar komt al gauw op het terrein van de andere beleidsdomeinen zoals Wonen, Armoedebestrijding of Welzijn. In het kader van het Armoedebelief voorziet het Vlaamse regeerakkoord al een vorm van singlereflex. Er zal daar onderzocht worden of nieuwe en bestaande maatregelen al dan niet onrechtvaardig nadelig uitvallen voor alleenstaanden. Voor discriminatieklachten van singles op de woonmarkt kan men nu reeds bij Unia terecht. De minister wil in het kader van Gelijke Kansen het sociaal isolement tegengaan door het stimuleren van sociale netwerken voor nieuwkomers maar ook voor andere geïsoleerde personen, onder andere singles. Het beleidsdomein Gelijke Kansen biedt ook de mogelijkheid om nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen, zoals singles of nieuwe samenlevingsvormen, te steunen. Verder verwijst de minister naar de website alleenstaandeouder.be die heel wat informatie aanbiedt over dit thema.

Om bijkomend beleid over dit thema te ontwikkelen, is het duidelijker in kaart brengen van de problematiek een noodzakelijke eerste stap. De minister staat open voor alle haalbare suggesties om het singlebeleid vorm te geven.

Interfederaal Actieplan Igbti (IAP)

De oorspronkelijke timing van het IAP (publicatie maart 2021) kent enige vertraging door de recente aanstelling van de Federale Regering en een nieuwe federale staatssecretaris voor Gelijke Kansen. Er werd ondertussen op ambtelijk niveau wel hard verder gewerkt om een doelstellingenkader uit te werken. Dat werd voor de zomer afgewerkt en goedgekeurd.

Het doelstellingenkader moet invulling krijgen via acties. De bijdrage van de Vlaamse administratie ligt klaar. Men herneemt enerzijds de initiatieven die de Vlaamse administraties specifiek met betrekking tot lgbtqi-personen ontwikkelen en de initiatieven uit het Horizontaal Integratie- en Gelijkekansenbeleidsplan. Naar alle waarschijnlijkheid zal de federale staatssecretaris een politiek initiatief nemen om de dialoog met de verschillende ministers van Gelijke Kansen opnieuw op gang te brengen om in 2021 met een IAP te landen.

Vooroordelen ten aanzien van de regenbooggemeenschap in de EU en in de wereld

De Vlaamse Regering neemt in dit kader haar verantwoordelijkheid op zoals bepaald in het regeerakkoord. Bij haar acties in het buitenland draagt de Vlaamse Regering actief de waarden vervat in de Universele en Europese verdragen inzake mensenrechten uit. De thematiek van seksuele diversiteit wordt steeds ter sprake gebracht op internationale fora of in mensenrechtenrapporten. Ook in de EU-context blijft men ijveren voor de nieuwe horizontale non-discriminatie-richtlijn om een verbod op discriminatie op grond van seksuele oriëntatie ook buiten de

arbeidscontext in te voeren. De minister is dan ook heel tevreden met de allereerste Europese strategie inzake de gelijke rechten van lgbtqi-personen die op 12 november 2020 werd gepubliceerd.

Evaluatie Roze Huizen

De oefening met betrekking tot de evaluatie van de Roze Huizen is opgestart. De administratie heeft een evaluatiedocument bezorgd aan de vijf Roze Huizen. Via een aantal richtvragen wenst men zicht te krijgen op hun houding ten aanzien van het huidige afsprakenkader en polst men naar eventuele aandachts- en verbeterpunten. Ook het financieel kader waarbinnen de vijf Roze Huizen werken, wordt opnieuw in kaart gebracht. In het voorjaar – na verwerking van de zelfevaluaties – start de minister een dialoog met hen en met çavaria. Op dit moment kan hij geen voorafname doen over het eindresultaat van die dialoog.

Rol ten aanzien van lokale besturen

Het ondersteunen van lokale besturen bij hun regenboogbeleid staat expliciet opgenomen in de jaarlijkse verbintenissen die de Roze Huizen opmaken in functie van hun ad-nominatimfinanciering. De Roze Huizen en hun betekenis voor de lokale besturen is nog niet voldoende bekend bij de lokale overheden. Ook daar zal in het kader van de evaluatie de nodige aandacht aan besteed worden. Ze moeten in dat opzicht absoluut werken aan hun zichtbaarheid, in de reguliere media, maar evenzeer door lokale sensibiliserende activiteiten te organiseren en samenwerkingen met lokale organisaties op te zetten. De minister wil het netwerk van en voor lokale gelijkekansenambtenaren inzetten om de bekendheid van de Roze Huizen te vergroten.

Onderzoeken

Er werd gevraagd naar het onderzoek over het ervaringsperspectief van lgbtqi-personen van buitenlandse herkomst en over de nulmeting met betrekking tot kennis over en houding ten aanzien van intersekse personen. Beide onderzoeken zitten in de laatste fase. De oplevering is voor eind 2020 gepland. Het is dus nog heel even afwachten tot de definitieve onderzoeksrapporten opgeleverd zijn. In functie van de concrete beleidsaanbevelingen zal men gerichte beleidsinitiatieven ontwikkelen. Initiatieven rond een correcte en genuanceerde beeldvorming kunnen daar ongetwijfeld deel van uitmaken.

Toegankelijkheidsverordening

De evaluatiestudie maakte duidelijk dat de verordening niet (altijd) correct toegepast, nageleefd en gecontroleerd wordt, waardoor kansen worden gemist om een basistoegankelijkheid te realiseren bij het ontwerp en de bouw of verbouw van publiek toegankelijke gebouwen. Het overleg met de minister van Omgeving is intussen opgestart.

Het is positief en belangrijk om mee te geven dat toegankelijkheid in de strategische visie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen onder de noemer van 'inclusief samenleven' wordt benoemd als een van de tien kernkwaliteiten voor ruimtelijke ontwikkeling. Tijdens de hoorzitting in het Vlaams Parlement werden verschillende suggesties gedaan om de toegankelijkheidsregelgeving en de toepassing ervan te verbeteren. Samen met minister Zuhair Demir gaat de minister met deze aanbevelingen aan de slag, dit in dialoog met de betrokken beleidsdomeinen en -sectoren. Men zal pragmatisch bekijken op welke manier de regelgeving voldoende ruimte kan laten om met creatieve en flexibele oplossingen te komen die het ontwerpconcept Universal Design vraagt.

Agentschap Inter

De samenwerkingsovereenkomst tussen Inter en de Vlaamse Regering regelt voornamelijk de praktische modaliteiten van samenwerking en financiering. Een aantal aanpassingen in de nieuwe samenwerkingsovereenkomst zullen de administratieve planlast beperken en de bepalingen in overeenstemming brengen met gewijzigde regelgeving (bijvoorbeeld de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën en de gewijzigde vennootschapswetgeving). De minister wil Inter versterken in haar maatschappelijke opdracht zodat het agentschap, nog meer dan vandaag het geval is, lokale besturen, andere beleidsdomeinen en -sectoren kan adviseren, begeleiden en eenvoudige concepten en technieken rond toegankelijkheid en Universal Design kan aanbieden.

3.5. Afgestemd en onderbouwd Gelijkekansen-, Integratie- en Inburgeringsbeleid

Coördinatie plan Samenleven

Op ambtelijk niveau ligt de coördinatie van het plan Samenleven uiteraard bij het Agentschap Binnenlands Bestuur, meer bepaald bij de afdeling Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering. De vroegere afzonderlijke plannen werden door de minister in elkaar geschoven, dit om de effectiviteit en de impact van het beleid te verhogen. In de plaats komt een meer gefocuste en geconcentreerde aanpak met een aantal sterke projecten die wezenlijk iets in positieve zin veranderen in Vlaanderen.

De nieuwe aanpak is op meer dynamiek en minder planlast gericht. Er werden tien doelstellingen vooropgesteld met daaronder een aantal acties in samenwerking met andere beleidsdomeinen. Voor de opvolging van het plan Samenleven binnen de andere beleidsdomeinen zal men werken met aanspreekpunten in de verschillende Vlaamse administraties in plaats van de huidige twee commissies. Dat is zeer werkbaar en overzichtelijk gezien het beperkt aantal plannen. Het decreet zal in die zin worden aangepast.

Voor het opzetten en opvolgen van de acties zal een gerichte samenwerking tussen de beleidsdomeinen worden opgezet, waarbij de structuur wordt aangepast aan de vereisten van het initiatief. De minister wil in het algemeen eerder gaan voor duurzaamheid en maximale impact in plaats van voor eenmalige ad-hoc-grepen. Het is dus de bedoeling dat veel van de opgestarte initiatieven ook voor de verdere legislatuur gefinancierd worden. De minister streeft naar robuuste acties die jaren lopen en duizenden mensen bereiken. Hij verwijst als voorbeeld naar de zomerscholen waarmee duizenden kinderen werden bereikt. Als men dat jarenlang volhoudt, verandert men iets in het leven van mensen.

De keuze voor de tien doelstellingen kan betekenen dat de minister de komende jaren zal verwijzen naar die focus als commissieleden aandacht vragen voor een nieuwe evolutie of trend in de samenleving. Hij zal er niet opeens zeventien of achttien doelstellingen van maken. De bedoeling is om de focus werkelijk op de uitdagingen te leggen. Hoe zorgt men ervoor dat meer kinderen een diploma halen? Hoe zorgt men ervoor dat meer kinderen met een beperking of migratieachtergrond naar het hoger onderwijs doorstromen? Hoe zorgt men voor meer gelijke kansen op de arbeidsmarkt? Het zijn dergelijke thema's waar de minister op wil inzetten ten einde daadwerkelijk een verschil te kunnen maken.

De acties worden bepaald in samenspraak met de andere beleidsdomeinen. In de huidige versie van het plan Samenleven vindt men al een aantal acties die vanaf 2020 met zekerheid worden gefinancierd en waarover er afspraken zijn met andere domeinen. Er bestaat ook een niet-exhaustieve lijst van mogelijke acties met opstart in 2021. Daarin kan men de richting zien die de minister uit wil. Hij wil tot

een nog scherpere afbakening komen. Men moet evolueren naar een robuuste sokkel van gedeelde prioriteiten waarrond gezamenlijk acties worden ontwikkeld. Het moeten geen honderd verschillende acties zijn maar wel heldere en eenvoudige acties die impact hebben op de samenleving. Bovendien moet men die impact kunnen monitoren en meten.

Stand van zaken samenwerkingsovereenkomsten agentschappen

De minister stelt dat de verschillende samenwerkingsovereenkomsten zich in verschillende fases bevinden. De samenwerkingsovereenkomst van het Vlaams Agentschap Integratie & Inburgering is intern goedgekeurd door het bestuursorgaan. Een dossier voor de Inspecteur van Financiën is in opmaak. Het dossier van de stedelijke agentschappen Atlas en In-Gent staat geagendeerd op de gemeenteraad van de steden van december. Het dossier voor de Inspecteur van Financiën is ook daar in opmaak. Het Agentschap Toegankelijk Vlaanderen is nog in overleg met ABB.

De samenwerkingsovereenkomst met het Huis van het Nederlands Brussel is nog in opmaak en moet nog worden besproken. Dit komt omdat er rekening gehouden moet worden met de beheersovereenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschapscommissie en het Huis van het Nederlands Brussel. Het dossier stond recent geagendeerd op de algemene vergadering van het Huis.

Stand van zaken Kruispuntbank Inburgering

Er wordt budget voorzien voor de aanpassingen van de KBI in het kader van de noodzakelijke aanpassingen ten gevolge van de hertekening van het Inburgeringsdecreet. Daarnaast wordt een bedrag van 5 miljoen euro specifiek voor de KBI uitgetrokken in het relanceplan Vlaanderen Veerkracht. De business case hiervoor wordt door het Agentschap Informatie Vlaanderen vanaf januari 2021 getrokken.

Agentschap Integratie en Inburgering: herstructurering, financiële situatie en audit

Er werd gevraagd hoe de herstructureringskost op de begroting van het agentschap wordt opgevangen. De minister antwoordt dat de herstructureringskosten in 2018 met een eenmalige toelage werden gefinancierd. Vanaf 2019 zijn de effecten van de herstructurering zichtbaar, met name in de lagere personeels- en werkingskosten. Dit verklaart deels het positief bedrijfsresultaat in 2019 en deels het positief bedrijfsresultaat in (de projectie voor) 2020.

Er werd door Hannelore Goeman beweerd dat er een besparing van 2,6 miljoen euro op vooral asielmiddelen zou zijn doorgevoerd. De minister zegt dat het niet om een besparing gaat. In 2021 worden nog altijd asielmiddelen voorzien. Het gaat met name om 9,3 miljoen euro. Dat komt overeen met het aantal extra trajecten dat in 2019 werd gerealiseerd. In 2020 werd ook 9,3 miljoen euro voorzien plus 2,6 miljoen euro (totaal dus 11,9 miljoen euro). Met dat extra bedrag werden in 2020 opgestarte trajecten gefinancierd, maar ook nog een deel van de trajecten uit 2019.

De werkingskosten van het agentschap worden verminderd met 900.000 euro. Een van de voornaamste kostendrijvers in de werkingskosten van 2019 zijn de ICT-projecten, waaronder de overstap naar het ICT-netwerk van de Vlaamse overheid. Dit had gedurende een periode van zes maanden een dubbele kost tot gevolg voor het voorzien van werkplekken en netwerkomgeving. Deze kosten verminderden sterk in 2020, met zo'n 900.000 euro.

Stand van zaken aanpak van conclusies van de audits

De vaststellingen en aanbevelingen van de onderzoeksrapporten (visitatiecommissie, Rekenhof en IdeaConsult) zijn verwerkt in het ontwerp van ondernemingsplan van AgII. De gesprekken met het kabinet van de minister over dit ontwerp zijn lopende. Hij zal bijzondere aandacht besteden aan de wijze waarop het agentschap de conclusies uit de onderzoeksrapporten de komende jaren zal aanpakken.

Wat de verwijzing naar mismanagement en de wachtlijsten MO betreft, zegt de minister dat het agentschap sedert de aanstelling van de nieuwe algemeen directeur een nieuwe start nam. Het agentschap heeft zich wendbaar opgesteld tijdens de coronacrisis. Het is blijven inspelen op de noden van de klanten, heeft het crisiscentrum van de Vlaamse overheid ondersteund met meertalige communicatie en is digitaal aan de slag gegaan. Woorden worden omgezet in daden: het aanbod wordt gedifferentieerd, geflexibiliseerd en gemonitord. Het agentschap werkt ook actief mee aan het proces van vernieuwing van het hele inburgeringstraject. De minister zal de evoluties binnen het agentschap nauw blijven opvolgen.

Participatieorgaan

Op basis van de ingediende erkenningsaanvragen en de inhoudelijke beoordeling van ABB nam de minister op 9 november 2020 de beslissing om Join.Vlaanderen te selecteren als kandidaat-participatieorganisatie en het Minderhedenforum niet te selecteren. De selectie houdt in dat Join.Vlaanderen als kandidaat-participatieorganisatie een meerjarenplan moest indienen, waarover met de minister dan verder onderhandeld zou worden. Vervolgens zou de minister het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst aan de Vlaamse Regering voorleggen die over de erkenning van de participatieorganisatie zou moeten beslissen.

Op 16 november 2020 heeft het Minderhedenforum echter bij de Raad van State een vordering tot schorsing ingediend. Op 25 november 2020 heeft de Raad van State beslist om beide beslissingen, zowel de erkenning als de niet-erkenning te schorsen. De beslissing van de Raad van State betekent dat de lopende selectieprocedure juridisch on hold wordt gezet, waardoor er vanaf 1 januari 2021 geen participatieorganisatie kan worden erkend. De minister wil niet wachten op een uitspraak ten gronde van de Raad van State, want dit kan nog jaren duren.

Daarom heeft hij beide organisaties gevraagd om met elkaar in overleg te gaan. In de afgelopen twee weken heeft zijn kabinet met beide organisaties zowel afzonderlijk als tezamen overleg gepleegd. Beide organisaties zien in dat ze er alleen samen kunnen uitkomen. Er zitten immers heel wat complementariteiten in de twee erkenningsdossiers. De wil en de ambitie zijn aanwezig om die complementariteit uit te werken. Het gaat om een inspanningsverbintenis van alle partners en geen resultaatsverbintenis.

De minister zegt dat hij geen minister bevoegd voor Samenleven is geworden om alles bij het oude te laten. Zowel rechts als links vinden de partijen dat er werk moet worden gemaakt van een beter integratiebeleid. Tot op heden was dat beleid niet succesvol genoeg. Daarmee wil de minister zeker geen afbreuk doen aan het werk dat het Minderhedenforum de afgelopen jaren leverde. Maar hij wil ook niet in de status quo berusten en wil andere en betere wegen bewandelen. Er wordt nu te veel talent weggegooid, men slaagt er niet voldoende in voor iedereen dezelfde kansen te creëren, noch om de spanningen in de samenleving efficiënt aan te pakken.

De minister wil stoppen met de versnippering over een eindeloze reeks projecten. Hij wil heroriënteren naar een bundeling tot robuuste projecten zoals hierboven reeds geschetst. Hij wil een nieuwe aanpak ontwikkelen over het omgaan met

diversiteit. Dit is nodig omdat Vlaanderen fundamenteel verandert. Dat wordt door iedereen op het terrein erkend, ook door de mensen van het Minderhedenforum. Vlaanderen is superdivers geworden. De klassieke organisatiestructuur, gebaseerd op socioculturele achtergrond, vindt vandaag veel minder aansluiting bij de realiteit. Men moet naar een ander samenlevingsmodel gaan dat de Vlaamse realiteit van vandaag beter weerspiegelt.

De minister wil ook een participatieorganisatie die niet alleen actief is in de probleemstelling. Het moet ook een participatieorganisatie zijn die analyseert en bijdraagt aan de oplossing. Op dat vlak is er zeker verbetering denkbaar en mogelijk.

De minister herhaalt dat hij de komende jaren een beleid wil voeren waarbij de focus wordt gelegd op duurzame veranderingen op het terrein, niet door te schieten op alles wat beweegt, maar door te focussen op concrete dingen die men kan veranderen. Hij wil meer robuustheid in de methodieken creëren en alle actoren aan de oplossing laten samenwerken. Tevens wil hij de progressie van zijn beleid kunnen monitoren. Dat is nodig om zicht te hebben op de impact ervan op het terrein, zodat waar nodig kan worden bijgestuurd.

Het traject met de beide organisaties zal worden voortgezet in de hoop tijdens de volgende weken tot een gezamenlijk dossier te komen waarin alle initiatiefnemers zich kunnen vinden. Zo kunnen alle positieve krachten op het terrein elkaar vinden in een netwerk dat in functie staat van de beleidsdoelstellingen en de ambities van de minister.

Nominatim gefinancierde gelijkekansenorganisaties (subsidie 2021)

NVR	669.123 €
Cavaria	380.869 €
Cavaria Roze Huizen	297.361 €
Rosa	591.162 €
Grip	372.554 €
Ella	139.838 €
Furia	138.285 €
The Belgian Pride	25.896 €
Holebifoon/Lumi	41.433 €
TIP	117.477 €
Unia	828.179 €

Daarnaast is er ook een bedrag van ongeveer 600.000 euro voor projectoproepen inzake gelijke kansen. De oproep met deadline 1 oktober 2020 is in de fase van beslissing en leverde 54 aanvragen op die op ruime wijze inspelen op diverse aspecten van het gelijkekansenbeleid. De vraag overstijgt ruim de beschikbare middelen en er moet dus gekozen worden. Projecten die op de meest relevante wijze aan de diverse gelijkekansendoelstellingen uitvoering geven, zullen worden geselecteerd. De bekendmaking gebeurt via de websites van Gelijke Kansen, van ABB en via diverse nieuwsbrieven en mailings. Het gelijkekansenprojectkader blijft ook in 2021 en daarna doorlopen met deadlines op 1 mei en 1 oktober.

Monitoring gender en handicap

Momenteel wordt het gendersyntheserapport afgewerkt. Begin december 2020 wordt de lay-out van het rapport nog in orde gebracht. De specifieke publicatiedatum hangt samen met de onafhankelijke positie van de Vlaamse Statistische Autoriteit en wordt bijgevolg door hen bepaald. Het aangepaste ontwerprapport handicap is gepland voor december. De uiteindelijke oplevering (publicatie) is gepland in maart 2021. De verdere analyse van en het voortwerken op de rapporten volgt na de publicatie door de VSA.

Internationale aanpak

Uitwisseling en expertiseopbouw op basis van multilaterale organisatie en uitwisseling met andere landen (binnen en buiten de EU) en andere regio's blijft een belangrijke focus in functie van beleidsontwikkeling. Er wordt geregeld uitgewisseld met EU-lidstaten via het European Integration Network en andere netwerken.

Ook met de OESO zijn er regelmatig contacten. Het kader voor het onderzoek naar het integratiebeleid dat door de OESO zal worden uitgevoerd in Vlaanderen, is momenteel in onderhandeling. In de loop van december 2020 zal dit normaal gezien rond zijn.

Aan sommige landen die Sam Van Rooy vooruitschoof, neemt de minister liever geen voorbeeld, gelet op de omgang daar met de gelijke kansen, de regenbooggemeenschap, de democratische rechtsstaat en de onafhankelijkheid van de rechters. Een beleid in Vlaanderen moet worden gebaseerd op de principes van de rechtsstaat en op gelijke kansen.

Er kan zeker veel worden geleerd uit het buitenland. De minister denkt dan aan Nederland en de Scandinavische landen. Het voorbeeld van Oostenrijk en het beleid van dat land inzake de islam werd aangehaald. Maar de meeste aangehaalde aspecten betreffen federale bevoegdheden. Andere landen zijn overigens ook geïnteresseerd in wat er bij ons gebeurt.

4. Replieken van de commissieleden

Maike De Vreese wenst de minister veel succes met het vele werk voor de voorbereiding en de start van het nieuwe inburgeringsbeleid. Zij vindt ook dat het beleid moet focussen op de grote uitdagingen en op de projecten die daadwerkelijk een verschil maken, wat ook meetbaar moet zijn. Het zou haar interesseren of er al meer nieuws is over social impact bonds, maar dat kan later aan bod komen. Ze vraagt de minister om toch op alle schriftelijke vragen die ze vooraf stelde, een detailantwoord te geven.

Oostenrijk zal na de terreuraanslagen in Wenen de politieke islam strafbaar stellen, aldus *Sam Van Rooy*. In België is dat dan wel een federale bevoegdheid, maar de minister van Inburgering zou zich er minstens een voorstander van kunnen tonen door in de inburgeringstrajecten Oostenrijk als voorbeeldland aan te halen, met name aan wie uit een islamitisch land komt. Bij de haatmoord op Samuel Patty heeft de spreker trouwens gevraagd de Mohammedcartoons te laten zien tijdens de inburgeringstrajecten. De minister zegt dan wel dat geen probleem te vinden maar *Sam Van Rooy* vindt dat het verplicht moet worden.

De minister wil enkel kijken naar landen die kampen met dezelfde integratieproblemen als Vlaanderen, namelijk Zweden en Nederland. De spreker acht het beter te kijken naar landen die die problemen niet hebben zoals Hongarije en Polen. Hij vraagt hem niet een voorbeeld te nemen aan die landen voor het functioneren van de rechtsstaat of hun behandeling van de regenbooggemeenschap, maar wel voor het weren van moslimfundamentalisme. Hoe denkt de minister de identiteit vanuit de gedeelde sokkel van verlichtingswaarden te ontwikkelen bij de 70 procent van de Belgische moslims die vindt dat de regels van de Koran boven de seculiere wetten staan? Hij heeft geen antwoord gekregen op zijn vraag of het onderzoek naar geweld tegen mensen uit de regenbooggemeenschap, ook de afkomst, de cultuur en de religie van de daders nagaat, alsook hun drijfveren.

Sam Van Rooy verklaart al vijf jaar samen te leven met een biostatisticus uit Iran, een ware verrijking voor de samenleving zowel op cultureel als sociaal-economisch vlak, die in een groot farmabedrijf meewerkt aan een vaccin tegen corona. Hij

meent dan ook geen lessen te hoeven krijgen van Tom Ongena, die twittert dat de spreker fel van leer trekt tegen al wat moslim is en gesuggereerd zou hebben dat het allemaal extremistische nietsnutten zijn. Minister Bart Somers tweet dan weer dat Sam Van Rooy zich bezondigt aan hokjesdenken en mensen moet beoordelen op individuele kwaliteiten, niet vermeende groepskenmerken. Brecht Warnez heeft de tweet geliket, maar toen Sam Van Rooy hem erop wees dat het leugens waren, heeft hij daar niet meer op gereageerd. In zijn betoog heeft hij evenwel enkel wetenschappelijke cijfers geciteerd, namelijk dat een op de vijf moslims in Vlaanderen IS steunt. Hij hoopt dat de andere 80 procent de Europese en Vlaamse normen en waarden steunt, maar dat een deel de andere opvatting toegedaan is, is een groot probleem. Hij concludeert dat niemand tegenargumenten geeft, maar hem alleen maar aanvalt door hem woorden in de mond te leggen.

Orry Van de Wauwer beticht de spreker van haatspraak, een strafbaar misdrijf, zonder het precieze citaat te geven. Als hij dat echt meent, is het zijn burgerplicht om een klacht in te dienen. Anders moet hij stoppen met hem te belasteren. Het is trouwens een illusie te denken dat de parlementsleden met dergelijke uitspraken kiezers van het Vlaams Belang terugwinnen. Het zou natuurlijk kunnen dat Orry van de Wauwer het had over de tientallen korancitaten die Sam Van Rooy citeerde, die inderdaad oproepen tot het haten van en geweld tegen holebi's, ongelovigen, vrouwen.

De vernoemde Belgisch-Marokkaanse immunoloog staft net de argumenten van het Vlaams Belang, namelijk dat een vaccin enkel kan worden ontwikkeld in de Oost-Aziatische of in de Westerse cultuur van vrij onderzoek en vrije individuele ontwikkeling. In de Arabische en islamitische wereld zou zo iemand daar nooit toe komen. Voor mensen die daar wortels hebben, maar hier integreren en de westerse cultuur omarmen en eraan bijdragen, past alleen maar respect en applaus.

Hij vraagt Hannelore Goeman eens na te denken over haar bekentenis dat homo's ondertussen wellicht even onveilig zijn in Brussel als in landen van Oost-Europa. Hij vraagt haar de hand in eigen boezem te steken daar de socialisten het land decennialang geregeerd hebben en de doodsvijanden van holebi's massaal geïmporteerd hebben. Met het Vlaams Belang aan het roer zouden die wijken nooit onveilig geweest zijn, want de massa-immigratie en de islamisering van die wijken zou niet getolereerd zijn.

Hoewel Jeremie Vaneckhout van de screeningsdienst voor moskeeën geen staatsveiligheid bis wil maken, is dat bijna onvermijdelijk. Hij verwijst naar undercover-reportages in moskeeën, bijvoorbeeld in Denemarken, waar de meest gruwelijke preken van imams gefilmd worden. Dat is enkel te ontdekken door spionage en niet door een oppervlakkige screening.

De voornaamste kritiek van het Vlaams Belang is dat het inburgerings- en integratiebeleid te veel belastinggeld kost, bijna 100 miljoen euro per jaar. Sam van Rooy vraagt zich af wanneer de federale overheid eindelijk eens een migratiebeleid zal voeren dat selecteert aan de poort en armoezaaiers, kansarmen, moslimfundamentalisten massaal buitenhoudt. Dan zal er geen duur inburgerings- en integratiebeleid meer nodig zijn.

Hoe kan de Vlaming anders dan woedend worden dat er 250.000 euro uitgetrokken wordt voor gratis laptops voor inburgerende vreemdelingen en een paar weken later hetzelfde bedrag afgepakt wordt van de Brailleliga? Wie dat niet inziet, snapt nog altijd niet waarom het Vlaams Belang zo goed scoort: het onrecht dat eigen mensen op de laatste plaats komen. Hetzelfde geldt voor bvba Cirra, een interdisciplinaire expertengroep ter beleidsmatige ondersteuning van islamvraagstukken, wat de spreker wegzet als pure propaganda en draagvlakcreatie voor de islam. Hij vraagt de minister de kostprijs te herhalen.

Voor het aanpakken van haatzaaien en fake news, is minister Benjamin Dalle een ministerie van Waarheid aan het oprichten. De liberale ministergenoot Vincent van Quickenborne zal islamofobie vervolgen en bestraffen. Kortom, orwelliaanse toestanden. Het zal nog zo ver komen dat wie Sam Van Rooy, die zelf parlementaire bescherming geniet, citeert op Facebook of Twitter niet alleen gecensureerd wordt door het platform maar zich ook nog strafbaar stelt. Dat ze tot censuur overgaan, legt alleen maar bloot hoe radeloos de traditionele partijen zijn. Het Vlaams Belang zal zich tegen deze postmoderne Stasipraktijken blijven verzetten. De enige grens aan de vrijemeningsuiting is oproep tot geweld, al de rest is onderwerp van vrij debat. Daar zijn het Westen, Europa en Vlaanderen groot mee geworden.

Voorts blijft hij een groot probleem hebben dat niet alle nieuwkomers verplicht zijn om een inburgeringscursus te volgen. Daar staan allerlei Europese verdragen en mensenrechtentoestanden in de weg. Iedereen die hier komt, moet verplicht een inburgeringstraject volgen en wie niet slaagt, wordt het land uitgezet. In Gent worden de gevolgen van het politiek correcte gedoe over integratie en nieuwkomers duidelijk: bij gelijke kandidaten krijgt de allochtoon voorrang in het aanwervingsbeleid, een manifeste discriminatie tegen autochtone Vlamingen. Hoe kan minister Bart Somers, een zelfverklaard bestrijder van discriminatie, zulke flagrante discriminatie vergoelijken? Ook de N-VA heeft zich daar in de Gentse gemeenteraad fel tegen gekant. Anneleen Van Bossuyt concludeerde dat wie aangenomen wil worden, het best een hoofddoek opzet.

An Moerenhout begrijpt niet waarom de toegang tot maatschappelijke oriëntatie van het inburgeringstraject waar het expliciet gaat over normen en waarden, bemoeilijkt wordt. Het traject betalend maken en de vervoerskosten niet meer terugbetalen werpen drempels op, zeker voor de 60 procent inburgeraars die zelf beslist om al dan niet een traject te volgen. Bedoelt de minister met de monitoring ervan dat hij dat zal evalueren? Een tweede aspect is dat de doelgroep beperkt wordt: geen inburgering meer voor verzoekers van internationale bescherming van wie het verzoek nog in behandeling is. Van bepaalde categorieën daarvan wordt het overgrote deel erkend. Waarom ze dan niet vanaf de eerste dag de taal, waarden en normen eigen maken? Klopt het trouwens dat MO altijd deels digitaal is?

Vrijwillige taalhulp zijn in bepaalde situaties een optie maar niet altijd. Bij gevoelige gesprekken moet het recht op privacy van de inburgeraar gewaarborgd worden. De overheid moet kunnen controleren of er accuraat vertaald wordt. Dat zijn net de redenen waarom het sociaal tolken in het leven geroepen is. De inburgeraar moet niet betalen voor sociaal tolken zolang het traject loopt. In zijn nota aan de Vlaamse Regering citeert de minister de Inspectie van Financiën die zegt dat de inburgeraar zelf moet aantonen dat hij een traject volgt. Moet een inburgeraar die met spoed in een ziekenhuis opgenomen wordt eerst kunnen bewijzen dat hij een inburgeringstraject volgt vooraleer hij een sociaal tolk kan krijgen?

De spreker juicht het grote aantal geïnteresseerden voor de proeftuinen toe. De twintig proeftuinen worden bekostigd met budget van het Agentschap Inburgering en Integratie. Vervolgens worden de lokale besturen regisseur, maar ze kunnen wel een beroep doen op organisatorische maar niet op financiële hulp van het agentschap. Een goede buddywerking in alle steden en gemeenten vergt echter ook financiële steun van Vlaanderen. Waar gaat de minister het geld daarvoor halen?

Ze vindt het positief dat met de twee partijen gezocht wordt naar een compromis over het nieuwe participatieorgaan. Ook al wil de minister terecht niet alles bij het oude laten, ze vraagt met klem de twintigjarige expertise van het Minderhedenforum niet verloren te laten gaan.

Hannelore Goeman start met een positieve noot voor de lgbtqi-gemeenschap in Hongarije: een Hongaars Europarlementslid is recent op een illegaal seksfeest in Brussel betrapt. Hoewel ze blij is met de uitgebreide gedachtewisseling over de plannen van de minister, blijft ze betreuren dat heel wat details van de verplichte betalende inburgering nog onduidelijk zijn. De minister wil de waarden explicieter aan bod brengen in de cursus maatschappelijke oriëntatie. Over het belang van de waarden is iedereen het eens en het parlementslid acht het een goede zaak dat de minister onderwijsdoelen wil opstellen. Ze gelooft echter niet dat waarden kunnen getest worden. Dat is een symboolingreep zonder meerwaarde.

Ze heeft nog geen antwoord gekregen op haar vraag over wat er gebeurt als een inburgeraar niet slaagt voor de taaltesten. Voor een nieuw examen moet hij betalen, maar moet dat ook voor extra lessen? Moet wie ingeschreven is als werkzoekende op eigen kracht een taalniveau B1 verwerven en desnoods zelf taalcursussen betalen? Op welke goede alternatieven voor het OCMW voor wie cursus en examen niet kan betalen, doelt de minister? Van de meerwaarde van betalende cursussen is ze nog steeds niet overtuigd, niet voor verplichte noch voor niet-verplichte inburgeraars. Ze blijft denken dat een groot deel dan zal afhaken. Het is goed dat de minister de zaak wel wil monitoren. Sp.a zal met hem de zaak in de gaten houden.

Het beperken van sociale tolken tot wie aan het inburgeren is, kan de menswaardigheid in het gedrang brengen van zij die dan misschien wel niveau A2 hebben maar nog niet in staat zijn zelfstandig privacygevoelige of technische gesprekken te voeren. Vrijwilligers alleen zullen niet volstaan. De minister wil dan wel een eenvoudig systeem zodat mensen kunnen aantonen dat ze inburgeraar zijn, maar blijft daar vaag over. Voorts rest de vraag wie het zal betalen. De minister zegt dat de gebruikersoverheden zullen financieren, maar in de begroting Welzijn zijn daar nog geen middelen voor opzijgezet. Worden daar dan middelen voor vrijgemaakt bij de begrotingsaanpassing?

Ook *Hannelore Goeman* heeft vragen bij de verankering van de vierde pijler, op zich wel een goede zaak. Worden er voldoende middelen voor vrijgemaakt? Ze heeft voorts niet begrepen hoe de kosten van de herstructurering, meer dan 13 miljoen euro, zullen worden ondervangen in de boekhouding van het agentschap. Waar in de begroting staan de eenmalige toelages waar de minister het over heeft? Zijn ze gewoon in de post voor het agentschap toegevoegd? Over hoeveel gaat het precies? Voorts zegt de minister dat het wordt stopgezet. Kan hij daar nog wat meer uitleg bij geven?

Ze is benieuwd naar de gevolgen van de schorsing van de erkenning voor Join.Vlaanderen. Wordt er een nieuwe procedure opgestart? Vervalt de timing dat de participatieorganisatie dertig dagen heeft om een digitaal meerjarenplan in te dienen? Wat wordt de rechtsgrond voor de erkenning van de participatieorganisatie? Wouter Van Bellingen gunt het Minderhedenforum wel een plaats aan tafel, maar vindt dat Join.Vlaanderen de regie moet behouden. Vindt de minister dat de regierol door de schorsing komt te vervallen? Wat is de algemene impact van de uitspraak van de Raad van State? Ze betreurt de manier waarop een en ander gelopen is maar hoopt op een oplossing waarbij de expertise van het Minderhedenforum niet verloren gaat en er tegelijk nagedacht wordt over nieuwe, actiegericht en innovatieve manieren om nieuwe groepen te bereiken.

Orry Van de Wauwer vult aan dat het Hongaars Europarlementslid op een seksfeest met alleen maar mannen was. Dat parlementslid schreef overigens mee aan de nieuwe grondwet van Hongarije om "het huwelijk als instituut tussen een man en een vrouw te beschermen". Hopelijk is er hier sprake van voortschrijdend inzicht.

Hij kijkt uit naar alle initiatieven die de minister zal nemen, onder meer voor de toegankelijkheid en de robuuste doelstellingen van het plan Samenleven. Het kan alleen maar de uitvoering ten goede komen dat het plan Gelijke Kansen in het plan Integratie ingeschoven wordt. De minister heeft voorts een paar keer terecht het belang benadrukt van duurzame acties die resultaat opleveren.

5. Aanvullende antwoorden van de minister en slotbeschouwingen

Minister *Bart Somers* zegt blij te zijn met de steun en de inhoudelijke opmerkingen, ook al is hij het niet met alles eens, en met de open discussiehouding van de meeste parlementsleden. Hij is zich bewust van het vele werk dat voor hem ligt. Hij zal erop toezien dat alle vooraf gestelde ingediende vragen in detail beantwoord worden.

In het radicaliseringsbeleid zal uiteraard benadrukt worden dat elke vorm van extremisme (islamitisch, links, rechts of anderszins), haatprediking en andere strafrechtelijke feiten hier niet aanvaard worden. Hongarije doet meer en meer net datgene wat Sam van Rooy nogal gemakkelijk de islamgemeenschap verwijt: openlijke agressie tegen de regenbooggemeenschap, uitholling van de vrouwenrechten door het propageren van de vrouw-aan-de-haard en het extreem bemoeilijken van abortus, uithollen van de rechtstaat, onder meer van de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht. Hongarije mag dan een meer homogene samenleving zijn, het levert net het bewijs dat extremisten en populistten dan maar nieuwe vijanden ontdekken, nieuwe groepen viseren en onderdrukken op zoek naar een grotere zuiverheid, naar een nog grotere homogeniteit.

Het onderzoek naar geweld tegen homo's zal zowel het daderprofiel als het slachtofferprofiel onder de loep nemen. Circa krijgt 85.000 euro. De minister besteedt inderdaad 250.000 euro, maar niet aan laptops maar aan chrometops die in bruikleen gegeven worden. Er wordt onderzocht of daarvoor ook een huur zal moeten worden betaald. Het geld wordt opgebracht door efficiëntiewinsten ten gevolge van digitalisering. Het is niet zo dat er elders middelen weggenomen worden. Het integratiebeleid dat ervoor zorgt dat mensen bijdragen aan de samenleving en dat het samenleven harmonieuzer wordt, waar iedereen, allochtoon en autochtoon bij wint, wordt efficiënter. De vergelijking met de Brailleliga is oneerlijk, want die valt niet onder het gelijkekansenbeleid maar onder de bevoegdheid van minister-president Jan Jambon. Sam Van Rooy wijst hij erop dat hij het vrij verkeer van personen binnen de Europese Unie van tafel veegt door zijn uitspraak dat Europa Vlaanderen niet mag verhinderen om de Europese ingezetenen tot een inburgeringscursus te verplichten.

De minister zal monitoren en evalueren of het betalend maken van inburgeringscursussen rechthebbenden afschrikt. De inschrijvingsgelden zijn echter realistisch en vergelijkbaar met de inschrijvingsgelden voor een opleiding aan een centrum voor volwassenenonderwijs. Ook mensen die les volgen aan een centrum voor volwassenenonderwijs kunnen het inschrijvingsgeld soms moeilijk opbrengen. Aan de oplossingen voor wie de cursussen niet kan betalen, wordt nog gewerkt.

Dat verzoekers om internationale bescherming geen toegang meer krijgen tot de cursussen, is het logische gevolg van een consequent beleid: zolang iemand niet erkend is of verblijfspapieren heeft, is het niet logisch dat die persoon een inburgeringscursus kan volgen, dat zou valse hoop geven. Zodra iemand erkend is, kan dat wel.

Het is niet zo dat elke cursus maatschappelijke oriëntatie minstens voor een deel digitaal gegeven wordt. Bij de intake worden de digitale vaardigheden van de cursist gecheckt en wordt de keuze gemaakt tussen een volledig, een blended en een louter klassikaal traject. De laatste groep krijgt sowieso een initiatie digitale

vaardigheden. De minister vindt het belangrijk dat nieuwkomers kennisnemen van de grondwaarden en de basisprincipes van de samenleving, niet op universitair niveau, maar in het leven van elke dag. Ze moeten weten dat vrijheid van meningsuiting betekent dat andere mensen meningen mogen uiten die ze niet graag horen of die ze provocerend en zelfs beledigend vinden. Ze moeten ook weten dat het hier normaal is dat twee mannen hand in hand lopen en elkaar kussen, en dat mannen en vrouwen gelijk zijn. Uiteraard is er een aspect learning by doing en internaliseren aan verbonden, net daarom komt de vierde pijler er en worden mensen met een gelijk opleidingsniveau samengezet. De kennis alsook de praktische toepassing kan echter wel degelijk getest worden.

Wie niet slaagt in de taaltest niveau A2, moet niet meer betalen voor een cursus maar wel voor het volgende examen. Voor taalniveau B1 komt er een opleidingsaanbod. De proefprojecten van de vierde pijler, de buddyprojecten, zijn door Vlaanderen gefinancierd. Het doel is onder meer in kaart te brengen wat er voor nodig is, onder meer bij de lokale besturen. De VVSG buigt zich er al geruime tijd over. Veel gemeenten hebben al een sterk onthaalbeleid. Soms organiseren ze al soortgelijke zaken, soms moeten er acties geheroriënteerd worden. De minister wijst er voorts op dat inburgeraars in een beperkt aantal gemeenten in Vlaanderen terechtkomen. Jaarlijks zijn er ongeveer tienduizend verplichte inburgeraars, meer dan de helft komt terecht in een vijftiental gemeenten, vaak steden. Een zestigtal gemeenten heeft zich al geïnteresseerd getoond en gelooft dus in de vierde pijler. Een traject voor netwerking, om segregatie tegen te gaan, is uniek en heeft de potentie een politiek exportproduct te worden. Zonder andere verbinding in de samenleving vallen mensen natuurlijk terug op de eigen etnisch-culturele groep.

De verdere zogenaamde modaliteiten van het nieuwe inburgeringstraject worden nog op punt gesteld, in nauw overleg met de experts op het terrein. Daarover kan de minister dus nog niets zeggen.

De mogelijkheden van vertaalhulp worden nu bestudeerd; daarover zal de minister de komende weken en maanden meer duidelijkheid geven. Het agentschap zoekt voorts naar een eenvoudig systeem om aan te tonen dat iemand recht heeft op een sociaal tolk. Ook over de budgetten van de gebruikersoverheden lopen de gesprekken.

De minister zal, om het lopende proces niet in het gedrang te brengen, niet te veel meer zeggen over het participatieorgaan, maar ontkent ten stelligste dat hij geen respect heeft voor het Minderhedenforum. Na een jaar voorbereidingswerk merkt hij dat de inzichten op het terrein aan het rijpen zijn. Heel wat organisaties zoals Join.Vlaanderen en het Minderhedenforum begrijpen dat het tijd is voor een nieuwe aanpak, zonder evenwel tabula rasa te maken.

De Raad van State heeft de selectie van de participatieorganisatie geschorst, wat betekent dat de minister opnieuw een orgaan, hetzelfde of een ander, moet selecteren en de motivatie moet herschrijven. Bij wachten op de uitspraak ten gronde, heeft niemand belang. Omdat er geen kandidaat-participatieorganisatie aangeduid is, start de termijn om tot een meerjarenplan te komen niet. De minister heeft zelf de regie op de erkenningsprocedure. Zijn regie is er nu op gericht om het beste uit de twee organisaties samen te brengen, zonder evenwel een resultaatsverbintenis aan te gaan. Beide organisaties zijn bereid om daar op korte termijn ernstig werk van te maken.

Op de vraag over de herstructureringskosten zal de minister schriftelijk antwoorden. Hij besluit dat hij dankbaar is voor de steun voor zijn beleid van robuuste acties die daadwerkelijk een maatschappelijk verschil maken en meer doen dan papier produceren of een beperkte groep vooruithelpen.

Sam Van Rooy vindt de vergelijking van Hongarije met een islamitische samenleving tekenend voor de wereldvreemdheid van de minister van Inburgering en Integratie. Op sommige evoluties in Hongarije is er zeker kritiek te leveren. Net als bij eerdere gelegenheden meent hij dat zijn woorden worden verdraaid. Hongarije is op een aantal terreinen geen voorbeeld, inzake de rechtstaat, vrouwenrechten, holebirechten, maar kampt niet met de integratieproblemen waar België, Nederland en andere West-Europese landen mee kampen. Holebi's zouden in ieder geval Hongarije verkiezen boven landen als Turkije, Marokko, Iran, Pakistan, Qatar, Egypte of een aantal wijken in Brussel. Heel wat Nederlanders en Vlamingen emigreren trouwens naar Hongarije om verlost te zijn van de massa-immigratie en de islamisering. Ook op Japan kan wel wat kritiek worden gegeven, geen westerse samenleving en een monocultuur, wat de spreker zelf wel een goede zaak vindt. Japan heeft geen enkele jihadaanslag, kent geen gevallen van genitale verminking van vrouwen, heeft geen wijken zoals in Borgerhout of Molenbeek, geen wijken waar holebi's zich onveilig voelen omdat ze worden bespuwd en lastiggevallenen. Japan wil net als Hongarije zijn cultuur en eigenheid bewaren. Daar valt kritiek op te geven maar ze zijn in openheid en leefbaarheid veruit superieur aan de landen in de islamitische wereld, zelfs voor minderheden en vrouwen. Hij vraagt oog voor de verhoudingen en de verschillen. Hongarije is Somalië niet, Marokko is niet Japan.

De schotten tussen ministers en hun bevoegdheden noemt hij spelereien waar geen Vlaming iets aan heeft. Uiteindelijk is het allemaal belastinggeld. Het zal hem worst wezen of de 250.000 euro teruggewonnen wordt door efficiëntiewinsten. Het geld had moeten besteed worden aan de Brailleliga en niet aan Chromebooks voor inburgeraars. De andere commissieleden maar ook de minister negeren totaal de conclusies van de studie van de Nationale Bank die volgens de spreker de kern van de zaak zijn: over de volledige levensloop brengt een autochtoon de economie gemiddeld 63.000 euro op, een allochtoon van de eerste en tweede generatie kost de economie gemiddeld respectievelijk 200.000 of 83.000 euro. Dat is wat demograaf en wiskundige Jan van de Beek berekend heeft. De Nationale Bank heeft zelf niet de volledige levensloop in ogenschouw genomen, wat tot foute conclusies leidt. Zolang de roekeloze ongecontroleerde massa-immigratie aanhoudt, zal het budget voor inburgering en integratie blijven stijgen. Daar zal het Vlaams Belang zich tegen blijven verzetten. De partij neemt een voorbeeld aan landen als Hongarije en Japan die hun cultuur en samenleving wel afschermen tegen ongecontroleerde massa-immigratie.

Minister *Bart Somers* merkt dat *Sam Van Rooy* zich de hele tijd bezondigt aan wat hij anderen verwijt: woorden verdraaien en uit de context rukken. De minister heeft Hongarije niet vergeleken met Somalië. Dan gaat het plots over Japan, morgen allicht over Mars. Het is moeilijk om zo ernstig te discuten. Volgens *Sam Van Rooy* zou een holebi liever in Hongarije dan in België wonen. Voor de minister is het duidelijk waar het overgrote deel van de holebi's zou voor kiezen. In ons land kunnen ze trouwen, kinderen adopteren, worden ze niet door de overheid gemarginaliseerd, zijn er geen gemeenten die zich holebivrij verklaren. België is een toonbeeld van progressiviteit op dat punt.

Sam Van Rooy neemt hier en daar wel wat afstand van Hongarije en Polen, maar zodra het mogelijk is zit zijn partij te koketteren met de leiders van die landen. Op andere momenten worden ze, zij het selectief, aangehaald als voorbeeldland. Het Vlaams Belang kan het zich uiteraard niet meer permitteren om over holebi's te praten zoals de partij dat in de jaren 90 en 2000 deed, al zien sommige van zijn leden holebi's nog steeds als een gemarginaliseerde groep.

Ook vrouwen zijn niet beter af in Hongarije of Polen, waar vrouwenrechten met de voeten getreden worden, waar ze geen abortus kunnen hebben tenzij hun leven in gevaar is en zelfs dan wordt er nog over gediscuteerd. België heeft nog werk inzake

de gelijkheid van man en vrouw, maar staat in ieder geval veel verder. Elke geëngageerde burger, ook van oppositiepartijen, gedijt beter in een samenleving die de rechtstaat respecteert.

Al die excessen gebeuren net in een homogene samenleving. Het probleem is de ideologie. De ideologie en levenshouding van sommige mensen met een moslim-achtergrond is niet compatibel met onze samenleving, maar dat geldt ook voor die van Victor Orban. De minister vergelijkt dus Hongarije helemaal niet met Somalië maar viseert de daar gevoerde politiek om mensen te marginaliseren, te criminaliseren en tot tweederangsburgers te maken.

Elke euro die aan integratie en inburgering wordt gespendeerd, is er voor Sam van Rooy eentje te veel. Wat ook de regels zijn, in elke samenleving zijn er nieuwkomers. Zelfs Sam Van Rooy pleit voor selectieve migratie. In elk systeem is er dus een integratie- en inburgeringsbeleid nodig. Dergelijk effectief beleid brengt op voor de samenleving: mensen passen zich sneller en beter in de maatschappij in en kunnen dus sneller en effectiever bijdragen aan de economie. De minister voert enkele wijzigingen door om het beleid nog efficiënter te laten verlopen. Er gaat nog te veel energie en geld verloren omdat mensen zich nog niet snel genoeg in de maatschappij inpassen, nog niet snel genoeg de handen uit de mouwen steken, nog te veel in een passieve situatie blijven hangen. De minister heeft trouwens geen geld van elders aangenomen, maar ervoor gezorgd dat de organisatie efficiënter wordt.

Sam van Rooy zegt dat de minister hem opnieuw selectief citeert, want hij heeft niet alleen Somalië maar ook heel wat andere islamitische landen uit diverse delen van de wereld opgesomd. De minister heeft wel degelijk gezegd dat Hongarije minstens evolueert in de richting van een islamitische samenleving zoals ook Somalië is: minder rechten voor vrouwen, minder vrije meningsuiting enzovoort. Hij wijst hem er enkel op dat het verschil nog gigantisch is.

De spreker noemt Hongarije en Polen helemaal geen voorbeeldlanden op alle terreinen. Hij heeft twee keer duidelijk gemaakt dat op die landen veel kritiek te geven is, maar dat er wel van te leren valt op het gebied van immigratie en integratie van minderheden. Zij hebben niet de problemen die België ondervindt met moslimfundamentalisme. Nieuwjaarsrellen die er vast ook dit jaar zullen zijn, zijn er daar niet. Radicale imams zijn er niet; duizenden salafisten die koranscholen oprichten om kinderen te indoctrineren met haat tegen de samenleving, evenmin.

III. Hr en Audit

1. Toelichting door de minister

De juiste persoon op de juiste plaats

In 2021 laat de *minister* drempels voor in- en doorstroomprocedures verder wegwerken, onder meer door het principe van 'niet nodeloos hertesten' toe te passen. Hij zet ook in op het verder versoepelen van diplomavooraarden, met een groeiende focus op talent en competenties om zo maximaal kansen te bieden aan de huidige en potentiële medewerkers.

Een vernieuwd loopbaan- en beloningsbeleid

Het traject van uniforme arbeidsvoorwaarden zal voor iedereen worden voortgezet. Het vernieuwd loopbaan- en beloningsbeleid is hiervan een aspect. Het belang van prestaties en competenties zal toenemen en het belang van anciënniteit zal afnemen.

In elke loopbaan worden digitale vaardigheden steeds belangrijker. Met het actieplan Iedereen Digitaal wil de minister de digitale vaardigheden van de personeelsleden in kaart laten brengen (meten is weten) en in opleidingen voorzien om de personeelsleden toekomstbestendiger te maken.

Leiderschap en de samenwerkende organisatie

Het voorbije jaar heeft men met de coronacrisis vastgesteld dat leiderschap (op afstand) veel uitdagingen heeft gekend en dat de organisatie veel nood had aan een uitgesproken spirit van samenwerking (bijvoorbeeld medewerkers met angst en verlies in een thuissituatie, thuiswerken in combinatie met kinderen in afstands-onderwijs, combinatie arbeid en gezin die vervaagt maar ook opportuniteiten heeft enzovoort). Het is de bedoeling om te leren uit deze periode om er sterker uit te komen en nog meer in te zetten op een organisatie die gericht is op samenwerking, over beleidsdomeinen heen. Men wil ook inzetten op meer mobiliteit bij managementfuncties waardoor jonge managers blijvend worden uitgedaagd om te ontwikkelen.

Samenwerken in diversiteit

2021 is het eerste jaar dat uitvoering zal geven aan het nieuwe strategisch gelijkheids- en diversiteitsplan 2021-2025. De dienst Diversiteitsbeleid zal zich als expertisecentrum verder inzetten op de ondersteuning van de entiteiten om te komen tot een sterk en inclusief diversiteitsbeleid.

Verder wegwerken van drempels in processen van rekrutering en selectie is een belangrijke doelstelling binnen het Vlaamse diversiteitsbeleid. Een nauwe samenwerking tussen de dienst Diversiteitsbeleid en het selectiecentrum van AgO moet leiden tot de realisatie van deze doelstelling.

Gemeenschappelijke hr-dienstverlening

In 2021 zal de gemeenschappelijke hr-dienstverlening door de administratie verder worden uitgebouwd. Onder meer rekrutering en selectie, leren en ontwikkelen, en ziektecontrole worden steeds meer centraal beheerd. Het aanbieden van deze gemeenschappelijke hr-dienstverlening zorgt ervoor dat efficiëntiewinsten kunnen worden geboekt en dat de entiteiten zich maximaal kunnen focussen op hun kerntaken.

Audit

In 2021 zullen voor de Vlaamse administratie naast de thema-audit inzake informatieveiligheid een aantal aspecten rond digitale veiligheid en beschikbaarheid van systemen en data worden onderzocht.

Bij de uitbouw van het organisatiebreed risicomanagement zullen de bevindingen van Audit Vlaanderen inzake het risicobewustzijn van de Vlaamse overheidsorganisaties tijdens deze coronacrisis en de veerkracht en wendbaarheid om te anticiperen op veranderingen, meegenomen worden.

Interbestuurlijke audits zullen als hefboom dienen voor effectiviteits- en efficiëntiewinsten. De afstemming tussen de verschillende audit- en controleactoren wordt geoptimaliseerd.

2. Vragen en opmerkingen van de commissieleden

2.1. Tussenkoms van Brecht Warnez

Brecht Warnez zegt dat de coronacrisis de werking van de Vlaamse overheidsdiensten in een digitale versnelling heeft geduwd. Telewerken kreeg ook bij de Vlaamse overheid een boost. En net zoals dat in verschillende private bedrijven het geval zal zijn, zal thuis- en telewerken ook bij de overheid een grotere plaats blijven innemen. Hoe zal er voort ingezet worden op telewerken? Heeft de minister daarover een structureel beleid in ontwikkeling? Zal de minister dat bij alle diensten van de Vlaamse overheid promoten? In welke zin zal hij de visie op 'Het Nieuwe Werken' bijsturen rekening houdend met de ervaringen van de coronacrisis?

In 2020 werkte het Agentschap Overheidspersoneel aan een overkoepelende personeelsbehoefteplanning. Daarvoor werd een implementatieplan opgemaakt. Hoe werd die oefening aangepakt? Welke cruciale vragen werden daarbij gesteld en waarom? De minister wil met gerichte acties uitvoering geven aan dat implementatieplan. Over welke gerichte acties gaat het?

Het traject naar de harmonisering van de arbeidsvoorwaarden voor alle personeelsleden zal voortgezet worden. Die evolutie naar één juridische vorm van tewerkstelling is een ambitieuze maar terechte doelstelling. Mensen die dezelfde taken in een organisatie uitvoeren, horen dat aan dezelfde arbeidsvoorwaarden te doen. Overleg werd opgestart met de vakorganisaties. Welke knelpunten komen in dat overleg naar voren? Hoe en wanneer denkt de minister dit project af te ronden? Wat zijn de stappen daarnaartoe?

Het vernieuwd loopbaan- en verloningsbeleid is een van de vijf sporen in de ambitie om te evolueren naar een juridische vorm van tewerkstelling. Daarbij zal het belang van prestaties toenemen en dat van anciënniteit verminderen. Over dat vernieuwd loopbaan- en beloningsbeleid wordt evenwel al meerdere jaren gesproken. Wat is de stand van zaken? Welke knelpunten heeft de minister ervaren? Is het de bedoeling dat dergelijk vernieuwd beloningsbeleid past binnen het huidige budgettaire kader of komen er extra middelen?

De minister zal het evaluatieproces van de topambtenaren screenen en optimaliseren. Hoe zal hij dat aanpakken? Welke aspecten van dat evaluatieproces zijn volgens de minister aan optimalisering toe? Daarnaast wil de minister de mobiliteit van het management verhogen. Mobiliteit kan leiden tot nieuwe inzichten, tot nieuwe methoden en maakt dat leidinggevenden een beter inzicht krijgen op het functioneren. Het parlementslid suggereert uitwisselingen van managers tussen overheidsdiensten en de private sector. Wordt die mogelijkheid onderzocht? En ziet de minister mogelijkheden en voordelen in mobiliteit tussen Vlaamse overheidsdiensten en diensten van de lokale besturen?

Een terugkerend probleem is tewerkstelling van personen met een handicap of een chronische ziekte. Werk is belangrijk om zich aanvaard te voelen in de samenleving en om een zelfstandig leven op te bouwen. De Vlaamse overheid haalt het streefpercentage van 3 procent voor de tewerkstelling van personen met een beperking niet. Het aandeel personen met een handicap dat jarenlang op 1,4 procent bleef hangen, is de laatste jaren wel toegenomen tot 1,8 procent. Welke verdere maatregelen zal de minister nemen om het percentage personen met een handicap in overheidsdienst te verhogen?

2.2. Tussenkoms van An Moerenhout

An Moerenhout toont zich namens Groen bezorgd om de slagkracht van de Vlaamse overheid na de opeenvolgende besparingsrondes. Corona heeft aangetoond dat de

ambtenaren wendbaar zijn, maar ook dat stelselmatig besparen zich wrekt. Op welke manier wil de minister, ook in coronatijden, meer resultaten boeken op het gebied van welzijn voor de medewerkers? Welke meetbare doelstellingen moeten daarvoor gehaald worden?

Wat zijn de doelstellingen van het diversiteitsplan 2021? Waarom is dat nog niet publiek beschikbaar? Hoe wil de minister op korte termijn tot een sectoraal akkoord voor de diensten van de Vlaamse overheid komen? Waarom werd er in 2020 geen vooruitgang geboekt? Vindt de minister het een goeie zaak dat Audit Vlaanderen steeds minder opdrachten in eigen beheer kan uitvoeren en eerder als aankoop-centrale functioneert? Welke concrete stappen wil hij zetten rond het concept single audit? Welke diensten of actoren zullen hierdoor geïmpacteerd worden?

2.3. Tussenkost van Kurt De Loor

Kurt De Loor zegt te willen streven naar een sterke moderne overheid met sterke ambtenaren en een effectieve en efficiënte dienstverlening. Dat vergt evenwel een permanente investering in opleiding en ontwikkeling, alsook de optimale inzet van medewerkers. In de coronacrisis is de noodzaak van een sterke overheid eens te meer gebleken. Gelukkig was er al ervaring met telewerken. Het is goed dat er ook in het relanceplan ingezet wordt op de digitalisering van de Vlaamse overheid, onder meer met opleidingen van medewerkers. Hij vraagt om ook andere aspecten zoals het welzijn en het contact onder collega's niet uit het oog te verliezen.

De minister wil in 2021 sterker inzetten op de digitalisering van de dienstverlening van het Agentschap Overheidspersoneel. Welke initiatieven passen in de digitale roadmap? De minister stimuleert en cultiveert enerzijds een amalgaam aan arbeidsrelaties (statutair, contractueel, consultancy, freelance, uitzendarbeid) maar toch acht hij een kader nodig om oordeelkundig om te gaan met hybride arbeidsrelaties en diverse tewerkstellingsvormen. De spreker vindt het voorts een goed idee om op (employer) branding in te zetten, maar de minister moet er vooral voor zorgen dat de overheid een sterk product blijft, een goede werkgever en een sterke dienstverlener. De besparingen hebben daar geen deugd aan gedaan.

De minister voegde in februari 2020 het bewijs van beroepskwalificaties op basis van het EVC-decreet van 26 april 2019 toe aan de algemene aanwervingsvoorwaarden. Is daar al een impact van te merken? Is de oplijsting van de knelpuntfuncties ondertussen geactualiseerd?

Om een werkgever aantrekkelijk te maken, moet het statuut van de werknemers goed zijn. Bij het streven naar uniforme arbeidsvoorwaarden moeten de werknemers de huidige voordelen kunnen behouden en de uniformisering moet steeds in hun voordeel zijn. Eén juridische vorm van tewerkstelling op basis van een arbeidsovereenkomst betekent het afschaffen van de statutaire functies. De vaste benoeming is in het leven geroepen om de werknemers te beschermen tegen de willekeur van de politiek. Ook nu moet bij een politieke ommezwai het goed functioneren van de overheid verzekerd blijven en de werknemers beschermd. Een van de verschillen tussen statutairen en contractuelen is trouwens de regeling van het ziekteverlof. Hoe verloopt het overleg met de vakbonden hierover?

Sp.a is van mening dat het personeelsbestand van de Vlaamse overheid een afspiegeling moet zijn van de diverse samenleving. De overheid heeft niet alleen een voorbeeld- maar ook een voortrekkersrol. De voorbije jaren zijn de streefcijfers voor vrouwen in top- en middenkader, voor personen met een handicap of een chronische ziekte niet gehaald. Voor personen met een buitenlandse afkomst wel, maar dan enkel door een aanpassing van de definitie. Sp.a maant de minister aan tot een ambitieuzere aanpak. Of laat hij de streefcijfers los?

Bij het begrotingsartikel over de lonen van personeelsleden van het Agentschap Overheidspersoneel is er een bijstelling van -156.000 euro ten gevolge van efficiëntie- en kerntakenwinsten. Kan de minister daar wat meer uitleg over geven?

De coronacrisis heeft een invloed gehad op de werkzaamheden van Audit Vlaanderen, met onder meer verschuivingen in de planning tot gevolg. Het parlementslid hoopt dat het agentschap niet te veel vertraging heeft opgelopen. Door zijn toedoen wordt de Vlaamse overheid immers een sterkere dienstverlener. Audit Vlaanderen en het Agentschap Overheidspersoneel zullen volgens de minister meer structureel samenwerken voor de sensibiliserende en onderzoekende aspecten van risicomangement en de organisatiebeheersing van de entiteiten. Hoe verloopt die samenwerking? Is er daarvan al een eerste evaluatie? Zo ja, wat zijn de resultaten?

3. Antwoorden van de minister

Overkoepelende personeelsplanning

De *minister* stelt dat er begin dit jaar zes doelstellingen zijn bepaald voor dit project waarvoor de actielijnen voor 2021-2024 nog worden uitgezet. Tegen het einde van dit jaar zullen er een visienota en een concreet actieplan liggen. Men werft geen profielen extern vooraleer men de mogelijkheden op de interne arbeidsmarkt heeft onderzocht. Men begeleidt potentials in loopbaanpaden (traineeships) en brengt potentieel in kaart (talentpools). Men werft toekomstige vervangingsbehoeften proactief aan en heeft zicht op het ecosysteem. Men faciliteert mobiliteit en herplaatsing, volgt de besparingsdoelstellingen op, heeft aandacht voor diversiteit.

Met de zes doelstellingen is men een consultatieronde gestart bij de klanten, namelijk de entiteiten van de Vlaamse overheid. Concreet is het Strategisch HR-Platform geconsulteerd en is er een interactieve sessie georganiseerd voor de HR Business Partners (HRBP's). De actiepunten zijn herwerkt op basis van de feedback van de HR Business Partners. Hierdoor is er ook een prioritaire set van acties naar voor gekomen waar AgO, samen met de entiteiten mee aan de slag zal gaan. Het is van groot belang dat dit project in goede samenspraak met de HRBP van de verschillende entiteiten verloopt. Door de betrokkenheid van de klanten wordt draagvlak gecreëerd.

Versoepeling diplomavereisten

Zoals vermeld in de Beleids- en Begrotingstoelichting voor 2021 voegde de minister het bewijs van beroepskwalificaties op basis van het EVC-decreet van 26 april 2019 toe aan de algemene aanwervingsvoorwaarden. Deze wijziging werd doorgevoerd met een besluit van de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 tot wijziging van het Vlaams personeelsstatuut. De wijzigingen die betrekking hebben op de invoering van het bewijs van beroepskwalificatie, zijn in werking getreden op de eerste dag van de maand volgend op de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering, dus op 1 augustus 2020. De inwerkingtreding van deze wijziging is te recent (3,5 maanden) om de impact reeds te kunnen evalueren.

Actualisering knelpuntfuncties

Het ministerieel besluit van 15 juni 2009 bepaalt momenteel de knelpuntfuncties voor de diensten van de Vlaamse overheid. Er is een nieuw ministerieel besluit opgesteld dat het huidige ministerieel besluit inzake de knelpuntfuncties zal actualiseren. Op 16 november 2020 werden de onderhandelingen met de vakorganisaties over dit nieuwe ministerieel besluit afgesloten. Vervolgens werd het advies van de Raad van State op 30 kalenderdagen gevraagd. Aangezien het advies van de Raad van State de laatste stap in de procedure is, moet een inwerkingtreding van de geactualiseerde lijst begin 2021 mogelijk zijn.

Nieuw beloningsbeleid

De minister wil niet op de feiten vooruitlopen. Het nieuwe loopbaan- en beloningsbeleid is een onderdeel van een veel groter traject. In de beleidsnota 2019-2024 Hr-beleid en Audit Vlaamse Overheid is een van de strategische doelstellingen om verder werk te maken van uniforme arbeidsvoorwaarden voor alle personeelsleden. In de evolutie hier naartoe onderscheidt men vijf sporen: contractualisering, loopbaan- en beloningsbeleid, ziekteregeling, pensioen en ontslagregeling. Deze vijf sporen worden als een geheel bekeken om een modern hr-beleid uit te bouwen. Beslissingen zullen telkens worden bekeken vanuit het oogpunt van zowel de huidige groep van contractuelen en statutairen als de toekomstige groep van personeelsleden.

Er zullen hieromtrent onderhandelingen gevoerd worden met de vakorganisaties. In maart 2020 was een informele gespreksronde met de representatieve vakorganisaties opgestart, die wegens de lockdown ten gevolge van de coronacrisis tot nader order is opgeschort. Momenteel kan de minister geen uitspraken doen over knelpunten omdat de gesprekken binnenkort terug zullen opstarten, informeel eind dit jaar en formeel in 2021.

Evolutie naar één juridische vorm van tewerkstelling

De bepalingen in het VPS en de deontologische code met betrekking tot de rechten en plichten gelden voor zowel contractuele als statutaire personeelsleden. Voor zowel ambtenaren als contractuele personeelsleden wordt gewerkt met de PLOEG-cyclus, de term die de Vlaamse overheid gebruikt voor 'prestatiebeheer'. Dit betekent dat ook contractuele medewerkers doelstellingen formuleren in overleg met hun collega's en/of leidinggevend. Tijdens een jaarlijks evaluatiegesprek wordt teruggeblikt op het voorbije jaar en de balans opgemaakt. Van daaruit worden weer nieuwe doelstellingen voor een nieuw jaar afgesproken.

Versterken van het welzijnsbeleid

Zoals de voorgaande jaren wil de minister sterk inzetten op het versterken van het welzijnsbeleid en werkbaar werk binnen de Vlaamse overheid. De administratie voorziet verschillende tools om het ziekteverzuim en de stress op de werkvloer terug te dringen en te werken aan werkbaar loopbanen. De minister vermeldt het actieplan stress en burn out, de pool van veerkrachtcoaches, raamcontracten door AgO voor het implementeren van een welzijnsbeleid en het sensibiliseren rond welzijn, de lancering van het aanbod loopbaan in eigen handen, het dashboard welzijn enzovoort. Er zijn dus verschillende concrete sporen die kunnen bijdragen tot een versterkt welzijnsbeleid.

Men werkt een vernieuwde visie op welzijn op het werk uit die vertrekt vanuit een preventief welzijnsbeleid en waarbij de focus verschuift van controle naar dialoog over de werkeisen en hulpbronnen op de werkvloer en de gedeelde verantwoordelijkheid. De implementatie van dit beleid wordt gefaciliteerd via het creëren van een breed draagvlak binnen de Vlaamse overheid en het ontwikkelen van ondersteuningstools voor entiteiten en leidinggevend om deze gedrags- en cultuurverandering te ondersteunen.

Men werkt verder aan een versterking van het re-integratiebeleid waarbij maximaal wordt ingezet op het aan het werk houden of re-integreren van werknemers met (langdurige) gezondheidsproblemen vanuit een visie rond duurzame inzetbaarheid. AgO heeft tijdens deze coronacrisis verschillende initiatieven uitgewerkt om ondersteuning op het vlak van mentaal welzijn aan te bieden aan de personeelsleden van de Vlaamse overheid.

Welzijnscijfers zijn het resultaat van een complex samenspel van heel wat factoren. Denk hierbij aan individuele factoren als leeftijd, jobgerelateerde kenmerken als rolduidelijkheid, factoren in de werkomgeving als collega's, en organisatiebrede factoren als organisatiepolitiek. Het is dan ook geen sinecure om dit te kwantificeren in één bepalend cijfer. Daarom zal de minister vandaag niet één enkel cijfer naar voren schuiven. Hij vindt het belangrijk om trends binnen de Vlaamse overheid af te zetten tegen trends die zich in de ruimere maatschappij voordoen. Een voorbeeld hiervan zijn de ziektecijfers die stijgen. Het ziekteverzuim is nu vergelijkbaar met dat van de grote bedrijven in de privésector. Vroeger lag dit significant hoger dan in de private sector. Deze vergelijking zegt veel meer dan een cijfer als doelstelling.

Evaluatie topkader

Het Agentschap Overheidspersoneel heeft de afgelopen maanden interviews georganiseerd met alle kabinetten om na te gaan hoe zij de methodiek van de jaarevaluaties ervaren. Gedurende de periode november 2020 tot maart 2021 zal AgO op basis van deze interviews en op basis van haar hr-expertise verder nagaan in welke mate de methodiek voor de jaarevaluaties geoptimaliseerd kan worden. Het doel is om tegen maart 2021 met een concreet voorstel te komen, dat samen met de resultaten van de jaarevaluaties over het werkjaar 2020 zal geagendeerd worden op de Vlaamse Regering.

Mobiliteit personeel

Voor de mobiliteit van het topkader van private naar publieke sector en van het lokale niveau naar het Vlaamse niveau, bestaat geen specifiek regelgevend kader. Deze specifieke vormen van mobiliteit maken evenmin het voorwerp uit van een apart onderzoek. De minister vindt dit niettemin interessante denksporen die nader kunnen worden bekeken. De in de beleidsnota opgenomen voorstellen tot verhoging van de mobiliteit hebben betrekking op de mobiliteit van het management (top- en middenkader) dat nu reeds in dienst is bij de Vlaamse overheid.

Mobiliteit vanuit andere werkgevers (waaronder de private sector en de lokale besturen) krijgt aandacht in een ruimere denkoefening over mobiliteit van het topkader. De Vlaamse overheid streeft er ook telkens naar om voor vacante topkaderfuncties niet alleen interne maar ook externe kandidaten aan te trekken.

Gezien het belang van de topkaderfuncties wordt geopteerd voor een open selectie met een zo ruim mogelijke bekendmaking waarbij, gelijktijdig, zowel interne als externe kandidaten kunnen meedingen. Op die manier kan men aan de overheid de grootst mogelijke waarborgen bieden om de meest geschikte kandidaten voor de betrokken functies te kunnen selecteren. Elke vacature voor het topkader wordt ten minste gepubliceerd op de website van VDAB en 'Werken voor Vlaanderen'. Op die manier krijgt de vacature een ruime verspreiding.

Externe en interne kandidaten doorlopen op basis van deze externe vacantverklaring eenzelfde selectieprocedure. Met andere woorden krijgen alle kandidaten (uit de private sector en vanuit de lokale besturen) dezelfde kansen als interne kandidaten.

De Vlaamse Regering kan bij de vacantverklaring bovendien aan de selector de opdracht geven om een 'search' te doen. De selector nodigt in dit geval mogelijke externe kandidaten uit om deel te nemen aan de selectieprocedure en stimuleert op die manier de deelname van externe kandidaten.

Sinds 2015 zijn er in totaal 25 procedures gestart voor een vacature bij het topkader. Negen daarvan zijn door externe kandidaten en zestien door interne kandidaten ingevuld.

Diversiteit

Het nieuwe Strategisch Gelijkekansen- en Diversiteitsplan 2021-2025 is momenteel nog in opmaak. De minister wil met dit plan stappen vooruit kunnen zetten. De huidige streefcijfers lopen nog tot het einde van dit jaar. De laatste twee jaren was er alvast een positieve evolutie. Zo is de daling (in 2014 en 2015) van het aandeel personen met een beperking omgedraaid naar een goede stap vooruit (2 procent op 31 december 2019). Verder werd bij De Lijn met Ann Schoubs een nieuwe vrouwelijke topambtenaar benoemd.

Discriminatie bij aanwerving en bevordering

In het meest recente klachtenrapport van AgO met betrekking tot 2019 ontving de klachtencoördinator van AgO geen enkele klacht over discriminatie bij aanwerving of bevordering. Het is echter niet omdat er geen klachten zijn dat dit niet voorkomt. Daarom zal de minister in het nieuw Strategisch Gelijkekansen- en Diversiteitsplan ook sterk inzetten op een tweesporenbeleid wat het bestrijden van discriminatie bij de Vlaamse overheid betreft. De sociale partners van de SERV hebben dit ook geadviseerd.

Enerzijds zal er een heldere en duidelijke meldingsprocedure komen. Daarnaast zal men op termijn een betere en correctere monitoring opzetten om mogelijke discriminatie te detecteren en te voorkomen. Voor de Vlaamse overheid wordt een onafhankelijk, effectief en academisch monitoringssysteem uitgewerkt dat de aard en het volume van de discriminatie op geaggregeerd niveau in kaart brengt, sensibiliserend werkt en waar nodig acties uitwerkt die daadwerkelijk het verschil op het terrein maken. In het kader hiervan wordt een sensibiliserende nulmeting verricht, zodat een zicht wordt verkregen op de aard en de grootteorde van discriminatie bij personeelsaangelegenheden.

Leidinggevendenden kunnen momenteel al workshops en opleidingen volgen. Zo vindt er op 1 december nog een workshop 'antidiscriminatie voor leidinggevendenden' plaats. Maar in het kader van een inclusief beleid is het ook de ambitie om diversiteit meer en beter in te bedden in bijvoorbeeld het standaard opleidingstraject van leidinggevendenden. Diversiteit is niet iets dat apart staat, maar moet deel zijn van een geheel.

Neutraliteit dienstverlening

Zoals het regeerakkoord bepaalt, staat neutraliteit van de dienstverlening en respect voorop bij de Vlaamse overheid. De minister zal toezien op de concrete invulling hiervan, maar neutraliteit is niet iets dat helemaal los staat. Dit is onderdeel van een goed diversiteitsbeleid. Daarom is het belangrijk dat dit gestructureerd wordt aangepakt, met de juiste ondersteuning en deel van een geheel. Dat geheel is het nieuwe Strategisch Gelijkekansen- en Diversiteitsplan dat momenteel in opmaak is in de schoot van de Vlaamse Regering.

Digitalisering gemeenschappelijke dienstverlening van AgO

De roadmap digitalisering van AgO geeft de visie weer van AgO over de verdere digitalisering van haar dienstverlening. Op basis van het goede huisvaderprincipe zal die gerealiseerd worden in functie van de beschikbare budgetten. Een eerste gedachtewisseling over deze roadmap gebeurt binnen de Strategische Stuurgroep Hr-dienstverlening en systemen, waarin verschillende leidend ambtenaren van

klantenentiteiten vertegenwoordigd zijn. AgO zal de komende periode verder met haar stakeholders in gesprek gaan om de door AgO gedefinieerde prioriteiten af te toetsen aan verwachtingen en haalbaarheid.

Op korte termijn (2021) zal AgO alvast enkele projecten/initiatieven opstarten om het klantenrelatiemanagement efficiënter te laten lopen, om personeelsmodules mobieler te maken, om de werking van het Dienstencentrum Personeelsadministratie te optimaliseren en randvoorwaarden in de backofficewerking van AgO te verbeteren.

Optimalisering van het risicomanagement

De samenwerking tussen Audit Vlaanderen en AgO is versterkt nu de opdrachten inzake het business continuity management, het risicomanagement en het crisismanagement vanuit het Departement Kanselarij en Bestuur bij AgO zijn ondergebracht. Concreet is er de voorbije periode vooral interne afstemming geweest tussen Audit Vlaanderen en AgO in functie van de voorbereiding van een gezamenlijk netwerkmoment rond organisatieontwikkeling en risicomanagement, dat zal worden georganiseerd in het voorjaar van 2021. Het doel van dit netwerkmoment is om te sensibiliseren rond organisatieontwikkeling en risicomanagement, kennis en expertise van de betrokken experts te versterken, netwerking te faciliteren en draagvlak te creëren. Er zal ruimte zijn voor het delen van goede praktijken, er kunnen externe sprekers worden uitgenodigd, workshops georganiseerd enzovoort. De administratie vraagt input van de entiteiten zelf om in functie van hun noden en verwachtingen mee de agenda van het netwerk te bepalen. Het doelpubliek zijn hr-medewerkers, aanspreekpunten risicomanagement en betrokken staf-medewerkers in de entiteiten van de Vlaamse overheid.

Het nieuwe werken

De Vlaamse overheid is in 2006 gestart met plaats- en tijdsafhankelijk werken en staat hierin al ver. Tegelijkertijd investeert de Vlaamse overheid in de digitalisering van haar processen en dienstverlening. Veel werkprocessen kunnen vanop afstand worden uitgevoerd. Dit biedt kansen om de dienstverlening naar de klanten te digitaliseren en te optimaliseren.

Men moet het momentum grijpen en lessen trekken uit de ervaringen tijdens de coronacrisis. Het is belangrijk om werk en de werkplek te organiseren in functie van de noden van het personeelslid, maar natuurlijk ook rekening houdend met de noden van de organisatie. Een goed afsprakenkader en communiceren zijn belangrijk om tot een evenwicht te komen.

Telewerken is – behalve tijdens de coronacrisis – geen verplichting. Men creëert een kader, biedt ondersteuning en moedigt dit aan. Buiten deze crisissituatie blijft het een individuele keuze van het personeelslid. Sommige personeelsleden geven er de voorkeur aan niet te telewerken, bijvoorbeeld omdat ze zich thuis moeilijk kunnen concentreren of omdat ze werk en privé strikt gescheiden willen houden.

Hybride werken kan bijdragen tot een betere afstemming van de balans tussen werk en privé, wat kan bijdragen tot het welzijn van de medewerkers van de Vlaamse overheid. De entiteiten werken een beleid uit ter bevordering van het fysieke en mentale welzijn van personeelsleden die hybride werken.

Middelen voor het sectoraal akkoord

In 2020 lag de initiële focus op het vijfsporentraject rond de harmonisering van arbeidsvoorwaarden. De coronacrisis dwong echter om andere prioriteiten te stellen. De timing voor het volgende sectoraal akkoord dient nog te worden bepaald.

Bij de diensten van de Vlaamse overheid worden er elke regeerperiode twee sectorale akkoorden afgesloten, één voor drie jaar en één voor twee jaar, waarbij in overleg met de vakbonden wordt gekozen of er wordt gestart met een sectoraal akkoord van twee jaar of van drie jaar. De onderhandelingen over het sectoraal akkoord beginnen traditioneel met de uitwisseling van het gemeenschappelijk eisencohier van de drie representatieve vakbonden en de voorstellen van de overheidsdelegatie.

Zoals vermeld is er momenteel nog geen concrete timing afgesproken voor de opstart van de onderhandelingen over het eerste sectoraal akkoord van deze regeerperiode.

Loonartikel van AgO (besparing van 156.000 euro)

De Vlaamse Regering formuleerde in het begin van deze regeerperiode de besparingsdoelstelling dat het personeelsbestand van de Vlaamse overheid moet dalen met 1440 personeelsleden en het loonkrediet met 75 miljoen euro in de periode 2020-2024. De budgettaire besparing van 75 miljoen euro wordt gerealiseerd door een jaarlijkse daling van de loonkredieten van alle entiteiten die onder het toepassingsgebied vallen van deze besparingsdoelstelling. De 156.000 euro, waarvan sprake in de begroting is de bijdrage van AgO aan de vooropgestelde daling van de loonkredieten voor 2021.

Audit Vlaamse overheid

Het aantal opdrachten dat Audit Vlaanderen in eigen beheer uitvoert, is niet gedaald. Door de personeelsuitbreiding van 2018 is de interne capaciteit verhoogd en is de externe capaciteit deels verminderd. Audit Vlaanderen werkt niet louter als aankoopcentrale voor de opdrachten die in haar planning zitten. Audit Vlaanderen behoudt het volledige toezicht op de opdracht en staat in voor de aansturing. De extern ingeschakelde auditoren werken volledig volgens de procedures van Audit Vlaanderen en zijn deel van het team.

Het raamcontract van Audit Vlaanderen staat wel open voor andere Vlaamse overheidsorganisaties. Aangezien de middelen van Audit Vlaanderen beperkt zijn, moeten prioriteiten in de planning gesteld worden. Uiteraard betekent dit dat niet alle noden van de entiteiten door Audit Vlaanderen steeds of onmiddellijk ingevuld kunnen worden.

Om de entiteiten die zich willen laten ondersteunen in hun verantwoordelijkheid op vlak van organisatiebeheersing toch verder te helpen, staat het raamcontract ter beschikking. Dit laat toe dat naast de auditopdrachten door Audit Vlaanderen nog andere audits uitgevoerd kunnen worden zonder al te veel administratieve werklast. Dit is positief vermits dit de organisatiebeheersing binnen de entiteiten verder zal versterken en er meer auditafdekking is. De auditopdrachten die door de entiteiten zelf geïnitieerd worden via het raamcontract, vallen niet onder de supervisie van Audit Vlaanderen.

Single audit

Samen met Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed zal de minister de nodige inspanningen ontplooien die ertoe moeten leiden dat de werkzaamheden van de audit- en controleactoren verder op elkaar worden afgestemd en dat er een coherent auditbeleid is dat dubbel werk voorkomt en onnodige lasten voor de organisaties vermijdt. Vandaag worden al verschillende initiatieven genomen. Het is belangrijk om deze initiatieven verder te ondersteunen, waar mogelijk te optimaliseren of nieuwe te ontwikkelen.

De minister geeft enkele voorbeelden:

- de periodieke uitwisseling van auditplanningen en -resultaten tussen de verschillende controleactoren;
- het delen van audit- en controlemethodieken en de resultaten van risicoanalyses;
- verder werk maken van de professionalisering van de auditcomités binnen de bestaande extern verzelfstandigde agentschappen en waar aangewezen, de op-richting van nieuwe auditcomités stimuleren;
- de periodieke externe kwaliteitscontrole op de werking van de auditcomités en de interne auditfunctie binnen de Vlaamse administratie. Vanuit single audit zijn de resultaten van deze opdrachten immers erg belangrijk vermits zij aangeven in welke mate andere controleactoren en het Rekenhof verder kunnen bouwen op de auditwerkzaamheden van deze interne auditdiensten.

Deze initiatieven hebben impact op zowel de controleactoren (Rekenhof, Inspectie van Financiën, revisoren, Departement Financiën en Begroting, andere interne auditdiensten binnen EVA's, zoals de VRT enzovoort) als op de organisaties zelf.

4. Replieken van de commissieleden

Brecht Warnez apprecieert de ambitie van de minister om van de Vlaamse overheid een moderne en aantrekkelijke werkgever te maken, met aandacht voor het welzijn van de werknemer. CD&V is blij dat de minister de sociale partners maximaal zal betrekken bij de projecten en zal de voorstellen en budgetten van de minister dan ook goedkeuren.

Jeremie Vaneekhout beaamt dat dit onderdeel fundamenteel is voor de slagkracht van de Vlaamse overheid. De coronacrisis heeft aangetoond hoe wendbaar de ambtenaren zijn. Het is zaak hen te koesteren en daarvoor zegt Groen de minister alle steun toe. Toch zal Groen de plannen van de minister niet goedkeuren. Deze BBT is immers een uitvoering van het meerjarenplan en het regeerakkoord met zijn personeelsbesparingen. Op essentiële domeinen ontbreekt het de overheid aan slagkracht. Dossiers over mobiliteit slepen jaren aan, niet bij gebrek aan budgetten maar aan mankracht. Vlaanderen is qua personeel structureel onderbedeeld, wat al voor de coronacrisis tot uiting kwam, bijvoorbeeld in de preventieve gezondheidszorg maar nu ook in de contacttracing. Groen vindt het dan ook een slecht idee om de geplande besparingen voort te zetten.

De regering hanteert het argument dat het een rationele oefening is die via natuurlijke afvloeiingen gebeurt. Dat zou er nog maar aan ontbreken! Meer dan tien jaar structureel het ambtenarencorps verkleinen, gaat niet samen met het behoud van de daadkracht. Ja zeggen op deze begroting zou ja betekenen op de besparing, hetgeen Groen weigert. Het volgende diversiteitsplan moet ingaan in 2021. Zal dat plan nog dit jaar door de Vlaamse Regering worden goedgekeurd?

Groen is erkentelijk voor de stappen die gezet zijn, maar een aantal doelen en streefcijfers zijn niet gehaald. De fractie pleit er dan ook voor om niet alleen daadkrachtiger te zijn, maar ook het ambitieniveau te verhogen. Het is een goede zaak dat het debat over neutraliteit ingebed wordt in een breder diversiteitsbeleid zodat het niet verwordt tot een symbooldiscussie waardoor de Vlaamse overheid waardevolle en getalenteerde medewerkers misloopt.

Het is opmerkelijk hoe weinig stappen er het voorbije jaar gezet zijn met het oog op een sociaal akkoord. Allicht zit corona daar voor iets tussen. Groen hoopt op een constructieve sociale onderhandeling waarbij de slagkracht en de onafhankelijkheid van de Vlaamse ambtenaren bewaard blijft en die past in een plan over de Vlaamse overheid als werkgever die kan wedijveren met andere sectoren. De Vlaamse overheid moet haar voorbeeldrol in het Vlaamse economische veld

vervullen, ook op het vlak van het welzijn van de werknemers. Hoewel Groen zijn plannen niet zal goedkeuren, kan de minister blijven rekenen op zijn constructieve suggesties.

Ook *Kurt De Loor* stelt vast dat er weinig bewoog op het vlak van het sociale akkoord. Hij kijkt reikhalzend uit naar het resultaat van het overleg met de syndicale organisaties. Het uitgangspunt moet zijn dat, naast een goede dienstverlener, de Vlaamse overheid een goede werkgever moet zijn, aantrekkelijk voor goede medewerkers, zodat ze een sterk product blijft. De besparingen staan daar haaks op. In een rapport meldde het Rekenhof enkele jaren geleden al dat daardoor de dienstverlening niet meer optimaal verliep. Daarnaast heeft het negatieve effecten op de werknemers, onder meer inzake stressklachten.

Het was een verademing om de federale minister van Ambtenarenzaken en Overheidsbedrijven te horen verklaren dat het statuut de ambtenaar de bescherming geeft om onafhankelijk te werken van de politiek. Een goede ambtenaar moet volgens haar de minister kunnen terechtwijzen. Zij zal de vaste benoeming niet afschaffen. Dat statuut is onder meer in het leven geroepen om de willekeur van de politiek te vermijden. De minister laat dan wel uitschijnen dat dat vandaag niet meer nodig is, iets waar het parlementslid het niet mee eens is. Sp·a kijkt tot slot uit naar het nieuwe diversiteitsplan en zijn ambitieniveau.

5. Aanvullende antwoorden van de minister

Minister *Bart Somers* begrijpt dat oppositieleden de opdracht krijgen van hun hoofdkwartier om zeker niet voor een begroting te stemmen. In die zin zijn ze de gevangene van een oude politieke cultuur. Hij begrijpt ook dat er fundamentele meningsverschillen kunnen zijn tussen meerderheid en oppositie. De oppositie zou zich evengoed op bepaalde onderdelen kunnen onthouden, bijvoorbeeld wegens de besparing, om te laten zien dat ze volwassen kan zijn en uit een egelstelling kan komen.

Als minister probeert hij ook voorstellen van de oppositie op te pikken, zoals dat van Groen over het Gemeentefonds. Het is politiek niet realistisch om het deze regeerperiode te wijzigen, hoewel de minister het ermee eens is dat het knutselwerk is. Een goede externe studie over de modernisering van dat fonds tegen het einde van de regeerperiode, is wel mogelijk. Die kan dan gebruikt worden in verkiezingsdebatten en eventueel in de regeringsonderhandelingen.

Dat de overheid een voorzichtige en realistische druk legt op haar apparaat om te bezuinigen, vindt de minister een goede zaak. Tot nog toe heeft dat op geen enkel departement een fundamenteel probleem veroorzaakt. De besparingen zijn immers niet blind maar gaan hand in hand met fusies en andere efficiëntiewinsten. Er zullen tegen het einde van de regeerperiode al tien entiteiten minder zijn en er zullen ook drie beleidsdomeinen minder zijn. De ondersteunende diensten worden geïntegreerd. Die gemeenschappelijke dienstverlening alsook de digitalisering zorgt voor efficiëntiewinsten. Daartegenover staan uiteraard de nieuwe taken of de verschuiving van taken, taken die uitbesteed of geïnsourcet worden. Een administratie is niet statisch, maar zonder vorm van druk dreigt zo'n organisatie almaar aan te groeien. Ook de minister vindt dat de Vlaamse ambtenaren goed werk leveren in moeilijke coronatijden. Ook op vlak van hr en auditing is dat het geval, maar uiteraard zijn verbeteringen altijd mogelijk.

Het diversiteitsplan moest inderdaad klaar zijn voor het einde van dit jaar, maar dat zal niet lukken. Een goed diversiteitsplan is beter dan een halfbakken plan. Het is niet zo dat zonder plan in januari de diversiteitsambtenaren of de trajecten wegvallen, dus de minister doet liever iets langer over een goed en gedragen plan.

De minister gelooft in de sociale dialoog, niet om de vakbonden altijd gelijk te geven maar vanuit het besef dat vakorganisaties een belangrijke rol hebben als vertolker van de behoeften en zorgen van het personeel. Hij gaat dan ook voor een gezonde, intense, open en respectvolle sociale dialoog met soms botsingen maar vaak constructieve oplossingen. In maart heeft hij zo een sociaal akkoord voor de lokale besturen, VIA5 kunnen sluiten, iets wat lang geleden was. Deze ochtend heeft de Vlaamse Regering een akkoord gesloten over VIA6. De minister heeft op vraag van de vakorganisaties de onderhandelingen over het statuut uitgesteld tot fysiek vergaderen weer mogelijk is. Daarnaast zijn er de maandelijkse sectorcomités om op een open en constructieve manier problemen aan te pakken. De minister dankt tot slot voor de impliciete steun van de oppositie en de openlijke steun van de meerderheid voor deze aangelegenheden die hij het fundament van het overheidsbeleid noemt.

Jeremie Vaneeckhout is blij met het onderzoek over het Gemeentefonds, maar Groen bewijst vaak de zogenaamde oude politieke cultuur te overstijgen. Stijn Bex keurde in de commissie Brussel de BBT van minister Benjamin Dalle goed. Hijzelf heeft zich onthouden op de BBT Buitenlands Beleid. Hij zou ook niet aarzelen dat te doen als hij deze BBT goed genoeg zou vinden. Hij toont zich tot slot tevreden dat de minister eerlijk is over de timing van het diversiteitsplan.

IV. Indicatieve stemming

Het aan de commissie toegewezen gedeelte van het ontwerp van decreet houdende de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2021 (bevoegdheden Binnenlands Bestuur en Stedenbeleid, Gelijke Kansen, Integratie en Inburgering, Hr-beleid en Audit Vlaamse Overheid van minister Somers) wordt bij indicatieve stemming aangenomen met 9 stemmen tegen 5.

Kris VAN DIJCK,
voorzitter

Paul VAN MIERT
BRECHT WARNEZ,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ABB	Agentschap Binnenlands Bestuur
AgII	Agentschap Integratie en Inburgering
AgO	Agentschap Overheidspersoneel
AMIF	Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie
AVG	algemene verordening gegevensbescherming
BBC	beleids- en beheerscyclus
BBT	beleids- en begrotingstoelichting
bvba	besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
BVR	besluit van de Vlaamse Regering
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
Cirra	Center of Expertise for Intellectual Reformation, Research and Advice
ESR	Europees Systeem van Nationale en Regionale Rekeningen
EVA	extern verzelfstandigd agentschap (van de Vlaamse overheid)
EVC	elders verworven competentie
EVRM	Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden
FB	Financiën en Begroting (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)
FOD	Federale Overheidsdienst
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
GRIP	Gelijke Rechten voor Iedere Persoon met een Handicap
HIVA	Hoger Instituut voor de Arbeid (van de KU Leuven) (nieuwe benaming voluit = Onderzoeksinstituut voor Arbeid en Samenleving)
Hr	human resources
ISE	inhoudelijk structuurelement
KBI	Kruispuntbank Inburgering
KU Leuven	Katholieke Universiteit Leuven
LEKP	Lokaal Energie- en Klimaatplan
Igbtqi	lesbian, gay, bisexual, transgender, queer, intersex
LIVC	lokale integrale veiligheidscel
MO	maatschappelijke oriëntatie
NOOZO	Niets Over Ons Zonder Ons
NT2	Nederlands als tweede taal
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
OESO	Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling
PLOEG	Planning, Leiding geven, Opvolgen, Evalueren en Gewaardeerd worden
RoSa	Rol en Samenleving
SERV	Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen
TIP	Transgender Infopunt
UCL	Université Catholique de Louvain
ULB	Université Libre de Bruxelles
Unia	Interfederaal Gelijkekansencentrum
VDAB	Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VIA	Vlaams intersectoraal akkoord
VILD	Vlaamse Interlevensbeschouwelijke Dialoog
VPS	Vlaams personeelsstatuut
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie
VS	Verenigde Staten
VSA	Vlaamse Statistische Autoriteit
VUB	Vrije Universiteit Brussel
VVP	Vereniging van de Vlaamse Provincies
VVSG	Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten